

HAK-iş

TÜRKİYE HAK İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Yeni Yüzyıl Yeni Türkiye

içindekiler

BAŞKANDAN

2-3

HAK-IŞ'IN GEÇMİŞİ VE GELECEĞİ BAKAN YÜZÜ
Salim USLU

21. Yüzyıl ve Sendikalar-2

4-7

8-29

- Salim USLU
- Hüseyin TANRIVERDİ
- Recai BAŞKAN
- Yusuf ENGİN
- Eyüp KARADERELİ
ile

mülakatlar

EMEK PLATFORMU: SOSYAL GÜVENLİK YASASI'NI
ANAYASA MAHKEMESİ'NE TAŞIDI

30-41

42-45

'Siyaset Etiği',
HAK-IŞ'te Tartışıldı

"SANAYİDE ÇALIŞAN ÇOCUKLAR VE
DEPREMİN PSİKOLOJİK ETKİLERİ PANELİ"

46-53

Dış İlişkiler

54

55-61

62-64

65-67

Ekim-Kasım 1999

"Hak-İş Magazine" is one of the periodicals of the Hak-İş Confederation
A BRIEF LOOK AT THIS ISSUE

68-71

MİLENNİUM'A HANGİ
"SENDİKAL FORMATLAR"LA GİRİYORUZ?

72

HAK-İŞ

aylık mesleki eğitim dergisi

Kasım '99 / Sayı: 52

sahibi

Türkiye Hak-İş Sendikaları

Konfederasyonu adına

Sahin USLU

Genel Başkan

genel yayın yönetmeni

Yunus ENGİN

Genel Eğitim Sekreteri

editör

İsmail İlmi KIDEYŞ

yazı işleri müdürü

Av. Mecit ZEREN

bu sayıya katkıda bulunanlar

Mehmet FERİT

Osman YILDIZ

Aydın ÜNAL

Şahin SERİM

Ünal ÖZDEM

Numan ÖZCAN

Yusuf KARACA

Yahya DÜZENLİ

Ayhan ŞENGÜL

Emir SARITAŞ

dizgi

Fatma CAN

fotoğraflar

Arif ÇATAL

Ali Tekin ÇAĞLAV

hazırlık - baskı

mina ajans

Matbaacılık İletişim Neşriyat Ajansı
Ltd. Şti.

Tel : 309 04 16

Fax : 309 61 44

yurtdışı posta gideri

Almanya 50 DM

Amerika 40 \$

Diğer ülkeler 40 \$ karşılığı

posta çeki hesabı

Hak - İş Dergisi 21 09 86

yazışma adresi

Tunus Caddesi No : 37

Kavaklıdere / Ankara

Tel : 0 (312) 417 16 30 - 417 79 00

Fax : 425 05 52

internet adresi

<http://www.hakis.org.tr>

e-mail:hakis@superonline.com

Yazılarda belirtilen görüşler yazarların kişisel görüşleridir.

Gönderilen yazı ve resimler iade edilmez.

Yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

Yayınından

Yeni Yüzyıla Yeni Türkiye Özlemiyle

Konfederasyonumuzun 9. Olağan Genel Kurulu'na gidiyoruz. Türkiye'nin en çalkantılı dönemlerinde 1976 yılında kurulan Hak-İş, bugüne kadar onlarca hükümetle pekçok ekonomik, siyasi ve toplumsal krizi, toplumyla birlikte yaşadı ve halen de yaşıyor.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Toplantısı (AGİT)'e ev sahipliği yapan Türkiye, hala ülkemizde insan haklarının ihlal edildiği itiraf edebiliyorsa, o zaman Hak-İş'in üçüncü bin yıldaki;

- Özgür birey,

- Örgütlü toplum,

- Sivil-demokratik anayasa özleminde ne kadar haklı olduğu bir kez daha ortaya çıkıyor.

Sendikal mücadelemizde geride bıraktığımız 24 yılda ümitsizliğe, yılgınlığa, karamsarlığa hiç kapılmadık. Kendimizi başarıya kilitledik. Şunu hiçbir zaman unudmadık Olağanüstüyü istemeyenler, ideale ulaşamazlar. 21. yüzyılın eşğinde ülkemizde kayıtdışı ekonominin yanında yaşanan kayıtdışı yönetim, bizi dünyaya taşıyacak argümanlarımız olamaz.

9. Genel kurulumuza giderken, dergimizin bu sayısında ağırlıklı olarak Konfederasyonumuza bağlı sendikaların Genel Başkanlarına Hak-İş'in 21. yüzyıldaki vizyonunu sorduk. 'Hak-İş'i konuşmak' konulu dosyamızda genel başkanlarımızın konfederasyonumuzun yeni bin yıla bakışını okuyabilirsiniz.

17 Ağustos depreminin acılarını saralım derken, ülkemiz 12 Kasım 1999'da Düzce merkezli önemli bir depremi daha yaşadı. Her iki depremde hayatlarını kaybedenlere başsağlığı, yakınlarına Allah'tan sabır diliyoruz.

Hak-İş camiası, 12 Kasım depremini Yalova'da yaşadı. 13 Kasım 1999 Cumartesi günü Yalova'da "Sanayide Çalışan Çocuklar ve Deprem Psikolojik Etkileri" konulu bir panel planlamıştık. Hemen depremin ertesi günü bu programımızı iptal etmedik. Panelimize çalışma bakanlığı, akademisyenlerimiz, yerel mülke ve idare erkan ve çok sayıda çalışan çocuk katıldı. Sözkonusu panelimizle ilgili dosyamızı da ilgi ile okuyacağınızı umuyoruz.

Çalışanlarımızı yakından ilgilendiren Sosyal Güvenlik Reform Yasası'na yönelik mücadelemizi meydanlarda verdikten sonra, konuyu hukuki platforma taşıdık. Konfederasyonumuzla KİGEM'in ortaklaşa hazırladığı hukuki dökümanla konuyu Anayasa Mahkemesi'nin gündemine dahil ettirdik.

Tarihi günler yaşıyoruz; yüzyılın son genel kurulunu yapacağız. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Toplantısı'na ev sahipliği yaptık. Daha önce birbirlerine kılıç çeken kesimler bir masa etrafına oturup, ülkemizde yaşanan siyaset etiğini bilimsel düzlemde tartışarak beyin jimnastiği yapıyor. Bunlar ülkemizin geleceği için iyi gelişmeler.

9. Olağan Genel Kurulumuzun konfederasyonumuza ve tüm çalışanlarına hayırlı olmasını dileğiyle.

HAK-İŞ

HAK-İŞ'İN GEÇMİŞE V

Hak-İş'in kurumsal kimliği ile ilgili spekülasyonları bir kenara bırakır ve var olanı ortaya koymaya çalışırsak bir çok resmi ve sivil örgütün önemsemediği ya da önemsemediği halde bir türlü gerçekleş-tiremediği bir senteze ulaştığı görülecektir.

Tıpkı insanların bireysel kimlikleri gibi kurumsal kimlikler de kurumun ke-dinde varolan özelliklerle bulunduğu şartların içinde oluşan ve geliştirilen özelliklerin bir toplamı şeklinde teşek-kül eder. Ancak burada bir kimlik sahibi olmakla bir kimliğe bürünmenin farkı gözlerden kaçırılmamalıdır. Varolan, ha-zır kimliklerden birini benimsemek tak-litçi, yüzeysel ve her an bir başka şeye dönüşmeye, başkalaşmaya müsait bir kimliktir. Böylece bir kimlik ne insanı ne de kurumu var etmeye yetmez. İn-sanların ve kurumların gerçek kimliği ya da olması gereken kimliği bir irade-nin, bir seçimin ve bunun gerektirdiği anlayış ve uygulamaların içinden doğar. Dolayısı ile bir insan doğduğunda sade-ce bir insandır, bir kurum kurulduğunda ise sadece bir kurum. Ama bu doğuş ve kuruluştan sonra diğer insanlarla ya da kurumlarla ortak ve farklı nitelikleri or-taya çıkmaya başlar. Bu aynı zamanda bir kimlik ve kişiliğin de teşekkülüdür.

Her kimlik varolan şartlarla varolan bir potansiyelin bir emek ve irade ham-lesinde buluşmasından doğar. Dolayısı ile her kimlik bir emek ve irade ürünü-dür. Bu iradenin adı varolma iradesi, bu emeğin adı ise varolma çabasıdır.

Bütün bunlarla birlikte teşekkül eden kimliğin zaman karşısında geçerli-liği, dayanıklılığı ve yaşayabilirliği şartı vardır. Türkiye gibi zengin bir tarihi geçmişe ve mirasa sahip, o ölçüde de bu zenginliklerini çatışma sebebi haline ge-tiren, geçmişle gelecek arasında bocala-yan ve içinde bulunduğu anı ıskalayan ülkelerde toplumsal, bireysel ve kurum-sal kimliklerin oluşmasında zaman ciddi bir handikaptır. Ne yazık ki, toplumu-muzda bugünün sorunlarından, açmaz-larından ve çözümsüzlüklerinden muay-yen bir geçmişe veya muhayyel bir gele-

ceğe sığınma gibi kaçış yollarına baş-vurma alışkanlığı marazi noktalara ulaş-mıştır. Halbuki bugünü yaşamadan ve yorumlamadan geçmişi anlamak, geç-mişi yorumlamadan bir gelecek belirle-mek mümkün değildir. Zaten zaman bu-gün içinde yaşadığımız andan ibaret de-ğildir ve geçmişi, geleceği ve hali içerir. Böyle bütünlüğe ulaşmamış bir zaman telakkisi ayakbağı oluşturur.

Dolayısı ile her kimlik, eksik ya da eklektik anlayışlarla, birbirine tutturul-muş zoraki bir bütünsellik görünümü sağlamakla değil; geçmiş, gelecek ve hali tek ve bütün bir zaman olarak algı-ladığı ölçüde sağlıklı bir yapıya kavuşur. Ve nihayet bütün bu saydıklarımız bi-reylerin, kurumların ve toplumların bir-lik ve bütünlüğünü borçlu oldukları or-tak paydalarını hem de kendi özgün kimliklerini ortaya çıkarır.

Kimlik ve kimlik teşekkülü ile ilgili bütün bu anlattıklarımız. Hak-İş'in be-nimsediği kimliği, bu kimliğin tarih, toplum ve dünya ile ilgili müşterek ve özgün yanlarını ortaya koymak için ge-rekli gördüğümüz bir açıklama çabası-nan kaynaklanmaktadır.

Hak-İş gibi ülkemizin en çok üyeye sahip ikinci konfederasyonu olan ve son derece yüksek bir popüleriteye sahip bir sivil toplum örgütü için böyle bir çaba anlamsız gelebilir. Ama yeni bir genel kurula giderken hem bir yeniden değer-lendirme, hem de bizi anlamakta zorla-nanlara yardımcı olur diye daha önce sık sık değindiğimiz bir konuyu bir kere da-ha ele alma gereği gördük.

Hak-İş'in kuruluşundan beri hemen her fırsatta dile getirdiğimiz bir konuyu bir kere daha ortaya koyarak kimliğimi-zi ve bu kimlikle nasıl bir geleceğe doğ-ru yürüdüğümüzü belirtmek istiyorum. Hak-İş toplumuzun bütün değerlerini kucaklayan yapısı ile sonuna kadar mil-li, insanlığın ve bütün ülkelerin emekçi-lerinin müşterek sorunlarını izlemek, anlamak, çözüm üretmek ve bulmak ze-mininde ise alabildiğine evrenselidir. Gönümüz, ilgimiz, sorumluluğumuz ve

önceliğimiz bir hayat yaşama çabasına saygılı ve duyarlıyız. Bu duyarlılığımız ve milli niteliğimiz bizi ülkemizin bütün kurum ve kuruluşları ile uzlaşma, daya-nışma ve işbirliğine açık hale getirirken evrensel niteliğimiz evrensel sorunlara evrensel tavırlar geliştirmemizi gerekli kılmakta, uluslararası ilişkilerimizin de ana eksenini hak ve sorumluluklarda eşitlik ve karşılıklılık esasını oluşturmak-tadır.

Hak-İş'in zaman karşısındaki tavrı da O'nu bir ve tek bir bütün olarak algı-lamak esasına dayanır. Bunun anlamı millet olarak yaşadığımız tarihi, bütün iyi ve kötü yanlarıyla bilmek anlamak ve yorumlamak, tarihin hiçbir dönemini yaşanmamış saymamak ve bugünü-müzü ve geleceğimizi gölgeleyecek biçim-de idealize etmemektir. Elbetteki tarih-teki başarılarımız, başarılı dönemlerimiz bize de gurur verir ama bu dönemleri bugünün sorunlarından kaçıp sığındığı-mız bir teselli alanı haline getirmeyi doğru bulmuyoruz. Tıpkı başarısız dö-nemlerimizi büyüme, gelişme ve ilerle-me hızımızı gerileten ve mevcut kötüm-serliğimizi besleyen bir anlayışla gör-meyi yanlış bulduğumuz gibi. Biz Hak-İş olarak sorunlarımızın tarihsel köken-lerini araştırmak, incelemek ve yeni bir gelecek kurmak için yorumlamak ge-rektiğine inanıyoruz. Ama tarihi ideolo-jik kavgalarımıza malzeme temin ettiğimi-z bir mühimmat deposu haline getir-mekten yana da değiliz. Ülkemizde sık sık devlet politikalarına da yansıyan bu tutumun toplum ve devlet hayatımızda çatlaklar açmaktan başka bir işe yara-madığına, yaşadığımız gerçekler ve ta-rih bilimi açısından bu çarpık anlayışın hiç bir değer taşımadığına inanıyoruz.

Yine biz Hak-İş olarak kendi tarihi-miz kadar insanlığın evrensel tecrübe ve birikimini de geleceğimiz için sonsuz ve değerli bir hazine olarak görüyor ve de-ğerlendirmeye çalışıyoruz.

Hak-İş'in kimliğini oluşturan ve özünde taşıdığı potansiyelle gelince; bizi iyi tanımayanların en fazla yanlışlıkları husus budur. Hak-İş'in başarısını borçlu

GELECEĞE BAKAN YÜZÜ

Salim USLU

olduğu bu potansiyelin özünü kavramak yerine kendi dışındaki sebeplerle açıklamaya girişenler en çok bu noktada yanlışla düştüler. Bu tür bakış açısına dayanan iddialar, hayatın ve zamanın karşısında hayatıyetini kaybetti. Halbuki Hak-İş'in bugün ulaştığı başarı düzeyi biraz dikkatli ve önyargısız bakabilenler için son derece anlaşılabilir, kolay bir görünüm arz etmektedir. Hak-İş'in özünde taşıdığı potansiyel bu toplumun, bu milletin ve üzerinde yaşadığımız bu coğrafyanın taşıdığı potansiyelden başka bir şey değildir. Hemen ifade edelim ki, böyle bir potansiyel tarihte çok az millete nasip olmuştur.

Yıllardır kendi toplumunun uzağına savrulmuş bazı aydınlarla bürokratlar bu potansiyelin ne büyük bir güç, nasıl bir sihirli değnek olduğunun farkına varamadılar. Zaten farkına varma basiretini gösterebilselerdi toplumun özünü, tabii yapısını değiştirmek ve O'nu başkalarına benzetebilecekleri ya da istedikleri gibi şekillendirebilecekleri bir hamur gibi görmek yanlışına düşmezlerdi. Bu basiretsizlik onları halka rağmenci birer toplum mühendisi olmak gibi bir talihsizliğe sürükledi.

Hak-İş bu anlayışlara hiç bir zaman pirim vermedi. Biz kendini toplumun üzerinde gören hiç bir anlayışı kabul lenmedik. Üçüncü dünya ülkelerinin sınırlı ve şekli niteliklere sahip bir demokrasisini bize demokrasi diye yutturmaya, toplumu bütün kurum ve kuralları ile işleyen bir demokrasi için yeterli düzeyde görmeyenlere hep aynı tavrı gösterdik. Hem milliyetçi, hem toplumcu ya da halkçı olacaksınız hem de bu toplumun geri, yetersiz ve kültürsüz olduğunu iddia ederek onu çağdaş bir devletin ve demokrasinin gereklerinden mahrum edeceksiniz. Bu tavrı onaylamamız mümkün değildi ve bu anlayışa karşı her zaman tam ve eksiksiz demokrasiyi savunduk.

Hak-İş'in ısrarla ve tavizsiz bir şekilde savunduğu konulardan biri de kanun devleti değil hukuk devleti, anaya-

salı devlet değil, anayasal devlet idi. Olağanüstü dönemlerde yapılan anayasaların yerine halkın özlem ve taleplerini yansıtan, temel hak ve özgürlüklerle dayalı, toplumu ve bireyi değil devleti sınırlayan, insan merkezli bir anayasadır.

Hak-İş'in emek telakkisi de oldukça net, açık ve insanın yaratılış anlamına uygun bir nitelik taşımaktadır. Biz toplumsal yarar üreten emeği, insanın sadece kendisini geçindirmenin ihtiyacını karşılamının bir aracı değil, kendini gerçekleştirme çabası ve imkanı olarak görüyoruz. Bu hayatın anlamını kavramayı ve anlamlı bir hayata ulaşmayı mümkün kılan, insanı işinin mahkumu değil işi, insanın aracı haline getiren bir anlayıştır.

Biz emek mücadelemizi sömürsömürülen çelişkisi üzerine de inşa etmedik. Bizim için emek mücadelesi bir hayat, hakikat ve adalet talebidir. Bu yüzden biz işçi-işveren çelişkisini ebedi bir çelişki olarak değil çözülmesi mümkün sorunlar alanı olarak görüyoruz. Bu açıdan üretimin her aşamasında işçi-işveren çatışması yerine çıkar birliğini esas alıyoruz. Bu birlik üretimin ve işyeri yönetimin her aşamasında yönetime katılma ve sorumluluk ilkesiyle birlikte gerçekleşebilir. Bu bizim dünyada, Türkiye'de, evde, okulda ve işde "Demokrasi" talebimizin bir gereğidir.

Hak-İş, her türlü sömürüye karşı olduğu gibi her zaman dil, din, ırk, cinsiyet ve meslek ayrımcılığına da karşı olmuştur. Hak-İş seçkinleri bir ülkenin zenginliği seçkinliği ise en büyük talihsizliği olarak görmüştür.

Ve nihayet Hak-İş aileye, aile bireylerine, temel ve yaygın eğitimle mesleki eğitime büyük önem vermiş, kendi eğitim programlarında bu anlayışını uygulamalarına yansıtmıştır.

Hak-İş, her zaman kalkınma ve gelişmeyi büyük, güçlü ve belirleyici bir ülke olmanın en büyük gereklerinden biri kabul etmiştir. Ama bu kabulün içinde ne pahasına olursa olsun kalkın-

ma anlayışı bir yer bulamamıştır. Nitekim bugün ne pahasına olursa olsun kalkınım anlayışının etkili olduğu kalkınma politikaları korkunç bir gelir dağılımı adaletsizliğine, yüksek ve kronik enflasyona, çok yüksek oranda işsizliğe, yüksek iç ve dış borçlara, bütçe açıklarına, ücretlerin düşüklüğüne, dış ticaret açığının gittikçe yükselmesine, çevre kirliliğine ve bütün bunlardan kaynaklanan çok çeşitli toplumsal sorunlara yol açmıştır. Biz her zaman insan merkezli bir yönetim ve kalkınma anlayışını savunduk, kalkınmanın nimetlerinden ve külfetlerinden her kesin emeği ve katkısı ölçüsünde yararlanması gerektiğini ileri sürdük.

Kısaca Hak-İş kendi kimliğimizi kaybetmeden, kalkınmış, gelişmiş ve hukukun üstünlüğünü, temel hak ve özgürlükleri gerçekleştirmiş, tam ve eksiksiz bir demokrasi kurmayı başarmış, sosyal devlet ilkelerinin gereğini yerine getirebilen, bölgesinde ve dünyada etkili, güçlü ve dünya barışına katkıda bulunan bir Türkiye için çaba harcıyor. 3. bin yıla girdiğimiz bu günlerde Hak-İş olarak böyle bir gelecek istiyoruz, gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Hak-İş'in geçmişe ve geleceğe bakan yüzü bu amaçta kendini göstermektedir ve bu yüz, yüzlerce yıllık tarihiyle milletimizin kendi yüzü ve kendi kimliğidir.

Bu kimliği Hak-İş'i ve emek hareketini 9. Genel Kurula kadar taşımanın kıvanacı içinde hep olduk.

Ve yine bu kimliği Hak-İş Üçüncü bin yıla da başarı ve şerefle taşıyacaktır.

20. Yüzyıl, dünya tarihinin belki de en uzun yüzyılı oldu. Tüm insanlık, başdöndürücü hızla gelişen olayları takip etti. İki kanlı savaşa, bölgesel çatışmalara, katliamlara, teröre, toplu ölümlere şahit olduk. Sınırlar iki kez yeniden çizildi. İmparatorluklar çöktü, yeni devletler kuruldu. Çöküşlerin, kuruluşların, yeniden yapılanmaların sancıları kolay unutulmadı. Birçok bölgede bugün bile sınırlar yerine oturmuş, silahlar susmuş, ölümler sona ermiş değil.

Bazı tarih felsefecileri tarafından öne sürülen tarihin sona erdiği tezi, Balkanlar'da, Kafkaslar'da, Orta-doğu'da, Afrika'da, Hint Yarımadası'nda devam eden savaşlarla çürütülmüş durumda.

Dünyanın 20. Yüzyılda hızlı yaşadığı değişim, sadece coğrafyalarla sınırlı değil. Bilimde, teknolojiye, endüstride, siyasette, ekonomide, eğitimde, sağlıkta, kısacası bilinen her alanda değişim devam ediyor.

Geride bıraktığımız Yüzyıl'a dönüp baktığımızda, aslında sadece ve sadece değişim görüyoruz. Değişebilen, kendisini yeni şartlara hazırlayabilen, her an sürprizlere hazır olabilen toplumların ve devletlerin, bugün sağlıklı şekilde ayakta durabildiklerini, krizlerden, çalkantılardan uzak katabildiklerini görüyoruz.

20. Yüzyıl bir değişim çağıdır. Ancak 21. Yüzyıl, öyle görünüyor ki, bu değişimin daha fazla boyutlu ve hızlı devam edeceği bir Yüzyıl olacaktır. Ümid ediyoruz ki bu değişim olumsuz değil olumlu yönde ilerler. Umarız in-

sanlık, 21. Yüzyıl'da kanlı olayları bir kez daha yaşamaz, demokrasinin, barışın, kardeşliğin, dostluğun ve dayanışmanın hakim olduğu bir dünya üzerinde mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşama fırsatını yakalayabilir.

Değişim faktörünün ve rüzgarının Türkiye üzerinde çok etkili olmadığına üzülerken şahit oluyoruz.

Kuşkusuz Türkiye, 1920'lerin Türkiye'sinden çok farklıdır.

A n c a k
yeni

Ortama göre renk değiştiren, iktidara göre ilke belirleyen, gücün yanından ayrılmayarak haksızlıklara göz yuman bir kuruluş olmadığımız için övünüyoruz. Hak-İş, bundan sonra da bu özelliklerinden taviz vermeyecek, yalnızca üyelerinin değil, tüm çalışanların ve toplumun gurur duyduğu bir cazibe merkezi olmaya devam edecektir. Türkiye, siyaset, ekonomi, toplumsal yapısıyla değişimin dışında kalamaz. Değişimin dışında kalmak, gelişmelere, olaylara kulak tıkamak yokolmak, silinmek anlamına gelecektir.

d o ğ -

muş bir çocuk, beslenebildiği, barınabildiği ve ölümcül bir hastalık geçirmediği takdirde doğal olarak büyüyecektir.

Önemli olan bu çocuğun sağlık, eğitim, ahlak, toplumsallaşma, üretme katılma, barış ve huzuru benimseme, mutlu olma durumudur.

Türkiye Cumhuriyeti de 1923'te doğmuş ve aradan geçen 76 yılda büyümüş, gelişmiş, serpilmiştir.

Ancak ülkemizin politik, ekono-

mik durumu, uluslararası ilişkileri, toplumunun sağlıklılığı, eğitimliliği, refahı, mutluluğu beklentileri karşılarda durumda değildir.

Ülkemiz, yaşlılarıyla, hatta kendisinden küçük yaştaki ülkelerle karşılaştırıldığında beklenen yerde değildir.

Bu durumun en büyük nedeni, değişimin yakalanamaması, statükonun ağır basması olarak açıklanabilir.

Türkiye'nin bu durumda olmasının tek bir suçlusu yoktur. Birey olarak her birimiz, toplum olarak hepimiz, kurumlarımız, kuruluşlarımız, organizasyonlarımız bir şekilde bu durumdan sorumludur.

Eğer neden değişime ayak uyduramadık diye sorarsak, bunu önce kendimize, sonra da bizim dışımızdakilere yöneltmek zorundayız.

Hak-İş, Türkiye'nin en çalkantılı dönemlerinden birinde kuruldu. Toplumun ümitsizlik içinde olduğu, geleceğe karamsar bakıldığı, siyasi ve ekonomik krizlerin yoğun yaşandığı bir ortamda, bir ümit, bir çıkış yolu olarak ortaya çıktı.

24 yıl boyunca iki darbe, onlarca hükümet, yüzlerce ekonomik, siyasi ve toplumsal kriz atlattık.

Bunların hiçbirinde ümitsizliğe, yılgınlığa, karamsarlığa kapılmadık. Her bir olumsuzluk bizi daha fazla başarıya kilitledi.

Sadece çalışanların değil, bir sivil toplum örgütü olarak bütün bir toplu-

VE HAK-İŞ

mun ümidi olmak için çaba sarfettik.

İlkelerimizden, kararlılığımızdan, beklentilerimizden, geniş ufukluluğumuzdan, geleceğe dönük projelerimizden, değişim dinamizmimizden, disiplinimizden, geleneklerimizden asla taviz vermemenin onurunu yaşıyoruz.

Beklentilere cevap verebilecek şekilde toplumun önünde olabilmenin mutluluğunu tüm üyelerimizle, gönül dostlarımızla paylaşıyoruz.

Rüzgarlar karşısında eğilmeden, bükülmeden, kırılmadan bugüne ulaşabilmenin haklı gururunu yaşıyoruz.

Ortama göre renk değiştiren, iktidara göre ilke belirleyen, gücün yanından ayrılmayarak haksızlıklara göz yuman bir kuruluş olmadığımız için övünüyoruz.

Hak-İş, bundan sonra da bu özelliklerinden taviz vermeyecek, yalnızca üyelerinin değil, tüm çalışanların ve toplumun gurur duyduğu bir cazibe merkezi olmaya devam edecektir.

Türkiye, siyaset, ekonomi, toplumsal yapısıyla değişimin dışında kalmaz. Değişimin dışında kalmak, gelişmelere, olaylara kulak tıkamak yok olmak, silinmek anlamına gelecektir.

Dünün değişimi, egemenliğin babadan oğula geçtiği bir sisteme son verilmesiydi. Bugün ise seçkin bürokratların egemenliğine son ve-

rilerek halkın tam egemenliğini sağlayacak reformların yapılması olacaktır.

Padişahlar gider de bir diktatör ya da bir egemenler grubu gelirse, bu değişim olmayacağı gibi halkın özgürlüğünü ve zenginliğini de artırmaz.

Bugün toplumun bütün kesimlerinin ortak talebi, rejimin demokratikleşmesidir. Bizi bugüne kadar hatasıyla, sevabıyla taşıyan sistem hantallaşmış, kendisini değişime uyduramadığı için köhnemiş ve adeta yamalı bohça haline gelmiştir.

Ülkemizde demokrasiye herkesin eşit derecede layık olmadığı gibi bir kanı mevcuttur.

Sosyal Hukuk devleti yalnızca bazı mutlu azın-

lığa bir anlam ifade etmektedir.

Herkesin sesi eşit derecede ve yükseklikte çıkamamaktadır.

Yolsuzluklar, yağmalar, peşkeşler, beceriksizlikler, ihmaller için gösterilmeyen, deprem enkazı altında kalanlar, çocuklarından, evlerinden, işlerinden olanlar için gösterilmeyen gayret, konuşmaları sus-

turmak, tutuklamak, hapsetmek için gösterilmektedir.

Rejimin eksikliklerini gidermek için çaba harcamayanlar, rejimin daha iyi bir noktaya ulaşabilmesi için eleştiride bulunanları yoketmek için çaba harcamaktadırlar.

Kendilerini yenileyemeyenler, değişimi yakalayanları, geleceği görenleri numaralandırarak karalamaya çalışmaktadırlar.

Terörist yakalamada beceri gösteremeyenler, masum insanları öldürüp mazeretlere sığınmakta başarı sengilemektedirler.

Devletin hazinesini soyanlara gücü yetmeyenler, kılık kıyafetle meşgul olarak kamuoyunu oyalamaktadırlar.

Söyleyecek sözü olmayanlar, konuşanları hapsetmektedirler.

İnsanı, ya da bir kısım insanları dışlayan, üvey evlat olarak görenler, değişimin kaçınılmaz olacağı önümüzdeki yüzyılda 12 Eylül Anayasasıyla, Siyasi Partiler, Seçim, Sendikalar yasalarıyla, adalet mekanizmasıyla, eğitim sistemiyle, sağlık ve sosyal güvenlik sistemiyle yüzleşmek ve toplumla hesaplaşmak zorundadır.

Türkiye topyekün bir değişime ihtiyaç duymaktadır.

Bu macera değil, bizatihi tablonun kendisidir.

Sendikaların bu değişimin dışında kalması düşünülemez.

Tersine, sendikalar bu değişimde öncü rol oynamak zorundadırlar.

Bunun başarılabilmesi için de önce sendikaların kendilerini tartışmaları ve kendileriyle hesaplaşmaları gerekmektedir.

Dünün sendikacılığında mücadele vardı. Yarının sendikacılığında da mücadele olacaktır.

Ancak dünün kalıplarıyla, anlayı-

şıyla, dinamikleriyle sendikacılık yapmak, değişime engel olmak anlamına gelecektir.

Kabul etmek zorundayız ki, bugünkü dünyamız 150 yıl öncesinin dünyasından her açıdan çok farklıdır. Çalışanlara yönelik saldırılar sürmekle birlikte, saldırıların şekli ve mücadele tarzı çok değişmiştir.

Bugünün endüstriyel ilişkiler sistemi ile dünün sistemi de birbirine benzememektedir.

Emek, işçi sınıfı, proleter, makina, işveren, sermaye, işyeri, mülk gibi kavramlar anlam kaymalarına uğrar-ken, mücadele kavramı hiç değişmeden günümüze ulaşmıştır.

Yarının sendikaları da mücadele içinde olacaktır. Ancak bu mücadele, bireysellikten toplumsallığa doğru kaymak, bireysel haklar elde edildikten sonra yaşadığımız dünyayı değiştirmeye yönelik olacaktır.

Bugünün Türk sendikal hareketinin en çok tartışması gereken noktası, ithal ideolojilerle ve stratejilerle sendikacılık yapmanın Türkiye'de tutmadığının farkına varılmasıdır.

Türkiye'nin kendi şartları, toplumsal yapısı, gelenekleri, inançları bize özgün bir sendikal hareket oluşturmak için ilham kaynağı olmak zorundadır.

İşte Hak-İş'i farklı kılan, bu yerli değerleri temel dinamik olarak görmesidir.

Hak-İş yerli bir konfederasyondur.

Hak-İş toplumuyla barışıktır.

Hak-İş toplumunun geleneklerine, inançlarına saygılıdır.

Hak-İş, ithal ideolojiler, stratejiler yerine kendi özgün ve yerli stratejilerini ortaya koymuştur.

Hak-İş kimlik sorununu çözmüş, yerli kimliğiyle toplumun öncüsü olma çabası içine girmiştir.

Hak-İş, kurumlarımızın içinde bulunduğu çözümsüzlük ve samimiyetsizlik hastalığından kendisini uzak tutmuştur.

Kısacası Hak-İş yerlidir ve yerli olmaya devam edecektir.

Değişimi yerli değerlerle ve toplumla elele gerçekleştirmektedir.

Hak-İş, yarının sendikacılığının temel özelliklerinin bilincinde olarak gelecek yüzyıla hazırlanmaktadır.

Bilgi

Kurumlaşma,

Politika üretme,

Dünün kalıplarını aşma,

Sendikal demokrasi, Uzlaşma ve diyalog,

şeffaf, iletken açık sendikacılık, sunulan hizmetleri yeniden tanımlamak geleceğin sendikalarının üzerinde durması gereken konulardır.

Türkiye ve kurumlar yeni bir yüzyıla bu yapılarıyla girmemelidir.

Türkiye bulunması gereken, layık

olduğu yerde değildir. Bu durumdan da hepimiz sorumluyuz.

Türkiye'yi yarınlara taşıma mücadelemiz, azmimiz ve kararlılığımız daha etkin ve gür şekilde ortaya konmalıdır.

Siyasette, ekonomide, toplumsal yaşamda beklenen reformlar gerçekleştirilmelidir.

Bir avuç rantıye grubu bu ülkenin patronu olamaz. Bu ülkenin dümeninde, bu ülkeye ilişkin kaygıları olmayanlar oturmamalıdır. Kendi çıkarları ve ideolojileri için hiç

kimse tüm toplumu arkasında sürüklemeye hakkına sahip değildir.

Toplumun önü açılmalıdır, eleştiriler dikkate alınmalıdır.

Bu konuda kuruluşumuzdan beri ortaya koyduğumuz düşüncelerimizi ilkeli ve kararlı şekilde yüksek sesle dile getirmeye devam edeceğiz.

Özlediğimiz, toplumumuzun özlediği aydınlık Türkiye özlemimiz için çalışmaya devam edeceğiz.

Demokratik, sosyal hukuk devletinin bütün kurum ve kurallarıyla oluşması için, sivil toplum örgütü bilinciyle mücadelemizi sürdüreceğiz.

Demokratik hak ve özgürlüklerin yaygınlaşması için çalışacağız.

Bilginin değerinin bilincinde olarak bilgiyi

en etkin şekilde kullanacağız.

Çalışma hayatının kronik sorunları ne yazık ki 21. Yüzyıl'a da taşınmaktadır. Bu sorunlarla mücadeleden asla yılmayacağız. Emeğin hakkını alabilmesi için, sömürünün son bulması için, insanların insanca bir yaşam için ücretine ve çalışma ortamına kavuşması için mücadele vereceğiz.

Mücadelemizde eğilmeyeceğiz, kırılmayacağız, yılmınlığa kapılmayacak, doğruları söylemekten ve uygulamaktan kaçınmayacağız.

21. Yüzyıl'a, Dünyaya yakışır, Türkiye'ye yakışır, başı dik, onurlu bir sendikal mücadele vermenin ve bu mücadeleyi devam ettirmenin gurusuyla giriyoruz.

Hak-İş'in yaşadığı bu gururu, dünya ülkeleri karşısında bütün toplumumuzun da yaşamasını diliyoruz ve bunun için de mücadelemizi sürdüreceğiz

**Hak-İş'i farklı kılan,
yerli değerleri temel dinamik
olarak görmesidir.
Hak-İş yerli bir konfederasyondur.
Hak-İş toplumuyla barışıktır.
Hak-İş toplumunun geleneklerine, inançlarına
saygılıdır.
Hak-İş, ithal ideolojiler, stratejiler yerine kendi
özgün ve yerli stratejilerini ortaya koymuştur.
Hak-İş kimlik sorununu çözmüş, yerli kimliğiyle
toplumun öncüsü olma çabası
içine girmiştir.
Hak-İş, kurumlarımızın içinde bulundu-
ğu çözümsüzlük ve samimiyezsizlik
hastalığından kendisini uzak
tutmuştur.**

ÜÇÜNCÜ BİN YILA
GİRERKEN

HAK-İŞ

- Salim USLU
- Hüseyin TANRIVERDİ
- Recai BAŞKAN
- Yusuf ENGİN
- Eyüp KARADERELİ

ile

mülakatlar

USLU:

Ülkemizde demokratik söylemle demokratikleşme arasında bir boşluk vardır

TANRIVERDİ:

Sivil toplum örgütleri toplumun değişiminde lokomotif görevi görmektedirler

BAŞKAN:

Sendikalar güçlü olmaya ve belirleyici olmaya devam edeceklerdir

ENGİN:

Sendikacılık yalın bir hak arama mücadelesidir

KARADERELİ:

Önümüzdeki bin yılda sendikalar toplumsal hareketliliğin belirleyici unsuru olacaktır

HAK-İŞ KONFEDERASYONU ve ÖZ GIDA-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI

Salim USLU

1. 3. bin yıla girmeye ramak kaldığımız şu günlere denk düşen 9. Genel Kurulu arifesinde Hak-ış'ın nereden nereye geydiği hususunda bir muhabese yaparsak neler söylerdiniz.

Hak-ış'ın 1976 yılında o günün konjonktürel şartları içinde kurulmuş bir konfederasyon olduğu gerçeğini gözardı etmeden durum muhakemesine başlarsak önce şöyle bir tesbit yapmalıyız. 1976 yılı, her kesimin kendi ideolojik yada siyasi aidiyetine göre örgütlendiği bir zaman dilimi içindedir. Bu zaman dilimindeki süreçte işçilerin sendikal aktiviteleri çok yüksek bir pörformans göstermekte lehte aleyhte tepkiler almaktadır. Sedika gerek duruş ve gerek sendika çatısı altındaki söylemi ile mazlum oluyor ve mazlumların sesi oluyordu. Bu da bir tarafın veya kesimin inhisarına bırakılmayacak kadar herkesindi. Ve her ideolojik kamp çatısını kurup bu duruşa ve sese talip oluyor kendi ideolojik jargonu ile yeni soluklar nefesliyor yeni duruşlar biçimlendiriyordu. Daha doğrusu bu idialarla çırpınıyordu. Doğal olarak Türk siyasal hayatında her farklı bir söylem her hareket kendine bu ortamda bir yer edinme kavgası vermiş "bizimde bir sendikamız olsun" istemiştir.

Hak-İş'in bu konjonktürde ve kültürlerde doğumundan sonra onlarca sendika yüzlerce yönetici bir var olma mücadelesi sürdürdüler. Yeni yeni kurulanlar, birbiriyle birleşenler, varlığını sürdüremiyenler, tabela sendikası olarak kalanlar. Bu tam bir var olma mücadelesidir.

Ve 12 Eylül 1980 darbesi sonununda birçok konfederasyon gibi Hak işte kapalı.

Buraya kadar olan döneme biz doğum zamanı diyelim. Hak-İş bir müddet sonra açıldığında Türkiye'de sendikal zemin farklı bir alana çekilmişti. İşveren kesiminde bir ses: "Bu güne kadar işçiler güldü, artık biz geleceğiz" diyerek gelecekteki işçiler aleyhine işleyecek sürecin sinyalini vermişti.

Hak-İş'in 90 lı yıllara kadar olan aktivitesi bu zeminde geçti. İşçiler olarak kazanılmış bir çok hakkımız kaybolmuş, mücadele vasıtalarımızın pek çoğu elden alınmış, kalanlar da işlevsiz kılınmıştı.

Sendikalar siyasal mekanizmayı etkileyen sivil toplum örgütleri diye değil de daha çok bürokrasinin bir birimi gibi düşünülmüş ve düzenlenmişlerdir.

Devlet otoritesini temin etmenin yollarından birinde sendikaları zapt-u rapı altına almak olduğu kanatıdır ki, 2821 ve 2822 sayılı yasalar danışma meclisinde bile görüşülmeden direkt MGK tarafından yürürlüğe konulmasını sağlamıştır.

İşçiler çalıştıkları işyerlerinde kendi temsilcilerini seçemezler, sendikacıları işçileri, dışışleri ve çalışma bakanlıklarından izin almadan yurtdışına çıkamaz, yurtdışından misafir dahi davet edemezler

Bu yasa ile işçilerin seçtikleri sendikalarına üye olmaları noter marifetiyledir ve adeta evlenip boşanmaktan daha zor bir işleme tabi tutulurlar.

Yetki, TİS, arabulucu ve grev sürecinde izlenen süreçte yoğun ve zorunlu bir bürokrasi ağı vardır. Takvimin hangi günlerinde greve çıkılacağı, grev yasakları, ertelemeler, -heycanlanmak dahil- kısıtlamalar, ağır para ve hapis cezaları bütün bu düzenlemeler, hakların ve özgürlüklerin kullanımını yok eder. Yönetici seçilmek şartlarından tutun, aidat gelirlerinin miktarı ve hangi bankalarda değerlendirileceği, anayasa ve ilgili yasalarda en ayrıntılı biçimde ve tek tek yer almıştır.

Tercih edilen bazı sendikal kurumlara önce yasal düzenlemelerle barajlar, temsil imtiyazı gibi kimi ayrıcalıklar sağlamak da bu yasaların uygulama başlangıcında ortaya konmuştur

Yapay güç kazandırılması ve ardından da ekonomik güçler ve siyasal iktidarlar karşısında bağımsızlığı-

Modern endüstri ilişkileri sisteminin en önemli kurumlarının yetersiz ve fonksiyonsuz organizasyonlara sahip olması, ülkenin rasyonellikten ve istikrardan yoksun kalması anlamına geleceğinden, Kültürel yapı ile de uyumlu olarak sendikaların ve diğer endüstriyel ilişkilere ait kurumların kendi güçleri, anlayışları ve deneyimleriyle oluşturabildiği özgün bir Endüstriyel ilişkiler geleneği kurmamızı gerektiriyor

nı koruyamayan güdümlü sendikal yapının işçi hak ve çıkarlarından taviz vererek sisteme oyundaş yapılması sivil toplum örgütleri öğretisine de ve özelliklerine de, çağdaş devlet anlayışına da, demokrasi ve sendikal hakların evrensel normlarına da aykırıdır.

İşte burada sürekli olarak "Biz işçiler ve sendikalar olarak nerede hata yapıyoruz?" diye sormaya başladık. Sendikal işlevimizi, rolümüzü, durumumuzu ve söylemlerimizi sorgulamak ihtiyacı duyduk. Hak-ış 1 Mayıs'a niye karşıydı? Gerçekten de bir anlamı yoktu. Mazlumları simgeleyen böyle bir gün bir takım ideolojilerce

'Ülkemizde demokratik söylemle demokratikleşme arasında bir boşluk vardır'

kullanılmışsa bundan bize ne idi. Araştırmalarımız algılamalarımızın aksinel Mayıs törenlerine, şenliklerine katılmamamızı reddediyordu. Neden katılmak gerektiğinin gerekçelerini hazırladım. Katıldık. İyi de yaptık. Bundan tepki almadık mı? Aldık. Oturduk tek tek izah ettik. Kabulde zorlananlar oldu zorlanmayanlar oldu. Ve zamanla gelenekselleşti.

Dünya bilgi çağına girirken bilgi ve aklı ideoljinin yerine koymak gerekiyordu. Bunu yaptık. Sendikalar siyasi partilerin yedeği olmamalıydı. Bunu da başardık. Bizi kapalı yerlerde tumak isteyenlerin propagandalarını, maksatlı kampanyalarını elbette aşacağız.

Sadece tolu sözleşme yapan, ücret arttıran, sosyal haklar talep eden bir kuruluş değil toplumunda meselerini kucaklayan toplu ile bereber hareket eden, onun meselelerini tesbit eden ve teklifler üreten bir sivil toplum örgütü olmalıydık. Görüldüğü gibi onu da başarmış durumdayız. Emek Platformunun oluşumundaki katkılarımızı bilenler bunun en çok farkında olanlardır.

Uluslar arası arenaya çıkmalıydık. İlk denemelerimizde anlamsız bir kabulsüzlükle karşı karşıya kalmıştık.

Aleyhimizdeki
kesif propa-
ganda ve

ve ön yargılar bizi epeyi zorladıysada bunu da aştık. Bilgi ve akıl demiştik ya. Bunu maksimum sınırlara taşıdık. Türkiye'yi ve kendimizi yeniden tanıttık. Bir takım kurguların ne olup olmadığının kavradık. Aleyhteki propagandalar kırıldı. Önyargılar anlamaya ve dayanışmaya yerini bıraktı.

İşte kısa bir hak iş muhasebesi. Tek başına ekonomik mücadele değil. Gelir adeleti, sosyal adalet başta olmak üzere demorasi mücadelesi bu gün Hak-İş'in gerçek hedefidir. O bir işçi kuruluşu olduğu kadar siyasileri aşmış olan toplumunun da bir sözcüsüdür. Ve toplumu ile beraber yürümektedir.

2. 3. bin yılın girişinde Dünya nereye gidiyor, Türkiye nereye gidiyor ve sivil toplum örgütleri nereye gidiyor?

3
binli
yıllara
giriş
süre-
cinde

dünya kendini birdenbire bir globalleşme sürecinde buldu. Dünyanın çoğu toplumları daha ne olduğunu anlamadan bu gerçekle karşılaştı. Tanımlamak, anlamak, kavramlarını üretmek, bir tarz geliştirerek hayat biçimini ortaya koymak. Bu her toplumun başarmak zorunda olduğu bir süreç gibi geliyor bana. Aksini düşünemiyorum bile...

Malum, küreselleşme ülkeler arasında ki ekonomik ve sosyal sınırların kalkması anlamına geliyor. Bugün bu gerçekleşme sürecini hızla sürdürüyor. Tek bir pazar ekonomisi gelip dayatmış durumda. Yeni yeni hukuki düzenlemeler gündemimize geliyor. Endüstriyel ilişkiler hiçte alışmadığımız bir sürece girdi. Sendikaların işlevleri

tartışılıyor. Sosyal ve kültürel alanda baskın medeniyet bütün değerleri kendi mecraından ayırdı. Her şeyde bir benzeşme sürüştürüyor devam ediyor.

“Bilgi toplumu” diye bir kavram dillerimizde pelesenk. Mega teknolojiler ve istihdamın nitelik bakımından gelişmesi ve değişimi birçok sorunları da beraberinde getiriyor. Bilgi işçisinin ortaya çıkışı ve hizmet sektöründeki gelişme başı belada olan niteliksiz yapılanmaların daha da başını belaya soktu.

Yeni oluşum dünden gelen kurumları ya bitiriyor ya yeniliyor. Uç veren yeni şartların devinimi alışılmışın dışında bir yönetim anlayışını endüstriyel ilişkilere soktu. Daha çok bireysel ilişki ve bilgi donanımının ön planda olduğu. işyeri ile ilişkinin birebir gerçekleşmesinin gereksinilmediği hatta sanal ortamlarda bile aktif olunabilirliğin söz konusu olduğu bir yapılanmayı yaşamaya başladık. Böylesi bir yapılanma karşısında sendikal işlev kendini ifade etmekte nasıl yetkin olacak? Direnecek miyiz? Hayır, hiç bir olamı yok. Benzeşeceğiz. Ama bununla yetinmeyeceğiz. Yenilenmeği de deniyeceğiz. Eşya insan kutsallığında insandan yana olacağız. Hakim medeniyetin insana yaklaşmadaki argümanları bir değişim sürecinde. “İnsan yoksa eşya da yoktur” Bu sorgulanıyor. Tabii ki bizim insan tecrübemiz hakim medeniyetten daha fazladır. Benzeştığımız yerde bu tecrübeleri ortaya koyacağız.

Türkiye’ye gelince sanki böyle bir dünya yok. Ve kendisini hiç etkilemeyecekmiş gibi duruyor. 82 Anayasası globelleşen dünyada postmodern bir

düşünce dünyasının vaz geçilmez bir değer olarak ortaya koyduğu özgürlükleri, demokratik içerikten yoksun bırakmaktadır. Ha keza bu günkü dünyanın baş tacı ettiği sivil örgütlenmelerde önemli bir yer işgal eden Sendikal hakları da. /

Bu anayasa ile bazı kurumların özel misyonları bazı kavramların özel anlamları, Demokratik düzenlemeleri, hakları ve özgürlükleri geçersiz kılmaktadır. Hatta o kadar ki, uluslararası sözleşmelerin, anayasa hükmü niteliğinde olduğuna dair düzenlemeler dahi uygulamada hiç bir anlam ifade etmemektedir. Önce böyle bir tesbiti yapalım.

Sonra ülkemizde demokrasi söylemiyle demokratikleşme arasında bir boşluk vardır. Meydanlarda vadelenlerin iktidara gelindiğinde yok sayılması gibi bir geleneğimiz de vardır. “Niçin”inde de “derin devlet” gibi bir acübe kavramın meşruiyetine sığınılıyor. Onu da görelim.

Sosyal devlet, hukuk devleti, demokratik Devlet uygulamalarda pratiği olmayan, promantik takıntılar olarak gören bir zihniyetinde Türkiye’ye eğemen olmak gayreti içinde olduğuna da fark edelim.

En baştaki sorun ülkede siyaset, ürkek, tembel ve mecalsizdir. Bu hal toplumu örgütsüz, etkisiz ve yetkisiz kılmaktadır. Kılık kıyafetten tutunda bilim ve sanata, sendikal işlevlerden endüstriyel ilişkilere kadar her alanda doğruyu-yanlış, güzeli-çirkini, belirleme imtiyazını kendinde gören bir devlet mentalitesiyle karşı kaşıyayız. Bunun böyle olması sivil toplum örgütlerinin dinamizminin, potansiyeli-

nin ve yeteneklerinin ülkenin genel süreçlerinden dışlanması gibi stratejik zayıflığı netice veriyor.

Türk Endüstri ilişkileri sistemi katılımcı ve uzlaşmacı niteliklerdende yoksundur. İşçilere ayrılan konum, sosyal partnerlik değil, sadece oyundadır.

Modern endüstri ilişkileri sisteminin en önemli kurumlarının yetersiz ve fonksiyonsuz organizasyonlara sahip olması, ülkenin rasyonellikten ve istikrardan yoksun kalması anlamına geleceğinden, Kültürel yapı ile de uyumlu olarak sendikaların ve diğer endüstriyel ilişkilere ait kurumların kendi güçleri, anlayışları ve deneyimleriyle oluşturabildiği özgün bir Endüstriyel ilişkiler geleneği kurmamızı gerektiriyor

Örneğin: Ekonomik Sosyal Konsey Sivil bir yapıya demokratik bir işleve sahip olması gerekirken, üç yılda dört ayrı genelgeyle, her defasında farklı kurumlar ve kompozisyonlarla ama mutlaka değişen hükümetlerin siyasal tercihlerine göre ve devlet ağırlıklı olarak; yeniden oluşturulması, sadece vesayetçi bir anlayışın sistemi kendi kontrolünde tutma çabasıyla sınırlı kalmamakta, kurumu işlevsiz kıldığı gibi bu tür kurumların içini de boşaltarak, toplum nezdinde güven katsayısını düşürmektedir. Öyleyse bu kurumun oluşmasında genelgeye değil geleneğe ihtiyaç vardır. Bilindiği gibi gelenekler toplumun ortak değerlerinden çıkan kabullerle oluşur. Dolayısı ile uygulamada bir zorlanma ve çatışma olmaz.

Sadece Ekonomik Sosyal Konsey değil, MPM, Çalışma Meclisi, SSK Genel Kurulu YHK dahil bütün kurumların yapısı işlevleri; hantal, verimsiz ve anti-demokratik olmaktan kurtarılacak üçüncü bin yılın değerleri içinde yapılanmalı ve işlevsel kılınarak endüstriyel ilişkilere-rimizi yeni boyutlar kazandırmalıdır.

Belirleyici olma, topluma umut ve ufuk verme, çözüm üretme fonksiyonları olan bir endüstriyel demokrasi ihtiyacı, ülkemizde siyasal demokrasiye duyulan ihtiyaç kadar önemli ve önceliklidir.

Kavramlara ve kurumlara yönelik somut müdahaleler ortadan kalktığında Türk endüstri ilişkileri ve sendikal hareket kendi ilkelerini, normlarını ve temayüllerini yeterince geliştirecek ve işbirliği ve diyalog kavramlarını özümseyerek daha canlı bir çalışma hayatı ortaya koyacaktır.

İşbirliği ve diyaloga dayanan kendi kriter, yapı, fonksiyon ve felsefesini oluşturmuş, Bir endüstri ilişkiler sistemi, emeğin özgürce örgütlenebildiği, bağımsız ve güçlü örgütlere sahip olabildiği demokratik cumhuriyet ve sosyal hukuk devleti sayesinde ancak mümkün olabilecektir. Bunu gerçekleştirecek, coşkumuz, heyecanımız, birikimlerimiz, potansiyelimiz, hayallerimiz ve yeteneklerimiz vardır. Yeter ki, kendimize güvenelim.

Türkiyede sivil örgütlerin nereye gittiğine gelince, doğrusu bu kavramın pek de anlaşılmış olduğundan şüphem var. Sivil örgüt denince bir yerlerin yandaşı olmak gibi algılanıyor. Artı bir yerler parsellenerek oralarda kullanılması gereken inisiyatifler kullanılmaz hale getiriliyor. Bu da toplumun arzularını, söz ve eylem olarak ortaya koymak istediği yenilenmeği ve gelişmeği sekteye uğrattıyor. "Biz adam olamayız" argümanının altında yatan bir yerde de bu sivil örgütlenmelerden gerekli sonucu alamamamız bir şeyi gerektiği gibi ortaya koyamama beceriksizliğimizdir. Bir sivil örgüt, eylem alanı olarak seçtiği zeminde, toplumun kendi iç dinamiklerini hareketli kılmalı ve bunu yaparken yine toplumun karakterini ve değerlerini de göz ardı etmemelidir. Birilerince dayatılarak bunların değiştirilip dönüştürülmesine tepki göstermek varlık sebebi olmalıdır. Ancak toplumun kendini yenilemesinde görev almak, teklifler üretmek, sorumluluklar yüklenmek de bu tepkinin alternetifi olmalıdır. Hele globalleşmenin getirdiği bu değişim rüzgarlarında bu öğelerden kendini dışlamış bir sivil toplum anlayışı kendini bitireceği gibi toplumunun da geride kalmasını, eziyet ve ızdıraba düşmesine netice verecektir.

Biraz ıdıllı olacak sa da, kusura bakmasınlar. Aslında biz orjinaller ürettik. En başta kabuğumuzu kırarak, sendikal harekete sosyal hareket niteliği kazandırdık. Yurt içi ve yurt dışı açılımlar gerçekleştirdik. Yurtiçi birçok platformlarda öncü katılımcı yandaş olduk. Emek zirvalere, emek plat-

formları gerçekleştirdik. Ekonomik Sosyal Konseylerde sorunlarımızla ilgili çözüm ve öneriler ortaya koyduk. Uluslar arası birçok kurum ve kuruluşların hem üyesi olduk hem birçok aktivitelerine katıldık. Bir yerde (yerli ve uluslar arası sendikacılığın odağında oynuyoruz.)

Daha 90'lı yılların başında anayasamızla ilgili yaptığımız kurultay kamu oyunda geniş ilgi buldu. Ardından birçok teklifler ürettik. Tekliflerimizle kamuoyu bilinçlenmesine yardımcı olurken baskısına da sözcülük yaptık.

İşçi işveren ilişkilerinde diyaloga -geçmişin kalıplarını kırarak işçiye anlatarak ve onu eğiterek- öncülük yaptık. Bu diyalogun formel kalıplarını değilse de aformel alt yapısını oluşturduk. İş yerlerinde katılımcı endüstriyel demokrasiye ait birçok hükümleri de toplu sözleşme maddeleri haline getirerek uyguladık.

Özelleştirmeye yepyeni bir pratik getirdik. Et Balık Kurumuyla başlayan meyvesini Karabük Demir Çelikte veren İşçinin sahipliğinde işletmelerin işletilmesi ve kurtarılması pratiğini uygulamaya soktuk.

Hakeza çevre duyarlılığıyla ilgilimiz vardır. Kamu ve özel kurum ve kuruluşlarıyla ortak eylemlerimiz olmuş, toplu sözleşmelerimi hükümler konmuştur.

Dergimiz ve yayınlarımızla tüm bu aktivitelerimizi, ulusal ve toplumsal meselelerimizi kamu oyuna aktararak iletişimimizi ve etkileşimimizi sürdürüyoruz.

3. Sivil toplum kuruluşları içinde çok önemli bir konumu ve fonksiyonları olduğu sözkonusu edilen sendikal kuruluşlar nereye gidiyor.

Kesinlikle biliniyorki 2000 li yıllarda endüstriyel ilişkiler, teknoloji çağı, bilgi çağı, postmodernite gibi kavramların olgunlaştırdığı, zemin teşkil ettiği bir platformda yürüyecektir. Ağır sanayi ve modernite tabanının

da doğmuş, büyümüş ve gelişmiş olan sendika ve sendikal anlayış bu yeni zemindeki endüstriyel ilişkilere uyum sağlamak zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Sendikal anlayışın endüstriyel ilişkiler zemininden çekilmesi bana göre mümkün görünmemektedir. Bir direnme ve benzşme süreci geçireceğimize kesin. Ancak insan ilişkilerinde yaratılıştan gelen bir kolektiflik olgusu var. Biz toplum olarak yaşarız ve karşımıza çıkan tabii olsun olmasın tüm dayatmalar karşısında toplumsal reflekslerimizle çözümler üretiriz. Sendikaları, sendikal yapılanmaları işlevsiz kılma garetetine karşı mevcudu korumaya ve bilgi donanımızı güçlendirmeye çalışıyor ve örgütsel şemamızı yeni şartlara göre yeniden kurguluyoruz. Yeni işlevler yüklenme ve insan ilişkilerinde daha çok tarafın ilgi ve bilgi alanına girme eylemlerimizde olacak. Yani olmalı. Azınlığın, çoğu ele geçirme çılgınlığını durduracak bir güce dayanmayan bireysellik son tahlilde mutsuz bir insanlık meydana getirecektir. İnsana ait bir takım değerleri koruma ve güçlendirme birlikteliği ve bunun şuur haline geliş, ekonomik platformda paylaşım adaleti ve bunun sağlanması yükünün yüklenimi kendini en iyi sendikal yapılanmada ortaya koyacaktır. Dolayısı ile sendikaların işlevi iddia edilenin aksine geçmiştekinden daha güçlü olacaktır.

Birde işin şu tarafından bakmak lazım. Hayatın tek tarafı yürümesi yaratılış sırrına aykındır. Eskilerimiz "Hayat zıddı ile kaimdir." demişlerdir. Yaşadığımız süreçte globalleşmenin dayattığı ekonomik yapılanmada ulus devletler uluslar arası dev firmalar karşısında hukuki yeni metinler imzalıyorlar. Ve bağımsızlıkları tartışmalı hala geliyor. Bu bağımsızlığı tartışmalı ülkelerin tartışmalara konu olacak vatandaşlarını nelerin beklediğini kim ne söyleyebilir? Ulus devletlerin

zıddı olamayacağı anlaşılan uluslar arası firmaların hayatıyet sürecindeki zıddı niçin sendikalar olmasın?

Sendikalar birliktelikleri ile bunu deneyeceklerdir.

4. Sendikal kuruluşlardan Hak-İş'in mevcut konumu Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar içinde nasıl bir çizgiyi sürdürmeli?

Demokrasinin sadece sendikal haklardan ibaret olmadığını bilinci içindeyiz. Düşünce özgürlüğü, inanç özgürlüğü, inanıp inandıklarını yayma özgürlüğü, bu anlamda örgütlenme özgürlüğü ve de örgütlü toplum demokrasinin olmazsa olmaz şartlarıdır. Sendikalar toplumun yanında devletin uygulamalarını demorasının bu olmazsa olmaz şartları çerçevesinde denetleyici bir noktada durmalıdır. Bu da ancak insana duyarlı fakat diyerlerinden bağımsız bir çizgiyle yapılabilir. Biz bunu bugüne kadar becerdik zannediyorum.

Gerçi buralara el yordamı ile geldik. Ama unutmayın. El yordamı tecrübedir. Yanlışlar tecrübelerle ortadan

kalkar. Yanlış yapmamaya gayret edeceğiz. Şayet yanlışımız olursa biz fark edersek düzeltiriz Başkaları fark ederse gelsinler anlatsınlar ve ikna etsinler. Yine düzeltiriz. Önemli olan insanımızdır. Son tahlilde de insandır. Bu çizgiyi buraya kadarki alatımlarım çerçevesinde sürdürmeğe kararlıyız.

5. Konfederasyonunuzun 3. bin yılı girirken hedefleri neler olacaktır.

Sivil ve demokratik bir kitle örgütü olma özelliği ve sorumluluğu ile toplumsal taleplerin karşılandığı, ideolojilerin yerini insanın aldığı bir Türkiye özllemi içindeyiz. Bu gelecek yüzyıla yönelik sendikal bakışımızın da kodlarını ve parametrelerini oluşturmaktadır.

Sendikalarımız bilgi çağında nasıl var olacakları, rollerinin ne olacağı konusundaki en önemli soruya cevap bulmaya çalışacaklardır. Ve bu bağlamda şablonlardan uzak kalınacak, ülke ve işletme gerçeklerinden kopulmayacaktır. En önemlisi insanımızı işlevsel ve farklı kılmak gerçeğinin gündemimizin en başında olduğu hiç-

bir zaman ıskalanmayacaktır.

Bugün Dünyada emek-sermaye dengesinden bahsetmek olanaksızdır. Refah ve gelir dünyada adil bölüşülmemektedir. Bunlara ilaveten dünyamız. 20. asrın son çegreğinde büyük bir değişime girmiştir. Bu, geçmişteki benzerlerinden daha sarsıcı bir boyuttur. Ve halen de sürmektedir.

Bütün bu değişme, gelişme ve ilerlemeler karşısında minimum seviye kabul edilen insan hakları, sendika ve örgütlenme haklarına ilişkin temel gestergelerin adı olan İnsan Hakları Sözleşmesi, ILO Sözleşmeleri ve Avrupa Sosyal Şartı gibi hemen her ülkenin altına imza koyduğu belgelerdeki şartlar Düyanı birçok ülkesinde ve ülkemizde yerine getirilmektedir.

Fikirlerle ve duygulara, yeniliklere, özgürlüklere karşı hep kuşku ile, kaygı ile bakılmıştır. Oysa Türkiye'yi ikilemden kurtarmak, coşkularımızı, heyecanlarımızı, umutlarımızı, potansiyellerimizi ortaklaştırmak ve Türkiye'nin genel süreçlerine katmak istiyoruz.

Geçici ve güncel önlemlerle yetinmeyip, demokrasiyi bir yaşam biçimi haline getirebilirsek, ancak dünyada birinci lig ülkesi olabiliriz.

Sivil toplum örgütleri, demokrasi söylemiyle demokratikleşme arasındaki boşluğu doldurmak konusunda daha etkin ve ilkeli mücadele vermelidir.

Yaşadığımız irade felcinin ancak sivil ve demokratik reflektörümüzü güçlendirerek aşılabileceğine inanıyoruz.

Sorunları tek tek tartışmak yerine, Türkiye'nin ve toplumun önünü ve ufkunu açacak, sivil, demokratik, çağdaş ve özgürlükçü bir Anayasa Cumhuriyetimizin 77. devletimizin 700. ve çağımızın da üçüncü bin yılına denk düşecek köklü, beklenen ve yaraşan bir reform olacaktır.

Hızla üzerimize gelen yeni çağın enstrümanlarına, argümanlarına, sorunlarına, yapılanlarına karşı her alanda ciddi cevaplar, birikimler ve donanımlar oluşturmak için gelecek yüzyıla uygun yol haritaları düzenlenmelidir.

Diyalog, ülkemizde endüstriyel ilişkilerde her zaman derin bir ihtiyaç olmuştur. Ancak bu ihtiyacın derinliği kadar kavram olarak ifade ve formüle edilmemesi de olayın önemli bir boyutudur. Aslında bu ihtiyaç Türkiye'de siyaset, ekonomi, sosyal ve diğer alanlarda hep vardır ve ciddi bir ihtiyaçtır. Ertelenemezdir.

Ancak bu ihtiyaç ve anlayış hep yok sayılmış ve bütün düzenlemeler ısrarla ve bilinçli olarak aksi yönde yapılmıştır.

Türkiye demokrat ve liberal ülke sıfatına sahip olmakla beraber, diyalog, uzlaşma ve işbirliği dahası rekabet liberal sistemin parametreleri olarak algılanıp buna göre bir düzenleme yapılmamıştır. Tam tersi bütün bunlar her dönemin erk sahipleri, imtiyazlıları ve gücü olanlar tarafından yetkinin elden gitmesi ve dolayısıyla zayıflık olarak düşünülmüştür. Halbuki durum tam tersidir. Bu parametrelerin hayata geçirilmesi, dinamizmin, güçlenmenin ve gelişmenin adresidirler ve gelişmiş demokratik ülkelerde böyle olmaktadır.

Yaklaşım böyle olunca tüm gücüyle aksi bir direniş olmaktadır. Aslında liberal demokratik ve özgürlükçü sistemin bu parametrelerine direnmek ve hatta savaş açmak, demokratik, liberal ve özgürlükçü ve sivil ge-

lişme ve değişimin önü tıkanmaktadır. Bütün dünya bu unsurların savaşını verirken ülkemizde bir anlamda karşı savaş verilmiştir. Sonuçta belirsizlik, durağanlık ve istikrarsızlık ve hatta geri kalmışlık kaçınılmaz olmaktadır.

Türkiye'nin yeni yüzyılda takip edeceği hedef çok net belli olmalıdır. Bu hedefler AB ile bütünleşmek ve dünya ile entegre olmak şeklinde ortaya konmuştur.

İşsizlik sigortası başta olmak üzere güçlü ve herkesi kucaklayıcı bir sosyal güvenlik sisteminin acilen kurularak işsizlik gibi sistemdeki açık ve eksiklikleri giderilmelidir.

Ekonomik gelişmeyi ve rekabet gücünü; sosyal gelişme, çevre duyarlılığı, iş güvenliği gibi diğer sosyal faktörlerle birlikte savunulamıyor ve geliştirilemiyorsa rekabette verimlilik de artırılmalıdır. Bu yalın gerçeği herkes ve her kesim paylaşmak zorundadır.

İşçi ve işveren olarak, devlet ve vatandaş olarak buluşacak ortak nokta demokrasi, insan hakları ve temel özgürlükler ve adalettir. Bu çok genel kavramları toplumun damarlarına taşıyacak olanlar da sivil toplum örgütleridir.

Koşullar ve konjonktür bizi kesintisiz bir diyaloga mecbur ediyor. Bir ayağı iyi niyet öbür ayağında da güven ve içtenlik olan bir diyalogdan yanayız.

Sosyal ve ekonomik taraflar birbirlerinin meşruiyetlerini ve çıkar paralellliğini kabul eden bir yaklaşım veya mantığa sahip olmalıdırlar.

Bir arada yaşamanın ve geleceği birlikte kurmanın olmasa olmaz koşulu ise herkesi gözetken bir adalet zeminidir.

Türkiye'nin bir (istihdam politikası) yoktur. İstihdam politikası demek sadece Devlet İstatistik Enstitüsü'nün veya DPT'nin yaptığı gibi; toplam işsiz ve toplam çalışanların sayısını vermek demek değildir.

Gerçek istihdam politikası, ülkenin istihdam yapısı, işsizlik yapısı, çalışan sayısı, işsiz sayısının çıkartılarak, bu tabloya göre hangi sürede hangi politikaların uygulanacağıdır. Yani, ülkede bulunan işsiz sayısının hangi takvimle, hangi ekonomik politikayla giderileceğidir. Daha bu sorunu analiz

eden bir anlayış da yoktur. Parti programlarında da bu soruna ciddiyetle yaklaşan bir parti görememekteyiz. Gerçekte bu süreç, siyasi parti programlarında başlamalıdır. Siyasi partiler, bu konuyla ilgili politikalarını sunmak zorundadırlar. Buna partileri ve üniversiteleri zorlanmalıdır.

Gerçekte tam istihdam, yani herkese iş, bütün politikaların temel hedefidir. Ancak ekonomik teorilerinde bile tam istihdamın hiçbir şekilde gerçekleşmeyeceği ve gerçekleşmediği görülmektedir.

Bu durumda insanların çalışma hakkını elde edemediğini görüyoruz. Bu noktada, istihdam politikası yanında diğer önlemlerin devreye girdiğini, Avrupa ve gelişmiş ülkelerde görüyoruz.

Dolayısıyla çalışma hakkı dediğimiz zaman, iki önlemden bahsetmek durumundayız. Birincisi aktif önlemler, yani, insanlara istihdam imkanı verilerek, çalışmasının sağlanmasıdır. Diğeri ise, bu imkanın verilemediği insanlara pasif tedbirlerin sunulmasıdır. Pasif tedbirler ise, yine Avrupa ülkelerinde görüldüğü gibi, insanlara sosyal koruma haklarının sağlanmasıdır. Bunun içerisinde işsizlik sigortasını, gelir yardımını, aile yardımını ve birey yardımını gösterebiliriz. Bunlar olmadan toplumsal dengeyi bulmanın imkanı yoktur.

Türkiye'de hala sosyal güvenlik açısından birçok insan koruma dışında olup, kaderi ile başbağadır. Emeklilikte yaşın yükseltilmesi ile Türkiye'nin sosyal güvenlik dengesinin daha da bozulacağı açıktır. Buda bizim meselemizdir. Dünya hiç kimseye dar gelmemelidir, getirilmelidir.

Türkiyeyi, içinde taşıdığı insanı bütün renkleri ve çeşnisi ile seviyorum. Bu hedeflerin gerçekleşmesi yönünde bütün arkadaşlarımla olanca duyarlılığımızla gayret gösterecek ve çalışacağız. Bir sivil toplum örgütü olmanın bütün sorumluluğu ile...

HAK-İŞ GENEL BAŞKAN YARDIMCISI ve
HİZMET-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI

Hüseyin TANRIVERDİ:

1- Hak-İş Genel kurul çalışmaları başlıyor. Yeni bir Türkiye talebiniz var. Bununla ilgili ("özgür birey", "örgütlü toplum", demokratik sivil anayasa") argümanlarınızı bu genel kurula taşıyorsunuz. Bu argümanların toplumsal bir içerik ve direnç kazanmasında, Hak-İş'in projeleri neler olacaktır ?

Hüseyin TANRIVERDİ:

İnsanlık içinde bulunduğumuz zaman dilimine çok acı tecrübelerle geldi. İlkel toplumlardan. sitelere, sitelerden metropollere geldi. Bu süreçte krallıklar, padişahlıklar gördü. İnsanlık sonunda kendisi için en uygun yönetim biçiminin, yönetim anlayışının demokrasi olduğuna karar verdi.

Demokrasi bir denge ve denetim sistemidir. Sistemin denge ve denetim unsurları ise sivil toplum örgütleri, özgür bireyler ve sivil oluşumlardır.

Sözünü ettiğimiz bu oluşumlar bağımsız ve özgür değiller ise kendilerini ifade etme imkanı bulamıyorlarsa demokrasi demokrasi olmaz. Bunun yolunda örgütlü toplumun ve bireylerin hak ve hukuklarının sivil bir anayasa ile sivil bir anayasa ile teminat altına alınmış olması gerekmektedir.

Türkiye son yıllarda bu yolda mesafe almıştır. Toplum daha sivil, daha özgür bir anayasa talep etmektedir. Elbise dar gelmektedir. Siyasilerimizde bu noktayı görmüşlerdir. Bu gelişmeler umut vericidir.

Hak-İş Türkiye'nin önünün açılması, halkın taleplerinin, isteklerinin dikkate alınması, daha demokratik, daha sivil ve daha özgür bir toplum özlemiyle çalışmalarına yön vermiştir. Sadece işçilerin değil aynı zamanda tüm toplumun sorunlarıyla, Türkiye'nin çağdaş dünya standartlarına açılmasına engel olan oluşumlarla da mücadele etmeyi kendine hedef edinmiştir.

Yıllardır halkın istek ve taleplerine kulak tıkayan, halkın nasıl giyineceğine, ne yiyeceğine, neye inanacağına, neyi sevip neden nefret edeceğine karar veren anlayışlar hakim olmuştur. Ancak yaşanan enformasyon transferleri ve açık toplum dinamikleri sayesinde artık insanları belli kalıplar içinde tutarak yönetme anlayışı iflas etmiştir.

Ama bu sultasını devam ettirme eğiliminde olan çevreler Türkiye'yi devamlı bir ikilemler sarmalında tutularak, kavramların içi boşaltarak, boş ve anlamsız demogojilerle yerini koruma ve sağlamlaştırmak istemektedirler.

Dünya yeni birliklere, yeni ilişkilere geçerken Türkiye hala komşularıyla kavgaya tutuşturulmakta, potansiyel saldırganlar, düşmanlar, yapay krizler icat edilmektedir.

Türkiye artık yeni binyıla girerken var olan kuruntularından, vehimlerinden ve korkularından kurtulmalıdır. Türkiye yeni bir sayfa açmalıdır. Ve bu sayfanın adı TAM DEMOKRASİ, özgür birey ve örgütlü toplum olmalıdır.

Küçük bir köye dönen dünyamızda başdöndürücü gelişmeler yaşanırken, Brezilya'daki insanların Pakistan'daki gelişmeleri dakikası dakika-sına takip edebilirken, Türkiye'yi bu dünyadan koparma girişimleri boşa çıkacaktır. Bazıları istemese de değişim gerçekleşecektir. Değişimin önünde kimse duramayacaktır. Ancak değişimin sancısız ve ağrısız olması için gerekli anayasal ve hukuki düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

2- 2000'li yıllar Hak-İş Genel Kurulunu müteakibi aydan itibaren başlıyor. bu 2000'li yılların başında Hak-İş'in dünya ve ülke insanı için beklentileri nelerdir . Hak-İş bu beklentilerin neresinde olacaktır ?

Sivil toplum örgütleri toplumların muhafazakar kesimi olamaz, dinazoru hiç olamaz. O halde... Sivil toplum örgütleri aklı ve bilimi en iyi şekilde kullanarak elindeki potansiyeli rasyonel bir biçimde yöneterek geleceğe dönük proje ve planlar içinde olmalıdır.

Yüzyılımızın son çeyreğinden itibaren siyaset bilimciler, sosyologlar ve diğer bilimadamları 2000 yılını sanki bir milatmış gibi değerlendirdiler. Benbu kaniya katılmıyorum. Yani 2000 yılına girmekle çok şey değişmeyecek. Dünyada açlık, zulüm, savaş, yoksulluk, emek sömürüsü son bulmayacak. Bunu hepimiz biliyoruz. Ancak bu yoksulluk ve yoksunluk içinde olan insanlık bunların sona ereceği umudunu yeni bin yıla taşıyor. İşte herkesin dilinden düşürmediği 2000 yılı kelimesinin sihri bunda sırım.

Bugün dünya üzerindeki bir elin

"Sivil toplum örgütleri toplumun değişiminde lokomotif görevi görmektedirler"

parmakları ile sayılabilen kişilerin servetleri açlık ve sefalet içindeki yoksul milyonlarca insanın durumunu düzlüğe çıkarabilecek meblağlardadır. Yani adil bir paylaşımı olmayan dünyada yaşıyoruz.

Dünya; halen nükleer bir tehdit altındadır. Hala etnik ve dini ayrımlar nedeniyle, zenginlik kavgası nedeniyle savaşlar yaşanmaktadır. Hala birtakım insanlar; şunu düşündükleri için, buna inandıkları için hor görülmektedir. aşağılanmaktadır. İşte bu insanlık ayıplarının ortadan kaldırılması umuduyla yeni bin yıla umutlu giriyoruz.

Ülkemizde yaşanan 17 Ağustos depreminin ardından yaşanan gelişmeler, devletin (hükümetin) sivil toplum kuruluşlarının gerisinde kalması, halkın devletten beklentilerinin giderek azalmasına ve devlete olan güvenlerinin derinden sarsılmasına neden olmuştur.

Özellikle deprem ve sonrasındaki süreç sivil toplum örgütlerinin gerekliliğini ve vazgeçilmezliğini ortaya koymuştur. Aslında şunu belirtmek gerekir ki, sivil-resmi toplum birdir. Bir toplumda ikisi de yer bulmalıdır. Birbirlerini dışlamak yok saymak yerine birbirine destek olmalıdır. Ancak kabul etmek te gerek ki sivil toplum değişmeden, değişimden, yenilikten yana devlet ve onu temsil eden kurumlar statükoyu korumaktan yanadır.

Sivil toplum örgütleri toplumun değişiminde adeta lokomotif görevi görmektedirler. Bu gerçekten hareketle önümüzdeki yıllarda Türkiye'de çok şeyin değişeceğine, artık eskisi gibi olmayacağına inanıyorum.

Hak-İş değişimi talep eden, isteyen anlayışların, kurum ve kuruluşların destekçisi olacaktır. Türk insanının hakettiği, layık olduğu çağdaş konumuna yükselir.

yıllarında endüstriyel ilişkiler bilgi çağı kavramı gibi olgunun zemin ettiği bir platformda yürüyecek. Ağır sanayi tabanında büyümüş ve gelişmiş olan sendika ve sendikal anlayış, bu yeni zemindeki endüstriyel ilişkilerle uyumu nasıl gerçekleştirecek ? Daha doğrusu sendikalar olacak mı ? Nasıl ?

Endüstriyel ilişkiler biçimi ve yönü değişebilir ve değişmektedir. Bugün sendikaların ciddi sıkıntılarla karşı karşıya olduğu açıkça bilin-

3- Kesinlikle biliniyor ki 2000'li

mektedir.

Dünyada emek-sermaye dengesinden bahsetmek olanaksızdır. Refah ve gelir dünyada adil bölüşülmemektedir. Bunlara ilaveten dünyamız 1980'lerin sonunda büyük bir değişim sürecine girmiştir. Bu, geçmişteki benzerlerinden daha sarsıcı bir boyuttur. Değişim sonrası şekillenmeler oluşumlar, sıkıntılar ve ızdıraplar hala ağır bir şekilde hissedilmektedir.

Bütün bu değişme, gelişme ve ilerlemeler karşısında minimum seviye kabul edilen insan hakları, sendika ve örgütlenme haklarına ilişkin temel göstergelerin adı olan İnsan Hakları Sözleşmesi, ILO Sözleşmeleri ve Avrupa Sosyal Şartı gibi hemen her ülkenin altına imza koyduğu belgelerdeki şartlar yerine getirilmemektedir.

Dolayısıyla sendikaların kan kaybetmesi trendine bütün dünyada şahit oluyoruz. Bu durum, ABD içinde, İngiltere içinde, Almanya içinde, Fransa içinde, Afrika, Latin Amerika ve serbest piyasa ekonomisine geçen ülkeler içinde, Uzak Doğu ülkeleri içinde geçerlidir.

21. yüzyılın eşğinde bugün küreselleşmenin hızla gerçekleşmesi ve bu doğrultu tek bir "dünya pazarı"na gidilmesi, sendikal hareketin karşılaştığı en büyük tehdidi oluşturduğu herkesçe kabul edilmektedir.

Küreselleşme ile ekonomide, sosyal ve kültürel alanda, endüstriyel

ilişkilerde, sendikal harekette yaşanmakta, herşey daha bağlı ve bağımlı hale gelmektedir.

Ancak bu süreçte ekonomik yapıda üretim ve endüstriyel ilişkilerde radikal değişimler yaşanmaktadır.

Sendikaların önündeki problemler bunlarla sınırlı mıdır? Kesinlikle HAYIR. Sendikalar başka yaygın meydana okumalarla karşı karşıya bulunmaktadır.

Dün olduğu gibi bugünde sendikacılığın önünde ciddi problemler var. Hem de bu problemler, sendikalara bir dayatma şeklinde ortaya çıkıyor.

Bunlar arasında herkesin bildiği globalleşme, part-time çalışma, eve iş verme, işsizlik, siyasi ve ekonomik baskılar, teknolojik gelişmeler, işin niteliğindeki değişimler, çocuk ve kadın emeğinin istismarı, sigortasız ve sendikasız çalıştırma, sendikasızlaştırmanın yaygınlaştırılmasını gösterebiliriz. Dolayısıyla genel olarak bakıldığında altı çizilmeye çalışılan gelişmeler ve değişimler sonucunda genelde dünyada ve Türkiye'de sendikaların bir transformasyon süreci yaşadığını, problem ve risklerle karşı karşıya kaldıklarını söylemek mümkündür.

Diğer taraftan sendikaların 200 yıllık geçmişine baktığımızda hep büyük sorunlarla ve krizlerle karşı karşıya kaldığını ama sonuçta da sendikaların çoğu kez bunların üstesinden

geldiğini görüyoruz.

Bu yeni dönemde de kendini yenileyen bilgiyi esas alan, bilgiye doğru zamanda, doğru şekilde ulaşan ve doğru kullanan sendikaların bu değişime ayak uydurabileceğini ve ayakta kalabileceğini düşünüyorum.

4- Yeni oluşum dünden gelen kurumları ya bitiriyor, ya yeniliyor. Uç veren yeni şartların devinimi alışılmadık dışında bir yönetim anlayışını endüstriyel ilişkilere soktu. Daha çok bireysel ilişki ve bilgi donanımının ön planda olduğu, işyeri ile ilişkinin birebir gerçekleşmesinin gereksinimmediği hatta sanal ortamlarda bile aktif olunabilirliğin söz konusu olduğu bir yapılanma var. böyle bir yapılanma karşısında sendikal işlev kendini ifade etmede nasıl yetkin olacak . Direnecek mi ? direnemiyorsa benzeşecek mi ? Benzeşemiyorsa kabullenip kabuğuna mı çekilecek ?

(Öncelikle sorunun bir yönünün eksik kaldığını ifade edeyim. Benzeşme neye kime ? şartlara mı ? Yeni yapı mı ?)

Yukarıda da belirttiğim gibi ve herkesin ortaklaşa kabul ettiği gibi yeni dönemde bilgi esas olacaktır. Ve bu bilgiye ulaşan, (doğru zamanda, doğru yerde ulaşan ve doğru kullanan) kurum ve kuruluşlar ayakta durabileceklerdir. Kabuğuna çekilenlerin pek

fazla yaşama şansları yoktur. Gelişen şartlara benzeşmek ise sanırım 'idare etme' hesabı ile açıklanabilir ki bu da uzun vade için doğru değildir. Sendikalar bu dönemde ağır sanayi dönemi-ne göre daha etkin, daha aktif olabile-mek imkanı bulacaktır. Ekonomik ve sosyal hedeflerin gerçekleştirilmesine ilişkin, bireysel hak ve özgürlük alan-larının genişletilmesine ilişkin talep-leri seslendirme imkanı bulacaktır.

Kısaca bahsettiğiniz bu yapılanma karşısında direnme, benzeşme ve ka-buğuna çekilmeden daha ziyade ken-dini yeniden bulma ve (yeni yapıya göre) işlevlerini yeniden belirleme di-ye ifade edeceğimiz bir durum/duruş geliştirilmelidir.

Yani istemezük'çü bir anlayışla hareket etmek kimseye bir şey kazan-dırmaz. Yeni durumlardan yeni kaza-nımlar elde edilebilir. Buna çalışılma-lıdır.

Sivil toplum örgütleri toplumların muhafazakar kesimi olamaz, dinazoru hiç olamaz. O halde... Sivil toplum ör-gütleri aklı ve bilimi en iyi şekilde kullanarak elindeki potansiyeli rasyo-nel bir biçimde yöneterek geleceğe dönük proje ve planlar içinde olmalı-dır.

5- Doğal olarak bu çağın ufkun-daki hayatiyeti de direnme veya ben-zeşme sürdürecektir. direnme veya benzeşmenin birinde karar verdiniz-se hangi doğal argümanlarla yürü-yüşünüzü sürdüreceksiniz. Bu doğal argümanları taban kabul eden proje-ler neler olabilir . Proje yöneticileri-miz kimler olacak ?

Sorunuzda baştan bir teslimiyet görüyorum. Yani yeni durum geliyor, sizi sarıyor. Siz ne yapacak sınız ? di-yorsunuz. Tren henüz kaçmadı. Türki-ye veya Hak-İş bu değişimin karşısın-da direnme veya benzeşme duruşla-rından bir baska durum alamaz mı ?

Direnme belli bir zaman sonra si-linmeyi veya köhneleşerek silinmeyi getirir. Aynı zamanda benzeşme de (kendi yapısından çıkarak bir başka yapıya girmeyi içerir) uzun vade de işlevsiz hale gelmek-önceki işlevini yerine getirememek durumudur.

Peki bunların dışında bir alternatif yok mu ?

Türkiye ve Hak-İş kendi değerleri ile yeni dünyadaki yerini almalıdır.

Kültürel ve manevi değerlerimizi, milli değerlerimizi koruyarak (akla,

bilime, fenne, çağdaş ve evrensel normlara uygun olanları) yeni anla-yışlarla zenginleştirmeyi becermeli-yiz.

Elbetteki Türkiye'nin bu yolda alacağı yol kolay değildir. Bu yola çıkmak için, bu yolda ilerlemek için önceden hazırlıklar yapılmalıdır. De-mokrasinin tüm kural ve kurumlarıyla işletilmesi, bireysel özgürlük alanları-nın genişletilmesi, bireyi devlete karşı koruyan yasal düzenlemelerin yapıl-ması, Avrupa ve Batı standartlarına uygun rekabet ve üretim koşullarının sağlanması, adalet sisteminin revize edilmesi, eğitim sisteminin çağın ge-reklerine göre gözden geçirilmesi, sağlık anlayışının paraya değil insana endekslenmesi gibi yol azıklarının ha-zırlanması gerekmektedir.

Hak-İş olarak Türkiye'nin bahset-tiğim hazırlıkları yapabilmesi için ge-rekli zemin ve ortamın sağlanması için çabaları devam edecektir. Türk ve Yabancı aydınlarla iletişimimiz daha da canlı tutularak, bilgiye ulaşma ve elde etme kaygısı sürecidir.

Teşekkür ederim.

●Ayhan ŞENGÜL

HAK-İŞ GENEL SEKRETERİ ve
ÖZ ÇELİK-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI

Recai BAŞKAN:

1. Hak İş 3.bin yıla Genel Kurulunu tamamlayarak giriyor. 3. Bin yılın başlangıcında Hak- İş' in nereden nereye geldiği hususunda bir muhasebe yaparsak neler söylerdiniz?

Recai BAŞKAN:

Sosyal ve toplumsal olaylarda muhasebe yapmak temel bilimlerde olduğundan görece daha zordur. Çünkü temel bilimlerde kesinleşmiş kurallar bütünü vardır. Hatta bu kuralları teknolojik kullanımla bütünleştirdiğimizde çok statik denklemler elde etmekte mümkündür. Bu denklemler ve formüller aracılığı ile gelinen noktayı, hemen hemen herkesin hemfikir olabileceği şekilde sonuçlandırmak söz konusudur. Fakat çok karmaşık dinamiklere, dünya görüşlerine, beklenti ve yaklaşımlara göre şekillenebilecek sosyal ve toplumsal olguların dün ve bugününü değerlendirerek bir sonuca ulaşmak oldukça zor olduğu gibi ister istemez bir sübjektiflik de içerecektir. Çünkü benim gibi sosyal olayların aktörlerinin kafasında olanla olması gerekenler noktasında her zaman bir hemfikirlik söz konusu değildir. Olanla yetinmek gelişimin önünü tıkarken veya yavaşlatırken, olması gereken de süreç içinde değişik faktörlerin etkisinde kaldığından değişmektedir. Dolayısıyla toplumsal olaylar dinamik bir süreç olup, etkilerini ve sonuçlarını görmek epey süre alabilmektedir.

Hak- İş Konfederasyonu sosyal bir olgunun kurumsallaşmış bir örgütlenme biçimidir. Bu anlamda Hak-İş, çalışanların çıkarlarını korumak ve temsil etmek için kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. Her sivil toplum örgütü gibi bir gelişim dinamiğine sahiptir. Hak-İş, İçinde yaşadığımız dünyadaki, ülkemizdeki ve hatta Hak-İş'i oluşturan sendikaların gelişim ve dönüşümünden etkilenecek bir gelişim süreci göstermiştir. Bu gelişime paralel olarak toplumsal olgular değerlendirilmiş, taktik ve stratejiler belirlenmiş; bunlar pratik faaliyetlere

yansımıştır. 1976 yılında kurulan Hak-İş ile 1980' lerin ve bugünün Hak-İş' i farklıdır, farklı olmak zordur, çünkü sivil toplum örgütlerinin duruşlarını belirleyen toplumsal olgular ve dinamikler farklıdır. Farklı olmayan nedir? Çalışanların çıkarlarını temsil etmek ve korumaktır. Farklı olan bunun hangi felsefe, hangi yöntem ve kurumsallaşma ile yapılaş sekolidir.

Bu anlamda 1976 yılında kurulan Hak- İş' den bugünkü Hak-İş'e bakıldığında hem dünya hem ülkemiz dinamiklerini hem de endüstri ilişkiler alanındaki gelişim dinamiklerini anlamakta Konfederasyonumuz büyük bir evrim geçirmiştir. Ve hala da geçirme sürecindedir. Bu yolda 24 yıllık kısa tarihinde önemli bir gelişim göstererek ülkemizde ve dünyadaki sayılı sivil toplum örgütü arasında yer almıştır. Fakat bu yeterli midir? Hayır. Gelişim sürecine nokta koymak mümkün değildir.

Bu nedenle Hak-İş konfederasyonu da 20.yüzyıla sayılı günlerin kaldığı şu günlerde yapacağı 9. genel kuruluyla konfederasyonumuzu yeni yüzyıla taşıyacak yeni bir yönetim seçecektir. Hak-İş, geçmişin saplantılarına ve dogmalarına takılmayacak, gelişen toplumsal ve endüstri ilişkiler dinamiğini anlayacak ve ona göre bilgi toplumuna yarışır bir yönetim olacaktır. Bu yönetim, gelişen dinamikleri anlama ve uygun yapılanmaları gerçekleştirme anlamında, Mevla'na deyimiyle " o sözler düne ait cancağızım" diyerek geleceği kendi ellerinde yaratacak politikalar olacaktır.

2. Yine 3. Bin yılın girişinde Dünya nereye gidiyor, Türkiye nereye gidiyor ve sivil toplum örgütleri nereye gidiyor?

Dünya her alanda büyük bir gelişim gösteriyor. Bitimine sayılı günlerin kaldığı içinde yaşadığımız yüzyıl, iki büyük dünya savaşına, sayısız bölgesel savaşlara, başta Türkiye

Sendikalar yeni endüstri ilişkiler dinamiğini anlayıp ona uygun yapılanmalar oluşturup yeni fonksiyonları kendilerine görev edindikleri ve küreselleşen dünyada her zamankinden daha fazla ihtiyaç olunan katılımcı demokrasi taleplerini artırıp ve sadece artırmakla kalmayıp kendi bünyelerinde uyguladıklarında geleceği kucaqlayacak olumlu bir gelişme gösterebilirler.

Cumhuriyetinin yaratıldığı bağımsızlık savaşlarına, dünyayı soğuk savaşın içine sokan Sovyet devriminin oluşumundan, oluşumu kadar büyük bir dönüşümün habercisi olan komünist rejimin yıkılışına ve Berlin duvarının kağıttan kaleler gibi çöküşüne tanık olmuştur. Yine bu yüzyıl Hitler'le başlayan Balkanlarda devam eden soykırımlara tanık olmuştur. Yine bu yüzyıl demokrasi meşalesinin yükselişini görürken, soykırımlara demokrasi sahiplenicilerinin gözlerini kapadıklarına da şahit olmuştur. Yine bu yüzyıl küreselleşmenin olumlu yanları kadar bütün insanlığı etkileyen olumsuz yanlarını yaşamaktadır.

"Sendikalar güçlü olmaya ve belirleyici olmaya devam edeceklerdir"

İyi ve kötü olayların, çelişkili yaklaşımların birlikte geliştikleri bir dünya da yaşamaktayız. Yukarıda bahsettiğim olumsuzluklara tanık olan bu yüzyıl, görülmemiş bir şekilde globalleşerek dünya insanlarını, belki paylaştırmasada, aynı nimetlerin varlığından haberdar edebiliyor. İletişim teknolojisinin gelişimi ile bilinmezler ortadan kalkabiliyor. Dünya avucumuzun içine alabileceğimiz bir küçüklüğe erişiyor. Bilgi toplumu her yere damgasını vuruyor. Bilginin, ekonominin, ticaretin ve sermaye hareketlerinin küreselleşmesi, bir yandan tüm insanlık için yepyeni olanaklar ve fırsatlar yaratırken diğer yandan dünyadaki eşitsizlikleri tırmandırıyor.

Bütün bu gelişmeler ışığında artık sadece yaşadığımız küçük bir topluluk ve onların doğruları yok, koca bir dünya ve birden çok doğru var. Dünyaya yeni bir teknoloji devrimi yaşarken gelişmiş ülkeler hukukun üstünlüğünü, kurumsallaşmayı, oyunun kurallarını herkes için belirlemeye, katılımcı demokrasiyi geliştirmeye çalışıyor, bunun yollarını arıyor ve ekonomik sorunları çözerek yurttaşlarına daha insanca bir yaşam sunma cabası içerisinde. Bunların gerçekleştirilmesinde bütün toplumun desteğini almaya çalışıyorlar. Sivil toplum örgütleri bu amaçların yeri-

ne getirilmesinde aktif aktör olarak varlıklarını sürdürüyorlar ve devletlerden teşvik görüyorlar.

Biz dünyanın neresindeyiz? Biz ne yapmak istiyoruz? Başka bir deyişle bizim adımıza kimler ne yapmak istiyorlar?

Biz bilgi toplumunu yakalamada geçmişteki alışkanlıklarımızı sürdürerek "kaplumbağa misali" gitmekten oldukça memnun görünüyoruz. Bekle ve gör ana taktik olmuş. Bırakınız gelişime öncülük etmeyi gelişimi yalamaktan oldukça uzağız. Bu yüzyılın tanık olduğu ve örnek alınan bağımsızlık savaşının yarattığı Türkiye cumhuriyetinin 76 yıllık geçmişinde ülkemiz cumhuriyet değerlerini kurumsallaştıramamanın ezikliği yaşıyor. Ülkemizin bütün toplumca kabul edilen ve anlaşılan bir vizyonu yok.

Siyasi istikrarsızlık, kargaşa ve yolsuzluk diz boyu. Siyasetçiye güven aranır hale gelmiş. Ekonomi durvara dayanmış enflasyon rakamları hiç iyi değil .ekonomik kriz bütün sektörleri etkisi altına almış ve işsizlik oranı bilinemez halde. Kayıt dışı istihdam görülmemiş oranda. İnsanlar geleceklerinden umutsuz. Bu olumsuzlukları artırmak mümkün. Kısaca ince bir ip üzerind e -

yiz. Her an bir taraf düşeceğiz de, nereye bilmiyoruz.

Gelişmiş ülkelerde bir oyun var, fakat kuralda var. Bizim ülkemizde bir oyun var ama kuralları yok. Olan kurallara kimse uymak istemiyor. Kurallara uymayanları ise " hukukun üstünlüğü" kuralı uygulanmadığı için cezalandıramıyorsunuz.

Bizlere bir demokrasi ideali öğretildi, Cumhuriyet fikri ile büyüdük. Yıllardır uğraştık. Ayrıca demokrasinin bir ahlak kuralları bütünü olduğu bize anlatıldı. Dünyada demokrasi, katılımcı demokrasi yol alırken bizde neler oluyor? Anti demokratik yasaların varlığı devam ediyor. Ülkemiz kuralları olan katılımcı demokrasi istiyor.

Siyasetçilere ve devlete karşı olumsuz sorgulama şidd-

detli bir şekilde devam ederken, sivil toplum örgütleri ise altın dönemlerini yaşıyor diyebilirim. Hem dünyada hem de ülkemizde sivil toplum örgütleri yükselen değer. Bu şimdiye kadar yaptıkları işlerle kanıtlanmış durumda. Özellikle 17 Ağustos depreminde depremzedelerin yaralarını sarmada sivil toplum örgütlerinin gösterdikleri çaba kayda değerdir. Bundan sonra önemli olan bu yapılanmaların güçlenerek demokrasilerde olması gereken denetleyen, üreten bir güç olma konumlarını güçlendirmeleri gerekmektedir.

3. Sivil toplum kuruluşları içinde çok önemli bir konumu ve fonksiyonları olduğu söz konusu edilen sendikal kuruluşlar nereye gidiyor?

Sendikalar bir sivil toplum örgütüdür. Sivil toplum örgütlerine atfedilen bütün işlevlere sendikalar sahiptir. Bir belirleyici farkla: O da daha fazla kitlesel desteği bünyelerinde bulundurma ve onları harekete geçirme kapasiteleridir. Ayrıca bu kitle içinde değişik etnik, kültürel özellikten insan bulunmasına rağmen belirleyici ortak yönü hem fiziksel hem de beynsel emeklerini ücret karşılığı satıyor olmalarıdır ki, bu onların ortak çıkarlar etrafında örgütlenerek bir güce erişmelerini sağlar. Yani üretim faktörlerinden emek faktörüne sahip olan bir kitlenin oluşturduğu sivil toplum örgütü olarak ortaya çıkar sendikalar. Bu onları diğer sivil toplum örgütlerinden ayıran önemli bir özelliktir. Bu

anlamda da doğru organize olabildikleri ve her anlamda; kültürel eğitsel, maddi ve siyasal alanda kendilerini besleyen bir dinamik yarattıklarında güçlüdürler ve güçlü olmaya ve belirleyici olmaya devam edeceklerdir.

Sendikalar da bütün örgütler-kurumlar ve işletmeler gibi gelişim dinamiğine sahiptirler. Nasıl bir işletme kötü yönetilir ve pazarın ihtiyaçlarına cevap veremediği takdirde yok olursa sendikalarda yeni endüstri ilişkilerinin ortaya koyduğu dinamikleri anlamayıp ona uygun yapılanmalar ve fonksiyonlar ortaya koymazlarsa korkarım ki, geçmişin kitlesel üretim özelliklerine göre oluşmuş ve ona göre fonksiyonlar oluşturmuş sendikalar etkinliklerini yitirecekler belki de tabela olarak bile varlıklarını sürdüremeyeceklerdir.

Sendikalar değişik ülkelerde farklı bir süreç yaşamaya başladılar. Kimi eski dogmalara göre harekette ısrar ederek kan kaybediyorlar, kimi değişimi algılamak için var güçleriyle çalışıp yeni yapılanmalar ortaya koymaya çalışmaktalar ve işletmelerin geleceği için vazgeçilmez kurumlar olma yolunda çaba sarf etmektedirler.

Sendikalar yeni endüstri ilişkiler dinamiğini anlayıp ona uygun yapılanmalar oluşturup yeni fonksiyonları kendilerine görev edindikleri ve küreselleşen dünyada her zamankinden daha fazla ihtiyaç olunan katılımcı demokrasi taleplerini artırıp ve sadece artırmakla kalmayıp kendi bünyelerinde uyguladıklarında geleceği kucaqlayacak olumlu bir gelişme gösterebilirler.

rebilirler.

Değişik kesimlerce dile getirilen bir argümanda yeni gelişen endüstri ilişkileri ve üretim metodu kapsamında sendikaların işlevlerini tamamlayıp ortadan kalkacağıdır. Ben bunun böyle olabileceğini düşünmüyorum. Sosyal bir örgütlenmenin ortadan kalkabilmesi için ortaya çıkmasına gerekçe olan nedenlerin ve onu var eden kitlenin ortadan kaybolması gerekir. Her ne kadar sendikalar kitle üretim tarzına bağlı olarak çalışan işçilerin haklarını savunmak için yani daha iyi ücret ve çalışma koşulları gibi sosyal içerikli nedenlerle ortaya çıkmışlarsa, adalet ve hakkaniyet ilkelerine dayalı demokrasi talepleriyle de özdeşleşmiştir.

Bugün gelişmiş ülkelerde ve kısmen de gelişmekte olan ülkelerde kitle üretimi yerini yeni üretim tekniklerine bıraksa da, özü itibarıyla sendikaların varoluşlarına dayanak olan sorunlar hala varlıklarını korumaktadır. Bu nedenle sendikalar geçmişte olduğu gibi bugün ve gelecekte de varlıklarını sürdüreceklerdir. Yeter ki yukarıda bahsettiğim gelişen yeni dinamiklere göre kendilerini yeniden yapılandırabilip yeni fonksiyonlar yaratabilsinler.

4. Sendikal kuruluşlardan Hak-İş' in mevcut konumu Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar içinde nasıl bir çizgiyi sürdürmelidir?

Dünyada ve ülkemizde gelişen olumlu ve olumsuz olayların hepsin-

den Hak-İş 'te yakından etkilenmektedir. Olumlu olaylar karşısında kendi duruşunu tekrardan gözden geçirerek konumunu güçlendirmekte, olumsuz olaylar karşısında kendini koruyan mekanizmalar yaratarak olumsuzlukları olumluya çevirme mücadelesi vermektedir.

Küreselleşme toplumun yapısını ve endüstri ilişkilerin işleyiş tarzını değiştirmektedir. Hak-İş küreselleşen sermaye karşısında hem ülke içinde hem de dünyada küresel işçi hareketinin yaratılmasında etkin rol oynamaya çalışmaktadır. Değişen endüstri ilişkiler sistemini algılayarak ona göre sendikal politikalar ve enstrümanlar üretmeyi hedeflemektedir.

Bu anlamda Hak-İş, çalışanların çıkarlarını korumak için hem ülke dışında hem de ülke içinde yoğun lobi faaliyetleri yapmalı, gerekli komisyonlara katılarak partilerin hükümetlerin ve sivil toplum örgütlerinin sosyal politikalarını etkilemelidir. Çalışanların hak ve menfaatleri için olumlu bir ortam yaratmaya çalışmalıdır.

Bunların dışında işletmelerde endüstriyel demokrasinin işletilebilmesi için gerekli yasal değişikliklerin yapılması için çalışmalıdır. İş yerlerinde çalışanlar-sendika-işverenler arasında stratejik ortaklık yaratma projesi geliştirilmelidir.

Hak-İş'e bağlı sendikalar ve Hak-İş yönetiminde sendikal demokrasi ilkesi hayata geçirilmeye çalışarak etkin bir yönetim anlayışı ortaya konulmalıdır. Saydamlık ve şeffaflıkta sınır tanınmamalıdır. Bu da yönetebilirlik kapasitesinin yükseltilmesinden geçmektedir. Yönetimde norm ve meka-

nizmalar oluşturulmalıdır. Yönetimde norm ve mekanizmalar yoksa başarının artış performansı sadece kısa vadede başarı sağlar. Yönetebilirliğin geliştirilmesinde kurallar kadar tarafların istemi de önemlidir. Buna paylaşılan değerlerde demek mümkündür. Bu anlamda Hak-İş'e bağlı sendikalarda ve Hak-İş yönetiminde ortak paylaşılan değerler yaratılmaya çalışmalı hatta bunun için düzenli eğitim seminerleri düzenlenmelidir.

Hak-İş'e dışardan yüklenilen haksız eleştiriler tekrardan değerlendirilmeli ve kendimiz tekrardan sorgulamalıyız. Haksız eleştirilerin ortadan kaldırılabilmesi için tüzel kişiliği temsil eden temsilcilerin pratikteki ve yazılı basında çıkan veya çıkabilecek argümanları dikkatle değerlendirmeye alınmalıdır. Bu anlamda Hak-İş siyasi görüşleri ne olursa olsun bütün çalışanları kucaklayabilecek sendikal politikalar oluşturma yoluna gitmelidir. Hak-İş vizyonunun ve görüntüsünün topluma yansıtılmasında, Hak-İş'i temsil eden aktörler arasında diyalog ve topluma karşı inandırıcılık çok önemli olacaktır. Bu nedenle gelen eleştiriler dikkatle değerlendirilmelidir. Bu yapıldığı takdirde haksız olarak yapıldığı düşünülen Hak-İş'in yanlış değerlendirilmesinin önüne geçilebilecektir.

5. Sendikanızın 3. Bin yıla girerken hedefleri neler olacaktır?

Bilgi toplumunda sendikal varlığını sürdürebilmek için yukarıda bahsettiğim endüstriyel ilişkilerin yeni dinamiğini anlayıp ona göre yapı-

lanmak ve yeni fonksiyonlar bulmak, demokratik ve katılımcı bir sendikal anlayışını teşkilatımıza yaymak, etkin ve işbölümüne dayalı bir yönetim yapısı oluşturarak yeni yüzyıla girmek temel amacımızdır.

Bu anlamda dünyayı, ülkemizi değerlendirmemiz Hak-İş Konfederasyonu ile ilgili genel değerlendirmemiz, sendikacılığın yeniden yapılanması ile saptamalarımız tamamen kendi sendikamız içinde geçerlidir. Bu nedenle sendikamız;

- Dünyadaki gelişen olayları takip edip, uluslararası kuruluşlarla ilişkilerimizi dayanışma noktasında güçlendirerek,

- Laik demokratik Türkiye'nin değerlerine sahip çıkmaya devam ederek,

- Bilgi toplumunun gereği sendikacılıkta entelektüel sıçramayı yaparak,

- İşyerlerinde sadece ücret artışı hedefinin ötesinde işletmede stratejik ortaklık yaklaşımını yerleştirmeye çalışarak,

- Katılımcı, sorumluluk kadar yetkiyi de paylaşabilen kolektif bir yönetim anlayışının

sendikamıza yerleşmesi çabasıyla yeni yüzyıla girmeyi hedeflemek-
teyiz.

Bu vesile ile Hak-İş Konfederasyonunun 9. genel kurulunun beklenenleri gerçekleştirmesi umuduyla hayırlı olmasını dilerim.

HAK-İŞ GENEL EĞİTİM SEKRETERİ ve
ÖZ İPLİK-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI

Yusuf ENGİN:

1. Hak-İş 3. Bin yıla 9. Genel Kurulunu tamamlayarak giriyor. 3. Bin yılın başlangıcında Hak-İş'in nereden nereye geldiği hususunda bir muhasebe yaparsak neler söylerdiniz?

Yusuf ENGİN:

Üçüncü bin yıl tartışmaları yüzyılımızın son çeyreğinde yoğun olarak gündemimizi işgal etti ve etmeye devam ediyor. Üçüncü bin yılın kuram, kavram ve kurumlarına ilişkin 'ulusal' düzeyde yapılanmalara henüz rastlayamıyoruz. Global düzeyde kuram ve kurumların tedricen oluştuğuna tanık oluyoruz. Üçüncü bin yılda dünya 'yeni tasarımcılar' tarafından şekillendiriliyor. Bu şekillendirmelerde kapalı, keşfedilmemiş, flu kurumlara yer olmadığı gözleniyor. Tüm kurumlar yapılarını yeniden sorgulamak ve 'yeni şablonlara' uygun tarzda üretmek zorundalar. Bu üretimde kimi kurumlar yok olacak, kimileri ise 'yeni formlarıyla' var olacak. Bu yeni formlar 'zorlama' formlar olamaz yani 'gösteri formları' tarzında; 'bizde de var' biçiminde sergilenemez. Çünkü yeni dünyanın acımasız rekabetçi karakteri 'yapay kurumlar'a platosunda yer vermiyor.

Bu bağlamda Hak-İş'e baktığımızda..

Hak-İş'in 9. Genel Kurulunu üçüncü bin yıla girerken yapıyor olması önemli bir rastlantı. Şunun için: Tüm kuram ve kavramlar içinde bulunan şartlar ve zamanla ilintilidir. Yani onların izlerini ve özelliklerini taşır. Genel kurulumuzu Üçüncü bin yılın başında yapıyor olmamızın Hak-İş'e yapacağı en önemli katkı; 3. Bin yıldaki yapılanma tartışmalarının sistematik hale gelebilmesine zemin hazırlıyor oluşudur.

Bilindiği gibi Hak-İş Sanayi çağıının endüstri ilişkileri içerisinde 'Tür-

kiye'ye özgü' bir biçimde kurumsallaştı. 23 yıl içerisinde emeğin gerçek biçimde örgütlenmesinin örneğini gösterdi. Endüstriyel ilişkilerde özgün modeller ortaya koydu. 'Anadolu emekçilerinin' kentlere rengini verdiği 'endüstriyel şemalar' oluşturdu. Yüzyılın yükselen değerlerinin gerisinde kalmadı, aksine bu değerlere 'yeni yorumlar' getirdi. Endüstriyel Demokrasi'nin oluşması için çaba sarfetti ve sarfediyor.

Hak-İş, 70'li yıllardan bu yana sayısal olarak da önemli mesafeler katetti. Hak-İş'in nereden nereye geldiğinin sayısallıkla izahının o kadar önemi yok. Önemli olan Hak-İş'in getirdiği ve geliştirdiği 'emekteki zihniyet değişimi'dir. Bu zihniyet değişimi 'yeni işçi tipi'ni ortaya çıkardı. Bu işçi tipi de 'örgütlülük bilinci'yle sadece 'kendi alanıyla sınırlı' kalmayarak çevresindeki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeleri izlemeye başladı, onları yönlendirmeye çalıştı. Yani Hak-İş; 'yeni işçi bilinci'nin öncüsü olmaya, onu geliştirmeye çalıştı ve bugün geline nokta 'Hak-İş', bir 'aidiyet çevrimi' oluşturdu. Bunu oluştururken aynı zamanda sayısal olarak da gelişti, büyüdü ve bugün ülke gündeminde 'belirleyici olma' ve endüstriyel ilişkilerde 'yok sayılmaz' bir konuma geldi. Emekçilerin Hak-İş'i için tercih ettikleri bu söylediklerimin göstergesidir.

Sendikacılık genel tanımla her türlü sapmalardan arınmış yalın bir 'hak' arama mücadelesidir. Bu mücadele uzun soluklu bir maratondur. Biz maratonda hızımızı kesmeden 'arazi şartları'na uygun, araziye de ıslah etme çabası içerisinde yürüyüşümüzü sürdürüyoruz.

1970'lerde doğan Hak-İş, 80 ve 90'ları takip ederek bugünlere geldi ve özet bir muhasebe cümlesiyle: 'ge-rektiği yerde gerekeni yaptı'.

Sendikal kuruluşların öncelikle 'özeleştirici' mekanizmalarını sağlıklı çalıştırabilmeleri gerekiyor. Öncelikle üyelerinin sonra da diğer toplumsal katmanların duyarlılıklarına uygun tavır ve eylemlere yönelebilmeleri lazım. Bütünüyle yönelmiyorlar demek istemiyorum. Ben 'genel kanıyı' aksettirmeye çalışıyorum.

2. Yine 3. Bin yılın girişinde Dünya nereye gidiyor, Türkiye nereye gidiyor ve Sivil toplum örgütleri nereye gidiyor?

Dünya 'global bir arena'ya dönüşüyor. Arena diyorum çünkü üçüncü bin yılda açılmaya başlanan dünya artık 'bir lokma bir hırka' anlayışıyla 'hale rıza'nın değil istesenez de istemesenez de yoğun 'rakipler'inizin olduğu bir dünyadır. Yani varolmak için mutlaka acımasız rakiplerinizle yarışmak, onları geçmek, onlarla 'arayı açmak' zorundasınız.

"Sendikacılık yalın bir hak arama mücadelesidir"

Nasıl ki 19. Yüzyıl Sanayi Devrimi tüm toplumsal ilişki ve kurumları değiştirdi. 21. Yüzyılın Bilgi devrimi'nin de toplumsal ilişki ve kurumlarımızı değiştireceğini düşünüyorum.

Belirmeye başlayan Yeni Dünya, önceleri 'global bir köy' olarak tanımlanırken şimdilerde 'global bir pazar'a dönüşmüş durumda. Bu pazarda varolmanın yolu markanızı, kalitenizi yarıştırmak ve mutlaka 'muhatap kitleyi memnun etmek'.

Bu ölçülendirmeleri kendi alanımıza uygularsak 'iş gücü'ümüzü yani emeğimizi yani ülke olarak ulusal ölçekteki 'kaliteli üreten işgücü' markamızı ulusötesi pazarlara taşıyabilir ve oralarda yarışırabilirsek dünyanın dışının farkında oluruz ve belki de 'öncü marka' olabiliriz diye düşünüyorum.

Dünya artık markaların savaş alanına dönmüştü. Bizim markamız "işgücümüzün farklılığı ve kalitesidir." Bu farklılık, dün nasıl ki insanlarımız "Avrupa malı" dendiğinde kaliteyi satın aldığına inanıyorlardıysa, bugün de uluslararası pazarlarda işgücümüzün dolaşımı kaliteyle müseccel hale geldiğinde, kendi alanımızda (işgücü) ilerliyoruz, varlığımızı sürdürüyoruz demektir.

Diğer taraftan, dünyada Demokrasi, insan hakları ve özgürlükler 'yükselen yıldızlar' oluyor. 21. Yüzyıl, öyle görünüyor ki bu yıldızların yüzyılı olacak.

Türkiye'ye gelirse..

Türkiye bugünkü panoramasıyla iyi bir yerlerde durmuyor ve iyi bir yerlere de gitmiyor.

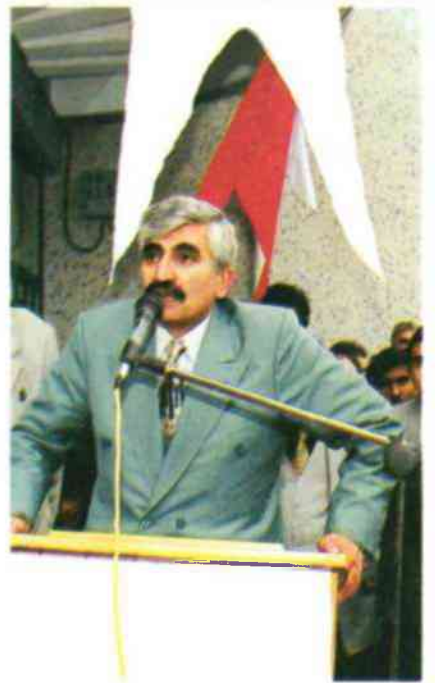
Hala 'eskileriyle', 'yırtıkların dikmeyle', didişmeyle vakit kaybediyor ve çıplaklığı artıyor.. Gözünü yere dikmiş adeta. Bu uzun süre devam edemez. Renk körlüğü içerisinde dünyayı tanınamazlıktan gelemes. Halbuki 'yükselen yıldızlar'a bakabilse

yolunu ve yönünü tayin edebilecek. Türkiye kaçınılmaz olarak buna mahkum aynı zamanda.

Ayrıca dünya artık 'ekonomik değerler'le birlikte 'insani değerler'in atbaşı gittiği yüzyıla giriyor. Daha doğrusu 'yeni dünya'nın iddiası bu. Türkiye de ekonomi ile birlikte 'insani gelişim'de de her türlü 'eklem ağırları'nı tedavi etmek zorunda.

Sivil toplum örgütleri hala 'icazetli sivilliği' aşabilmiş değiller. Sivillik yani 'örgütlü inisiyatif grubu' olabilmek iktidarına malik değiller. Bunu bir durum tesbiti olarak söylüyorum. Sivillik büyük ölçüde sadece 'isimler'nden ibaret..

Sivil Toplum Örgütü demek; 'bi-reysel inisiyatif kullanabilen', totaliter kemikleşmelere direnebilene, temsil edilen tabanın talep ve beklentilerini 'okuyabilen' ve onlara yabancılaş-

mayan örgütler demektir. Tek cümleyle Sivil Toplum Örgütü demek: Kendi kendisiyle varolabilen, hareket kabiliyeti başka güçlere bağlı olmayan, kamuyu denetleyebilen, alternatifler üretebilen yani 'yok sayılamayan' toplumsal örgütlenmelerdir.

Bu anlamda sivil toplum örgütlerinin Türkiye şartlarında varolabilmesi kuşkusuz oldukça zor. 'Bağımlılığı' yaşama biçimi haline getirmemiş sivil toplum örgütlerinin varlığıyla, müca-

delesiyle aynı zamanda Türkiye de kağıdını kıracaktır.

Deyim yerindeyse büyük ölçüde Türkiye'de Sivil Toplum Örgütleri'nin 'ne olduğu' değil de 'ne olmadığı' sergileniyor. Bu genel ölçülendirmeler içerisinde tüm 3. Sektör kurumlarını değerlendirmemiz mümkündür.

Sivil Toplum Örgütleri; değişen dünyada giderek ülkenin siyasi, sosyal ve ekonomik yaşamına ağırlıklarını koyabilmelilerdir.

3. Sivil Toplum Kuruluşları içinde çok önemli bir konumu ve fonksiyonları olduğu sözkonusu edilen sendikal kuruluşlar nereye gidiyor?

Doğrusunu isterseniz Türkiye'nin genel flu rengi içerisinde özel tonlar da flulaşıyor. Sendikaların kurumsal niteliklerine uygun 'duruş'lar sergileyemediğini söylemek çok abartılı bir tesbit olmasa gerek. Duruş eksikliği giderek duruş yanlışlığına dönüşüyor.

Ülkemizin en önemli Sivil Toplum Kuruluşları olan Sendikaların konumlarına uygun fonksiyonlara sahip olduklarını bütünüyle söylemek oldukça zor. Bu zorluk sadece sendikalar-

dan da kaynaklanmıyor. Ülkemizin genel siyasal ve sosyo-ekonomik koşullarının beslediği Sendikaların birçok handikapı kendi başlarına aşabilmeleri de mümkün değil. Ancak kimi Sendikaların bugünkü hantal ve verimsiz yapıya bürünmelerinin temelinde bizatihi kendi olumsuz katkıları da var. Kendi tabanlarının sorunlarını sahiplenme ve çözüm üretmede 'acze' düşmemeleri gerekiyor.

Sendikaların yeni bin yıla doğru önlerinde yol gösterici 'harita'larının olduğunu söyleyemiyoruz.

Sendikal bürokrasi, çatışmacı ögeler, ne olursa olsun 'muhalif' olma davranışları, toplumsal katmanlarda sendikalara olan güveni kaybettiriyor.

Sendikal kuruluşların öncelikle 'özeleştirici' mekanizmalarını sağlıklı çalıştırabilmeleri gerekiyor. Öncelikle üyelerinin sonra da diğer toplumsal katmanların duyarlılıklarına uygun tavır ve eylemlere yönelebilmeleri lazım. Bütünüyle yönelmiyorlar demek istemiyorum. Ben 'genel kanı'yı aksettirmeye çalışıyorum.

Sendikalar her adımda "duruş yerimiz doğru mu?" sorusuna cevap verebilmeliler diye düşünüyorum.

4. Sendikal kuruluşlardan Hak-İş'in mevcut konumu Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar içinde nasıl bir çizgiyi sürdürmelidir?

Bu sorunuza yukarıdaki izahlar içerisinde cevaplar bulabilirsiniz. Yalnız Hak-İş'in 'duruşu', 'varoluş sebebi', onun 'doğru bir çizgi'den sapmamasını zorunlu kılıyor. Türkiye'nin içerisinde bulunduğu şartlar ne olursa olsun 'doğru bir duruş' ve 'doğru bir eylem çizgisi'ni sürdürebilmelidir. İnsan kaynaklarını doğru hedeflere yöneltebildiği ölçüde bunu başaracaktır Hak-İş.

Hak mücadelesinin şeması ve boyutları bizim farkında olamayacağımız derecede 'kılcal' olarak değişiyor. Bu kılcal değişimler çok da uzun ol-

mayan vadede 'bünye değişimi'ni de getirecektir. Hak İş, bu değişime hazırlıksız yakalanmamalı, donanımlı girebilmelidir. Bunu sadece bir temenni olarak söylemiyorum. Hak-İş bunun bilincindedir. Buna uygun yapısal değişimleri gerçekleştirmekte ve gerekli donanımlarla yüklenmektedir.

Hak-İş, şemsiye bir Sendikal kimliktir. Yani bir aidiyettir. Bu aidiyet, ait olduğu 'dünya'nın ilkelerine yabancılaşamaz, onları yok sayamaz. Yabancılaştığı ve yok saydığı oranda 'hayat damarları'ni kesmiş olur. Hak-İş'in bünyesi her türlü yabancılaşmayı dışlayacak sterilizasyona sahiptir. Bunu sürdürmelidir.

Hak-İş, 'emeğin örgütlü mücadelesi'nde 'doğru bir çizgi, doğru bir duruş'tan vazgeçmemelidir.

Dünyanın ve Türkiye'nin 'değişim dinamikleri'ni iyi ve doğru 'okuyabilmeli'dir. Hatta bu dinamikleri kullanabilmeli ve yönlendirebilmelidir.

Mensuplarının 'aidiyet ve örgütlülük bilinci'ni yükseltecek politikaları sürekli üretebilmelidir.

Dünyanın ve Türkiye'nin sorunlarına, ayrı dillere sapsmadan 'doğru teşhis ve doğru çözümler' getirebilmelidir.

Hak-İş bugün 'doğru bir yerde'dir, bu yerini korumalıdır, koruyacaktır, büyütecektir.

5. Sendikanızın 3. Bin yıla girerken hedefleri neler olacaktır?

Sendikamız 7 Ağustos 1978'de kuruldu. Sektörümüzdeki Sendikal yürüyüşte 21. yılımızı doldurduk. 21 yıl önceki şartlarla bugünkü şartları karşılaştırdığımızda ve gelmiş olduğumuz noktaya baktığımızda (müba-lağa etmeden söylüyorum ki) oldukça uzun ve yorucu bir maratonda önemli engelleri aştığımızı görüyoruz. Birçok bariyerlerden geçtik. Önemli sıçramalar yaptık. Özel Sektörde örgütlenmenin ne demek olduğunu ve nasıl bir 'zor'lu bariyerlerden geçmek zorunda olduğunu bilenler Sendikanızın 21 yıl öncesi ve bugün bile ne tür 'mayınlı alanlar'da faaliyet gösterdiğine tanık olurlar. Bu mayınlı alanları 'stratejik projeksiyonlar'ın aydınlatıcılığında geçmeye çalıştık. kimi zaman engellendik ama büyük ölçüde (bugün

varoluşumuz da bunu gösteriyor) yürüyüşümüze devam ettik.

Abartmadan söylüyorum: 21 yıl önceki "duruş"umuzu bozmadık, bozmamaya çalışıyoruz. Bu 'bozulmayı' bir statiklik veya donma anlamında değildir. İlkeler ve ahlakilik anlamında 'duruşumuzun bozulmadığı'ni söylüyorum.

8. Genel Kurulumuzu kısa bir süre önce yaptık. Genel Kurullar 'Stratejik Planlamalar' için sıçrama noktalarıdır. Gelecek dönemler için öncelikle önümüzü iyi görecektir 'master plan'larımızı hazırlıyoruz

Sendikamız Tekstil sektöründe örgütlüdür. Tekstil Sektörü ülkemizin üretim, ihracat ve istihdamda lokomotif sektörüdür. Öyle görülüyor ki (bugün dönemsel bir durgunluk içinde bulunsun da) İki binli yıllarda da bu vasfını sürdürecektir.

Üçüncü bin yıl yani 'bilgi çağı'na girerken en önemli hedefimiz; bilgi işletmeleri olduğu oranda 'bilgi işçileri' oluşturmak olacaktır.

Bilgi İşletmeleri, üretim için 'girdi'nin yoğun olarak 'bilgi' olduğu işletmelerdir. Bu üretimi gerçekleştirecek olanlar işçiler olduğuna göre bunlar da yeni formasyonlarıyla 'bilgi işçileri' olmalıdır. Şimdilik kavram düzeyinde yeni de olsa bu işçi tipini oluşturmaya yönelik yoğun çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bunu bir 'lüks'

ve 'fantezi'den 'yaşama alanı'na indirgeme çabalarımızı devam ettireceğiz.

Bilinen bir gerçektir: Bugünün teori ve felsefesi aynı zamanda bugünün ve yarının pratik ve yaşam biçimidir. Onun için bu kavramlara uygun yapılanmalarımızı sürdüreceğiz.

Bilgi çağında bir şeyi 'yapabilme', yapabilmeyi 'düşünebilme' imkanlarıyla orantılıdır.

Biz; sendikalar yapılanmaların da bu formatlara uygun olarak oluşturulması gerektiğini düşünüyoruz.

Kuşkusuz hedefimiz; Daha fazla üretim daha fazla istihdam ve daha fazla örgütlenme'dir. Bunları gerçekleştiren; değişen dünyanın yönetim ve üretim modelleri, imkan ve araçlarını gözardı etmeden Sendikal yükümlülüklerimizi yerine getireceğiz.

'Katılımcı Endüstriyel Demokrasi'nin öncelikle İşletmelerde, sonra da tüm Endüstriyel ilişkilerde egemen kılınması için çabalarımızı sürdüreceğiz.

Yeni bin yılda değişen Yönetim anlayışlarında Sendikaların rolü ve fonksiyonlarını geliştirme politikaları üreteceğiz.

Değişen üretim, yönetim, verimlilik ve kalite anlayışlarına uygun yapılanmalarımızı sürdüreceğiz.

Daha çok bilgi, daha çok kalite,

ÖZ AĞAÇ-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI

Eyüp KARADERELİ

Hak-İş Genel Kurul çalışmaları başlıyor. Yeni bir Türkiye talebiniz var. Bununla ilgili "özgür birey", "örgütlü toplum" "demokratik sivil anayasa" argümlerini bu genel kurula taşıyorsunuz. Bu argümlerinin toplumsal bir içerik ve irenç kazanmasında, Hak'ın projeleri neler olacaktır?

Sorunuza öncelikli olarak Konfederasyonumuzun hareket tarzı ile ilgili olarak bilgiler sunmak istiyorum. Hak-İş kurulduğu günden bu tarafa ilkel, kararlı ve tutarlı politikaları ile taraflı tarafsız herkesin takdirini kazanmıştır. Bu kolay kazanılmış bir imaj değildir. Uzun soluklu bir mücadelenin eseridir. Fakat şimdi işimiz eskisinden de zorlaşmıştır. Üçüncü bin yıla girerken bizler bu zorluğun farkında olarak yeni arayışlar, yeni ufuklar peşindeyiz. Tabii olarak yeni arayışlar, yeni ufuklar derken hayal alemi içerisinde de değiliz

Dünyada yönetim anlayışları o kadar hızlı bir şekilde değişiyor ve gelişiyor ki devletleri, şirketlerin, firmaların, sendikaların ve kurumların bu yönetim anlayışlarını yakalamakta zorluk çektikleri görülüyor. Tüm bu gelişmelerin tümünün toplumların daha huzurlu ve refah düzeyi yüksek bir hayat standardında yaşamaları için olmadığı bir gerçektir. Egemen güçler, egemenliklerini devam ettirebilme gayretleri için ortaya çıkarmış oldukları çeşitli sistemleri devletlere, firmalara, sendikalara, şirketlere ve diğer kurum ve kuruluşlara empoze etmek istemektedirler.

Yani çıkar grupları bazı fikir ve ideleri bizlere de mi empoze etme gayretleri içerisinde?

Buna çok rahat evet diyebiliriz. Çünkü güç sahipleri tek hakim olabilmek için karşılarında örgütlü gruplar, topluluklar istemiyorlar. Bildiğiniz gibi son yıllarda üzerinde en çok tartış-

lan ve dünyaya empoze edilmeye çalışılan sistem herkesin bildiği "Yeni Dünya Düzeni"dir. Küreselleşme, globalleşme gibi kavramlarla süslenecek, Dünya kamuoyuna büyük umutlar uyandırarak kabul ettirilmeye çalışılan "Yeni Dünya Düzeni" aslında, şüphesiz batılı ülkelerin seçkin anlayışının yeni bir kılıkla karşımıza dikilmesinden başka birşey değildir. Yeni Dünya Düzeni iki süper gücün insiyatifinin teke indirilmesidir, diyebiliriz.

70 yıllık komünist ve sosyalist rejimlerin. Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla birlikte çökmesi, dünyada yeni bir sistem arayışını hızlandırdı. Yeni dünya düzeni denilen bu sistemi oturtmak için 1990'lı yıllarda çeşitli manevralar yapıldı. Öncelikle uygulama alanı olarak Ortadoğu seçildi. Körfez Krizinin asıl sebebi yeni dünya düzenine uygulanabilirlik alanı sağlamaktı. Pilot bölge seçilen Ortadoğu üzerinde daha nasıl oyunlar oynanacağı önümüzdeki günlerde ortaya çıkacak.

Yeni Dünya Düzeninin siyasi konjonktürünün yanısıra bir de ekonomik yapısının olması da kaçınılmazdı. Konunun birinci boyutu çokuluslu şirketlerin manevra gücüyle ilgilidir. Çokuluslu şirketler aracılığı ile uygulama alanı bulunmak istenen yeni ekonomik sistemde uluslararası para kuruluşlarının önemli bir yeri bulunuyor. İkinci boyut ise önemli bir güç odağı olan sendikalara ilgilidir. Yeni Dünya Düzenini uygulamaya koymak isteyenler çatışmasız bir toplum sloganı ile hareket ederek geleceğin ekonomisinde sendikalara yer olmadığını söylemeye ve uygulamaya koymak için kamuoyu oluşturma gayretlerine başladılar.

Dünya'nın nereye gittiği konusunda bazı endişeleriniz bu noktada ortaya çıkıyor. Peki sendikalar nasıl hareket etmelidir?

Sosyal eğitim geniş muhtevalı olması hasebiyle sendikayı oluşturan fertlerde ortak şuurun gelişmesine zemin teşkil eder. Ortak şuura sahip olan fertlerden oluşan birliklerde mensuplar arasında dayanışma ve yardımlaşma özelliği daha fazla ve daha sağlıklı olur. Dolayısıyla mensupları ilgilendiren sevinç, üzüntü vb. günleri paylaşırlar.

Çokuluslu şirketler dünyanın yeni hakimi gibi gözüküyor. Çok uluslu şirketlerin meydana getirdiği yeni ekonomi dünyası, büyük uçurumlara ve kopukluklara yol açmaktadır. Bu çok uluslu şirketler örümcek ağılarını andıran bir örgütlenme yapıları insanların dikkatini çekiyor. ve bu çok uluslu şirketler gittikleri yerlerde egemen kutupları oluşturuyorlar.

Biz sendikacıların burada üzerine düşen görev, çok uluslu şirketlerle mücadele ederken, uluslararası sendikacılığı aktif hale getirme mecburiyetimiz ortaya çıkıyor. Şimdiye kadar uluslararası sendikalara üye olma olanı bir hava atma meselesi olarak ele

“Önümüzdeki bin yılda sendikalar toplumsal hareketliliğin belirleyici unsuru olacaktır”

aldık. Fakat şimdiden sonra aktif işbirliğine ihtiyacımız bulunmaktadır. Ayrıca toplumsal stratejiler oluşturmamız kaçınılmaz hale gelmiştir. Sendikaların hareketin gelişimi için bu bir ihtiyaçtır.

Teknolojik gelişmeler sebebiyle birçok işçi işinden olmakta, bunun sonucunda da işsizlik büyük boyutlara ulaşmaktadır. Başka bir deyişle otomasyona geçilmesi toplumlarda büyük kargaşaları da beraberinde getirmektedir. Bu konuda sizlerin projeleri nelerdir?

Bahsettiğiniz problem büyük bir problemdir. Genel bir artış gösteren işsizlik, bütün ülkeleri, bütün bölgeleri, bütün toplumsal grupları etkilemektedir. Belki aynı oranda etkilemiyor, fakat sonuçta bir şekilde sizleri bu sıkıntılar buluyor. Bu arada bir de ekonomik bunalımlar ortaya çıkıyorsa, işin üstünü tuz biber oluyor. Böyle ortamlarda işsiz kalanların konumlarına baktığımızda vasıfsız işçilerden meydana geldiği ortaya çıkıyor.

Şirketlere en çok maddi kazanç ortaya koyan personel veya işçi üst kademelere sığrayabilir, daha iyi maaş

alabilirdi. Böylece yıllarca kuruma sadakatla hizmet vermiş olanlar bir kalemde işlerinden olabileceklerdir. İlk bakışta mantıklı görünün bu uygulama toplumsal barışın korunması açısından ise oldukça tehlikelidir. Ayrıca şirkete menfaat sağlamanın karşılığını, kısa sürede sıçrayarak biryerlere gelmek isteyen ve bunun da ücretteki artışa sebep olduğunu bilen personel bu sefer kazancın meşru yollarla elde edilmesine de önem vermeyecektir. Böylece toplumsal yozlaşma da arkasından gelecektir. Nitekim son yıllarda yaşanan sıkıntılardan bir tanesi toplumlardaki ahlaki ve sosyal boyuttaki yozlaşmadır.

Günümüzdeki tartışmalardan belki de en önemlisi, yukarıda bahsettiğimiz teknolojik gelişmenin ortaya çıkardığı menfaatlardan ve ekonomik getiriden sadece iş sahibinin, sermaye sahibinin yararlanması konusudur. Bilgisayarların ve üretici robotların üretime girmesiye bir ülkede 18-20 yıllık bir işçi işinden olmaktadır. Zengin zenginliğini artırırken, toplumda aç ve fakir insan sayısı hızla artmaktadır. Oysa teknolojinin getirdiği ve getireceği mutluluktan herkesin içinde

bulunduğu durum ölçüsünde istifade etmesi gerekmektedir. Hatta insanların zenginliği onların yaşantı biçimini değiştirmemesi ve toplumda yeni katmanların oluşmaması gerekir. Bütün faydayı işverenin görmesi toplumsal barışı ve huzuru bozmakla kalmaz, tüm ekonomik dengeleri alt üst eder. Böyle bir noktada sendikal hareketin ortaya çıkması ve bir güç olarak direnmesi tabiki egemen gücün işine gelmeyecektir. Bunun içinde sendikalar, geleceğin ekonomik sisteminde istenilmemektedir.

Bizim burada sendikalar olarak yapmamız gereken, doyum noktasına ulaşmış olan ücret sendikacılığın yanısıra eğitim ve sosyal çalışmalara

önem verilmesidir. Eğitim çalışması iki türlü olmalıdır; Birincisi işçinin toplum hayatına uyumunu kolaylaştırmak için mesleki eğitimin yapılması, ikincisi ise teknolojik araştırma ve geliştirmelere en az işveren kadar önem vermesi. Hatta bu konuda toplu sözleşme metinlerine konulacak maddelerle teknolojik araştırma ve geliştirmeler için kaynak aktarım yapılabilir.

Şunu net olarak söyleyebilirim ki, önümüzdeki bin yılda sendikalar toplumsal hareketliliğin belirleyici unsuru olacaktır. Yine tekrar etmek istiyorum, sendikaların işi zorlaşmıştır, çünkü kolektif bir sistemden dağınık bir işleyişe geçilmiştir.

Yani meslek geliştirme önemli bir noktaya geliyor?

Meslek geliştirme çalışmaları giderek insana yapılan bir yatırım olarak değerlendirilmektedir. Şimdi, geleceğe doğru ilerlerken, gerçekleşmekte olan değişimler, insanları üretim maliyeti içinde bir bölüm olmaktan çok, önemli bir yatırım olarak görmeyi zorunlu kılmaktadır. İnsana yapılan yatırım verimliliği önemli derecede etkileyecektir. Verimliliği artırma arayışı, ekonomik evrenin değişmez usullerinden biridir. Aynı zamanda ekonomi politikanın temel ilkesidir.

Özelleştirme Türkiye’de sendikal hareketi önemli derecede etkilemiştir? Zayıflayan sendikal hareket tekrar nasıl belirleyici unsur haline gelecektir?

Sanayileşme hala ekonomik gelişmenin temelidir. Sanayileşmek için önceden çok büyük bir bilgi ve sermaye birikimine ihtiyaç vardır. Gerçekte sanayi dönüşüme uğramaktadır. Sanayi eskiden olduğu kadar temel bir niteliğe, gene sahiptir, ama bugün yeni bir sistemin unsuru halindedir. Bu noktada hantal hale gelmiş sanayi kuruluşlarının özelleştirilmesi bir çözüm olarak görülebilir. Fakat Türkiye’deki gibi özelleştirmeyi satıp elden

çıkarma, kurtulma olarak ele aldığınız sürece değişime, dönüşüme uğrayan sanayiye yakalamanız mümkün gözükmemektedir. Bu sektörlerde etkili olan sendikalar da, işçi sayısının çok azalması sebebiyle eski güçlerini kaybettiği bir gerçektir. Bu noktada insanlarımız kaybetmekte, toplumsal huzursuzluk artmaktadır. Bunalım devresinde sivil inisiyatif harekete geçmelidir. Sendikalar sivil inisiyatifin belirleyicisi olmalıdır. Çünkü insan unsurunu net bir şekilde taşımaktadırlar.

Şimdi sanayi sonrası toplum oluşmaktadır. Sanayi sonrası toplum, da ABD merkezli olarak dünyaya yayılmaktadır. Bizler sanayi sonrası toplumda güçlü bir şekilde yerimizi almamız gerekmektedir. Sohbetimizin en başında sorduğunuz “özgür birey”, “örgütlü toplum” bu noktada önem arzedecektir. İnsanlarımız özgür düşünmeli ve örgütlü hareket edebilmelidir. Bu konuda karşılarında bulunan hukuki engelleri aşabilmelidirler. Demokratik sivil bir anayasa önümüzdeki bin yılda bizlere yol gösterici olacaktır.

Son olarak 3. bin yıla girerken hedefleriniz neler?

Bir kere şunu hemen söylemek istiyorum. Sendikaların yapısı yenilenmelidir. Eğer bir insan işsizse kabiliyetine göre bir sendikaya üye olabilmelidir. Bu kişilerin iş bulmasında, iş yerleştirilmesinde sendikalar aktif görev görmelidir. Bunu işverenin de,

devletin de kabullenmesi toplumsal uzlaşma açısından kaçınılmazdır.

Eğitim faaliyetleri önemlidir ve işlevselliğin artırılması gerekmektedir. Özellikle yetişkinlerin hedef kitle olarak kabul edildiği yaygın eğitim ile ilgili olan kurum ve kuruluşların arttığı ve eğitimi bir hizmet alanı olarak seçtikleri görülür. Sendikalar da eğitimi bir hizmet alanı olarak görmeleri kaçınılmazdır.

Gönüllü kuruluşlar varlıklarını ancak amaçları doğrultusunda, mensuplarına ortak şuur kazandırmalarıyla mümkün olur. Bu sebeple genelde gönüllü kuruluşların sosyal eğitim faaliyetlerine daha fazla ağırlık verdikleri göze çarpar. Esasında bu kuruluşların faaliyetlerine katılanlara, sosyal eğitim yanında mesleki ve teknik eğitim imkanlarının da sağlamaları gerekir. Ancak günümüzün Türkiye’sinde yer alan gönüllü kuruluşların mesleki ve teknik eğitim programları yok denemek kadar azdır.

Sendikalar, gerek mensupları gerekse faaliyetlerine katılan diğer fertleri, daha iyi bir şekilde eğiterek nitelik kazandırabilirler. Çok yönlü eğitim anlayışı eğitim tarihimizin her safhasında yer aldığı bize ulaşan kaynaklardan anlaşılmaktadır.

Geçmiş zamandan örnek vermek gerekirse; Ahiler mesleki eğitim faaliyetlerini tezgah başında gerçekleştirirken, mensuplarına ortak sosyal ve duygusal özellikleri toplantı yerlerinde gerçekleştirdikleri görülür. Bir ara-

ya gelme ortak duygu ve şuuru geliştirme anlayışı yaren sohbetleri şeklinde bazı bölgelerimizde hala devam etmektedir.

Geçmişte görülen iki boyutlu eğitim anlayışını günümüzün gönüllü kuruluşlarından olan sendikalar da sürdürebilirler. Çünkü sendikalar gönüllü mesleki kuruluşlardır.

Biz Özağaç-İş Sendikası olarak bu konuda sürekli çalışmalar yapmaktayız. Gerek mesleki eğitim açısından, gerekse dünyada ve ülkemizde olup biten konuları işçilerimize çeşitli vesilelerle aktarmaktayız.

Biz burada şunu söylemekten kaçınmıyoruz; Hak arama ve kazanılmış hakların korunması gayesiyle vücut bulan sendikaların fonksiyonlarında önemli değişikliklerin meydana geldiği söylenebilir. Günümüzün sendikacılık anlayışında hak aramanın yanında hizmet sendikacılığı yönünden bir gelişme gözlemektedir. Hizmet sendikacılığının gündeme gelmesi adı geçen kuruluşları yeni arayışlara yöneltmiştir.

Hizmet sendikacılığı anlayışının gelişmesinin en önemli boyutu bize göre eğitimin ön plana çıkarılmış olmasıdır. Geçmişte (Ahi birliklerinde) olduğu gibi bugün sendikalarda mensuplarına yönelik iki tür eğitim faaliyeti içerisinde yer alabilirler. Birincisi, sendika mensuplarının benzer duygu ve davranışlara sahip olabilmeleri için sosyal eğitim. İkinci mesleki, teknik ve hobi (beceri kazan-

dırma) türü bilgi ve beceri kazandırma eğitimi:

Sosyal eğitim geniş muhtevalı ol- ması hasebiyle sendikayı oluşturan fertlerde ortak şuurun gelişmesine zemin teşkil eder. Ortak şuura sahip olan fertlerden oluşan birliklerde mensuplar arasında dayanışma ve yardımlaşma özelliği daha fazla ve daha sağlıklı olur. Dolayısıyla mensupları ilgilendiren sevinç, üzüntü vb. günleri paylaşılır.

Global bir köy haline gelen dünyada ve dolayısıyla Türkiye'de sendikalar mensuplarına her konularda sosyal eğitim hizmeti vermelidirler.

Esasında sosyal konularla ilgili eğitim global köy haline dönüşen ülkelerde yalnızlığa itilen fertler için büyük bir ihtiyaçtır. Yalnızlığa itilmesinin temelinde sosyal özelliklerin zayıflaması, menfaat ilişkilerinin ön plana çıkarılması yatmaktadır. Sendikaların gerçekleştirecekleri sosyal eğitim faaliyetleriyle yalnızlığa itilen fertlerde ortak duyguların gelişimi sağlanabilir. Dolayısıyla fertler yalnızlık duygusundan ve bunalımlardan kurtulmuş olurlar. Sosyal eğitim sendika mensuplarının ortak duygularını güçlendireceği gibi ülkenin birliğini yani iç barışını da gerçekleştirebilecektir.

Sendikaların sosyal eğitim faaliyetleri yanında mesleki ve teknik eğitime de yönelmeleri gerekir. İçinde yaşadığımız zaman diliminde teknolojik değişim hızlı bir şekilde ger-

çekleşmektedir. Hızlı teknolojik değişim beraberinde büyük problemleri ortaya çıkarmaktadır. Bu problemleri; Yeni teknolojilere uyum sağlamayan fertlerin iş ve statü kaybına uğraması. Yeni vasıtaların evlere girmesi (bilgisayar gibi), Vasıtaların kullanılması sebebiyle insan emeğine duyulan ihtiyacın azalması ve boş (serbest) zamanın artması şeklinde sıralayabiliriz.

Son söz olarak şunları söyleyebilirim; gerek gelişmiş ülkelerde gerekse ülkemizde sendikaların fonksiyonlarında büyük değişimler meydana gelmeye başlamış ve bu değişim süreci hızlı bir şekilde devam etmektedir. Fonksiyonlardaki değişime ayak uydurumayan sendikalar ne kadar güçlü olursa olsunlar varlıklarını uzun bir süre devam ettiremezler. Değişimin yönü hak arama ve menfaati koruma anlayışının yerine hak arama ve menfaati koruma yanında hizmet sağlama anlayışına doğru görünmektedir.

Hak arama ve menfaati koruma anlayışı yanında hizmet sendikacılığı anlayışın da benimsemeyen sendikaların mensuplarına yönelik yaygın eğitim hizmetlerini sunmaları kaçınılmaz bir zorunluluk haline geldiğini söyleyebiliriz. bu zorunluluk hem sendikaların mensuplarına hem de ülkemiz bütünlüğüne büyük bir katkı sağlayacağı rahatlıkla ifade edilebilir.

EMEK PLATFORMU, ANAYASA

Emek Platformunu oluşturan on-beş örgütün temsilcileri Hak-İş'in ev sahipliğinde biraraya gelerek, Sosyal Güvenlik Reformu Yasası karşısındaki mücadelelerini hızlandırdılar. Konfederasyonumuz ve kısa adı KİGEM olan Kamu İşletmelerini Geliştirme Merkezi'nin ortaklaşa hazırladığı metinde: Sosyal Güvenlik Reformu Yasası'nın hem yasa yapma tekniği, hem

sosyal devlet ilkesine aykırılığı yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu belirtilirken, bu konuda yürütmenin de durdurulması gereğine işaret edildi. Emek Platformunu oluşturan örgütler sözkonusu yasanın Anayasaya aykırılığı gerekçesiyle iptal başvurusuna iki gün kala bu konuda siyasi partilerden destek istediler.

Konfederasyonumuz Genel Mer-

kezi'nde konu ile ilgili olarak yapılan basın toplantısına Emek Platformunu oluşturan örgütlerin temsilcileri ile birlikte KİGEM Başkanı Prof. Dr. Mümtaz Sosyal da katıldı. Toplantıda bir konuşma yapan Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu, Emek Platformunun deprem nedeniyle ara verdiği çalışmalarına yeniden başladığını söyledi. Türkiye'nin çok

***Meydanlardaki mücadelemizi
hukuki platformda devam ettiriyoruz.***

SOSYAL GÜVENLİK YASA'SI'NI MAHKEMESİ'ne TAŞIDI

ciddi bir değişime, özgürlüklere ve demokrasiye olan ihtiyacı dile getiren Uslu, konuşmasında 4447 sayılı Sosyal Güvenlik Yasası'nın deprem felaketinin hemen ardından sosyal tarafların önünden ve depremden mal kaçırırcasına yasalaştığını hatırlattı.

4447 sayılı yasanın hem şekil ve hem de içerik bakımından Anayasa'nın Sosyal Devlet ilkelerine aykırı olduğuna dikkat çeken KİGEM Başkanı Prof. Dr. Mümtaz Soysal, yasanın tam bir bohça niteliğinde olduğun-

nu ifade ederken, hazırlanan yasanın adının bile siyasal bilgiler veya hukuk fakültelerindeki birinci sınıf öğrencisinin hazırlayacağı dönem ödevi olarak verilmesi halinde, geçer not alamayacağını söyledi.

Emek Platformunu oluşturan örgütler, hazırlanan metni, Fazilet Partisi, Anavatan Partisi ve Doğru Yol Partisi'nin TBMM Grup Başkan Vekillerine de iletiler. Yasanın Anayasa'ya aykırılık başvurusu FP ve DYP'nin girişimiyle yasal süresinde yapıldı.

HAK-İŞ ve KİGEM'nin hukukçuları ve uzmanlarının ortaklaşa hazırladıkları 4447 Sayılı yasanın Anayasa'ya aykırılığı ve yürütmenin durdurulmasını öngören metni, sadeleştirerek dergimizde yayınlıyoruz:

'ANAYASA'YA AYKIRILIK ve YÜRÜTMENİN DURDURULMASI...

Yasa, kamuoyuna bir "reform" olarak takdim edilmiştir. Kuşkusuz, söz konusu metnin bir "reform" olup olmadığı da tartışma konusudur. Ancak, bu raporda, konunun "siyasal" ve "güncel" yönleri bir yana bırakılarak, "hukuksal" boyutu, özellikle "anayasa hukuku" boyutu irdelenmiştir.

Ancak, 4447 sayılı Yasa'nın, gerek yasama tekniği açısından, gerek getirdiği düzenlemeler açısından birkaç madde dışında Anayasa'ya aykırılığı o kadar açıktır ki, bu alanda ayrıntıya girmek "malûmu ilan" bile adedilebilir.

Bu nedenle, önce, devlet ve sosyal devlet ile ilgili temel kavramlar aktararak, Yasa'nın bütününe Anayasa'ya aykırılığı açıklanmış, daha sonra "sosyal güvenlik" kavramı hakkında bilgi verilerek, Anayasa'ya aykırı yönler aktarılmaya çalışılmış, son bölümde de Anayasa'ya aykırı maddeler sayılmıştır.

Sosyal Güvenlik Politikalarının Gerekliliği

Sosyal güvenlik sisteminin doğrudan amacı, gelirin devamlılığını sağlayarak, bireyin fizyolojik ve toplumsal varlığını korumaktır.

Gelir dağılımındaki adaletsizlikleri azaltmada, vergilerden sonra en etkin araç olan sosyal güvenlik politikalarının toplumun düşük gelirli kesimlerine kaynak transferine olanak sağlaması gerekir.

Sosyal güvenlik politikaları, toplumsal dayanışma bilincine katkı yapar. Serbest piyasa ekonomisinin yarattığı sosyal eşitsizlikleri düzeltmek, bireyi toplumla ve ekonomiyle bütünleştirmek, sosyal güvenliğin temel işlevleri arasındadır. Sosyal devlet ve sosyal adaletin ilke ve kurumlarının sosyal güvenlikle hayat bulması; sos-

yal uyum ve sosyal barışı sağlamada sosyal güvenliğin yadsınamaz rolü, sosyal güvenlik politikalarının önemini açıkça ortaya koyar.

Türkiye'de Sosyal Güvenlik ve Tutarsız Politikalar

Anayasamızın 62. maddesinde ise, devlete, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının sosyal güvenliklerinin sağlanması hususunda gerekli tedbirlerin alınması görevi yüklenmiştir.

Anayasa Mahkemesinin sosyal güvenliği şöyle yorumlamıştır:

"Sosyal güvenlik, tüm boyutlarıyla değerlendirildiğinde, insanlığın eski ve derin gereksinmesinin somut belirtisidir. Bu gereksinme, yarından emin olma isteğidir. Tehlikeyle karşılaşan ve yoksulluğa düşen bireye asgari bir güvence sağlamak, sosyal güvenliğin varoluş nedenidir. Çağdaş hukuk sistemleri karşılaştırıldığında, sosyal güvenlik deyiminin, 'sosyal risk' kavramını yaratan kimi olayların sonuçlarını onarma düşüncesine bağlandığı görülür. Böylece sosyal güvenlik kavramı, gelirleri ne olursa olsun, kişilere belirli sosyal riskler karşısında ekonomik güvence sağlama görevine sahip kurum ve kuruluşları kapsar. Başka bir deyimle sosyal güvenlik, bir mesleki, fizyolojik ya da sosyoekonomik riskten ötürü geliri sürekli veya geçici olarak kesilmiş kimselerin geçinme ve yaşama gereksinimlerini karşılayan bir sistemdir." (E. 1990/5 K. 1990/28).

Anayasa Mahkemesi sosyal hukuk devletini tanımlarken, sosyal güvenlik sisteminin sosyal hukuk devletinin bir gereği olduğuna da işaret etmiştir:

"Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani sosyal adaleti ve top-

lumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir. Çağdaş anlayış, sosyal hukuk devletinin, tüm kurumlarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun bir biçimde kurulmasını gerekli kılar. Hukuk devletinin amaç edindiği kişinin korunması, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilir." (E. 1988/19 K. 1988/33).

Karar, "sosyal hukuk devleti"nin "sosyal güvenlik"le hayata geçebileceğini, bu kavramlar arasında ayrılmaz bir birliktelik olduğunu göstermektedir.

Anayasanın 2. maddesi, Başlangıç kısmı ve 5. maddesinin birlikte yorumu, devletin sosyal adalet ve sosyal güvenliği sağlayıcı şartları hazırlama ve gerekli teşkilatları kurma yükümlülüğü altında olduğunu göstermektedir. Bu husus Anayasanın 65. maddesinin 2. fıkrasında "devlet bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilat kurar" hükmü ile ifade edilmiş; bu amaçla 506 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumu, 5434 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, 1479 sayılı Kanunla BAĞ-KUR, 2828 sayılı Kanunla Çocuk Esirgeme Kurumu kurulmuş; yine 506 sayılı Kanunla sosyal güvenlik amaçlı özel sandıklar muhafaza edilmiş; sosyal güvenliğin temini amacıyla 2022 sayılı Muhtaç ve Kimsesizlere Aylık Bağlanması İlişkin Kanun ile 3924 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu çıkarılmıştır.

Sosyal Güvenlik ve Bütçe Açığı:

Sosyal güvenlik sisteminin açıkları 1990 yılından sonra büyümüş, kamu kesimi finansman açığının önemli bir kalemi olarak kabul edilmeye baş-

"Ülkemizde "yüzyılın en büyük felaketi" olarak nitelendirilen büyük bir depremin yası içinde yaralarını sarmaya çalışırken, diğer meselelerin tümü bir yana bırakılarak, yasama organınca "Türkiye'nin en büyük sorunu(!)" olarak "sosyal güvenlik" konusu ele alınmış ve TBMM geceli-gündüzlü bir me-sai harcayarak 4447 sayılı Yasa'yı çıkarmıştır.

lanmıştır. Bütçe açıklarının temel nedeni 1984'ten itibaren başlatılan, vergi almak yerine borç almayı tercih eden politik yaklaşımdır. Türkiye'de bütçenin bir faiz transferi bütçesine dönüş-türüldüğü bilinmektedir.

- 1999 yılının ilk beş ayında faiz ödemeleri, bütçenin yüzde 42,3'ünü, aynı yılın ilk 8 ayı itibariyle de vergi gelirlerinin yüzde 95'ini kaplamıştır.

- 2000 yılı için yapılan başlangıç teklifinde, o yıl bütçenin yüzde 41'inin, vergi gelirinin de yüzde 88'inin faiz ödemelerine gitmesi öngörülmektedir.

- Sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferlerin bütçe giderlerine oranı yüzde 10,7'dir.

- Faiz ödemelerine yapılan transfer, sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferin 4 katıdır.

- Bütçe açıklarını değerlendirirken bu gerçek unutulmamalıdır. Bu noktada göz önünde bulundurulması gereken bir başka gerçek de, T.C. Emekli Sandığı'na ödenen işveren prim payının da, transferler içinde gösterilmesidir.

- T.C. Emekli Sandığı'nın açık vermediği 1980'li yıllarda, bütçenin ortalama yüzde 3'lük bir bölümü, devletin işveren prim payı olarak transfer edilmiştir. Devletin ödemediği ve ileride de ödeyeceği işveren prim payının sosyal güvenlik açıkları içinde gösterilmesi yanıltıcıdır.

- Avrupa Birliği ülkelerinde sosyal güvenlik kuruluşlarının gelirlerinin yaklaşık yüzde 30'u devlet katkısıdır.

Devletin sosyal güvenlik açıklarını "çok prim öde, az aylık al" türün-

den bir zihniyete dayandırması, sosyal güvenlik sisteminde yeri olmayan bir uygulamadır. Devletin kendisi, primli sisteme katılmadan sosyal güvenlik sisteminin finansmanına çözüm araması, Anayasa'daki hükümle gelişmektedir. Devlet, sosyal güvenliğin finansmanına sistemli bir biçimde katılmalıdır.

Esas olan devletin açıkları kapatması değil, yasal katkıda bulunmasıdır. Sosyal güvenlik sisteminin fonlarının toplanması, idaresi ve değerlendirilmesinde siyasi tercihlere dayalı olarak yapılan yanlışlar, sistemi finansman darboğazına iten temel unsurlardır. Fonların değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gereken, istihdam ve üretime dönük değerlendirme ve kârlılık ilkelerine uylamamıştır.

1965-1980 yılları arasında "fonların en fazla yüzde 40'ı devlet tahvillerine yatırılabilir" hükmüne karşılık, SSK fonları, yüzde 60'ı bulan oranlarda devlet tahvillerine yöneltilmiştir. Kurumun 1947 yılından 1987 yılına kadar aldığı Devlet Yatırım Bankası tahvillerinin mübayaası değeri 1987 yılı sonunda toplam 106.057,7 milyar TL'ye, tahvillerin satın alındığı yıl ki dolar kuru üzerinden tutarı ise 2.579.132.064 dolara ulaşmaktadır. Kurumun fonlarının önemli bir bölümü hükümetler tarafından cari ölçülerin altında kalan faiz oranlarıyla kullanılmış, yüksek oranlı enflasyon karşısında tahviller sürekli değer kaybetmiştir. Hükümetler negatif reell getiriyle kamunun finansman açıklarını kapatırken, kurum kaynaklarını da tüketmişlerdir.

Sosyal Güvenlik Krizi ve 4447 Sayılı Kanun

Bir kısım çevrelerce reform olarak nitelendirilen bu düzenleme, ne yazık ki getirilişi biçimi, zamanı, hızı ve ortaya koydukları ile hayal kırıklığı yaratmış ve bundan da öte büyük endişelere sebep olmuştur.

Modern toplumlarda bu denli önemli alanlarda yapılacak değişiklik önerileri önceden topluma sunulmakta, bilimsel inceleme ve eleştiriler yapılmakta ve daha sonra kamuoyunun geniş desteği alınarak yasalaştırma yoluna gidilmektedir. Özellikle sosyal alanlarda yapılan değişikliklerde ise, sosyal taraflar adı verilen çalışan ve çalıştırılanların karşılıklı görüş ve rızaları alınmakta, zaten bu değişiklikler de söz konusu taraflar için uygulandığından, meşru zemin de hazırlanmış olmaktadır. Oysa, 4447 sayılı Yasa, yalnız ülkedeki sermaye çevrelerinin değil, dıştan IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşların da etkisiyle hazırlanmış olmakla bu dengeyi bozmaktadır.

Ne yazık ki, 4447 sayılı Kanun bakımından, çağdaş toplumlarda uygulanan kanun tekniği, kanunun çıkarılışında ortaya konan yöntem ve anlayış ve en önemlisi bu düzenlemenin getirdiği sonuçlar nedeniyle olumlu bir yorumda bulunmak mümkün değildir.

Öncelikle 4447 sayılı Kanun, yasa tekniği açısından incelendiğinde, bu kadar önemli ve toplumun neredeyse bütün kesimlerine uygulanan bir kanunun, pek çok kanunu değiştiren, karmaşık ve anlaşılması zor yapısı bulunduğundan görülmektedir.

Kanunun aceleyle çıkarıldığı, gerekli kontrol ve düzeltmelerin yapılmadığı 8., 15., 23. ve 63. maddelerde bir kanun için en basit, ancak önemli kavramlar olan "fıkra", "bent", "paragraf" sözcüklerinin birbirlerine karıştırılmasından kolayca anlaşılmaktadır.

4447 sayılı Kanun'da şekil bakımından ortaya çıkan vahim bir sıkıntı, anılan kanunda düzenlenen işsizlik sigortasına ilişkindir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Topuluğu'nun çıkarmış olduğu en temel metinlerde asgari bir risk olarak sayılan, ülkemizde yıllardır sıkıntısı çekilen ve sabırsızlıkla beklenen bu düzenleme, teknik görüntü bakımından isabetsizdir. Konusu ve önemi bakımından ya Sosyal Sigortalar Kanunu içinde ya da müstakil bir kanunla çıkarılması gereken işsizlik sigortası 4447 sayılı Kanun içinde, 46. maddeden başlayarak yer almaktadır. Bu Kanunun ilk 45 maddesinin başka kanun metinlerinde değişiklik yaptığı göz önüne alındığında, işsizlik sigortası gibi önemli bir konunun, ilk 45 maddesinde hüküm bulunmayan bir kanunun 46 ncı maddesinden başlayarak ele alınmış olduğu görülecektir. Böyle bir durumun uygun olmadığını tartışmaya herhalde gerek yoktur.

4447 sayılı Kanun içerik olarak incelendiğinde ise, bu düzenlemenin çalışanlar ve çalıştıranlar için yükleri çok ağırlaştırdığı ve adeta, Devletin üzerinde taşıdığı sosyal ödevleri bu kimselerin üstüne yıkmak istediği genel görüntüsü ortaya çıkmaktadır. Anayasanın 60. maddesinde sosyal güvenliğin bir hak olarak getirildiği göz önüne alınırsa, bu genel görüntünün istenilen amaca uygun olmadığı saptaması rahatlıkla yapılabilir. Günümüz toplumlarında her bireyin temel bir hakkı olan sosyal güvenlik, çalışanların yarını ve güvencesidir. Devlet, bu hakkı sağlamak için gerek-

li önlemleri almak ve zaten varolan örgütleri çağdaş, verimli ve akılcı çalıştırmayı sağlamakla yükümlüdür. Devletin bu temel ödevinden kaçınması söz konusu bile olamaz.

Belki de tek tek her biri tartışılır nitelikte bulunan ve belki de tek tek her biri sosyal güvenlik hukukuna uygun sayılabilecek konular bir bütün halinde ve ağır bir biçimde getirilince ortaya sosyal politika açısından kabul edilemez, sosyal güvenlik hukuku bakımından Anayasaya aykırılık teşkil eden bir durum ortaya çıkmıştır. Getirilen düzenleme ile emeklilik yaşı, çalışma süresi, prim ödeme gün sayısı artırılmış ve bunların hepsi birlikte yapılmıştır. Sigortaya ödenen prim tutarı, sigortalı ve hak sahibinin aylığa esas ortalama kazancı, aylık bağlama oranlarında değişikliğe gidilmiş ve bunların tümü sigortalıların aleyhine ağırlaştırılmıştır.

1 - Yasama Tekniği Açısından Anayasa'ya Aykırılık:

Kamuoyuna "Sosyal Güvenlik Reformu" olarak sunulan 4447 sayılı Kanun, 8 Eylül 1999 gün ve 23810 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kısa adı, "İşsizlik Sigortası Kanunu", parantez içindeki "uzun adı", "(Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile İş Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun)" 'dur.

Kanunun adı bile, Hukuk ve Sosyal Bilgiler Fakültelerinin 1. sını-

fında okutulan "Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları" dersinde dönem ödevi olarak verildiğinde kabul edilmeyecek niteliktedir.

Bilindiği gibi, bir yasanın adı, amacı açıklamaya ve yapılan düzenlemeyi en kısa biçimde anlatmaya yönelik olur. Bu, yalnız bir "şekil" koşulu değil, aynı zamanda yasanın nasıl yapılacağını da anlatan bir tanımlamadır. Yasanın başlığının yalın ve anlaşılır olabilmesi için, yapılan düzenlemenin de aynı özellikleri taşıması gerekir.

Oysa, 4447 sayılı Yasa, bir yasa değil, bir "bohça"dır. İçine, sosyal güvenlikle ilgili her konunun doldurulduğu bir bohçadan da, ancak böyle bir sonuç beklenebilir.

Ayrıca, bir yasa ile getirilen düzenlemenin yalın ve anlaşılır olması gerekir. Ancak, 4447 sayılı Yasa'nın anlaşılabilmesi için ayrı bir "kılavuz"a ihtiyacı vardır. Eklemeler ve iptaller, gizli kapaklı ifadelerle satır aralarına saklanmıştır.

Yasa içinde, yasama tekniğine uygun başlı başına "bölüm" özelliği taşıyan yalnızca "işsizlik sigortası"dır. Ancak o da, ayrı bir yasa olarak düzenlenmesi gerekirken, başka bir yasanın arasına eklenmiştir.

2- Anayasa Bakımından Sosyal Güvenlik

Modern dünyada sosyal güvenlik kavramı kişi için vazgeçilmez bir hak devlet için ise bir ödev haline gelmiştir. Sosyal güvenliğin hedefi nüfusun tamamını çalışma hayatının değişen olaylarına karşı, özellikle çalışma güçlerinin kaybolması sonucunu doğuran fizyolojik gerçeklere karşın korumayı gerçekleştirmektir. Bunlardan birincisi tehlike ortaklığıdır. Yani aynı tehlikelere açık kişilerin bir arada toplanmış olmasıdır. İkincisi ise tehlike ortaklığı içerisinde bağımsız talep hakkının kullanılması ile rizikonun denkleştirilmesidir. Sosyal sigortalarda bu nedenlerle özel sigorta sisteminin dayandığı esaslar uygulanmaz. Çünkü sosyal sigortalar bütünlük yapısı içinde ölçülebilen zararların örtülenmiş çoğunluğa bölünmesini an-

latır.

Türk Sosyal Güvenlik Sistemi başlangıçtan bu yana sosyal amacı ön plana alarak yasallaşmış ve uygulanmıştır. Sistem içinde zorunluluk esası temel alınmış ve ayrıca dört temel ayak üstüne oturtulmuştur. Bunlardan birisi "katkı ilkesi"dir. Katkı ilkesi işverenlerin, gerektiğinde dolaylıda olsa Devletin sosyal sigorta programlarını finanse etmesidir. Bu temel ilkenin bir yönü Ülkemizde uygulanması yani işveren katısı yasal olarak düzenlenmiş ve oransal olarak belirlenmiş olmasına karşın Devlet yardımı konusunda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak Yasalarda "gerekli hallerde Bütçe katkısı sağlanacağına" dair hükümler yer almıştır. Bu da Anayasa'nın 60 ncı maddesinde yer alan sosyal güvenliğin Devlet teminatı altında olmasından kaynaklanmaktadır. İkincisi " kendi kendine yardım ilkesi" dir. Kendi kendine yardım ilkesi sigortalının prim hissesini kendi kazancından ödemesidir

3 – Devlet - Sosyal Devlet Ve İşsizlik Sigortası Dışında Yasanın Bütünü Anayasa'ya Aykırılığı:

"Devlet" in nasıl ortaya çıktığı, siyaset felsefecilerinin üzerinde en çok durdukları konulardan biridir ve Platon'dan beri bu konuda verilen eserler, geliştirilen fikirler, yapılan tartışmalar, görüş ayrılıkları, çatışmalar, bilinmektedir.

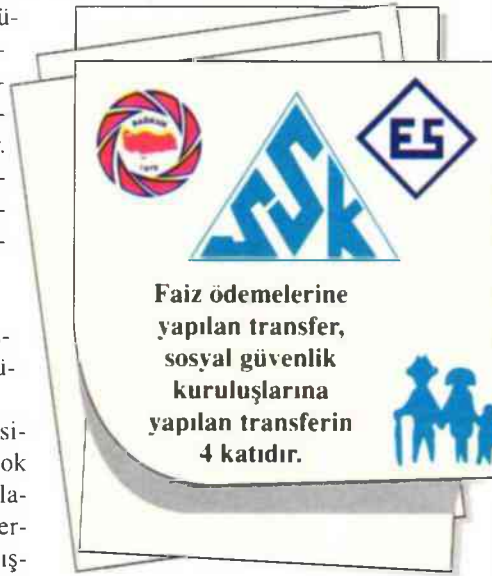
Ayrıntılara girmeden, "devlet" in bir "toplum sözleşmesi" ile oluştuğu ve bireylerin, tek başına koruyamadıkları haklarını koruma görevini devletin üstlendiği, buna karşılık olarak da devlete bazı yetkiler tanındığı kabul edildiğine göre, devlet, güçlülere karşı güçsüzleri, haksızlara karşı haklıları korumak ve görece de olsa toplumda eşitliği sağlamakla ya da en azından sağlamaya çalışmakla yükümlü tüzel kişidir.

"Sosyal devlet" ise, "devlet" e göre çok "yeni" bir kavramdır ve bizde de ilk 1961 Anayasası'nda yer almış, 1982 Anayasası'nda tekrarlanmıştır. Anayasa Mahkemesi'ne göre:

"Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani sosyal adaleti ve toplum-

sal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir."

Son yıllarda, bazı çevrelerce, "sosyal devlet" in artık modası geçmiş bir kavram olduğu, devletin "sosyal olmaması" gerektiği, hatta tüm konulara bir "tüccar" yaklaşımıyla, bir "kâr-zarar" mantığı içinde bakması gerektiği dile getirilmekteyse de, "sosyal hukuk devleti" halen yürürlükte olan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde yer almaktadır ve yine aynı Anayasa'nın 11. maddesine göre "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır"

Bu açıdan yasama organı, Anayasa'da yer alan "sosyal hukuk devleti" ne aykırı düzenlemeler getiremez.

Ancak, sözkonusu Yasa'nın kimi maddeleri, "sosyal devlet" kavramı bir yana, doğrudan "devlet" kavramının kendisine aykırıdır.

Çalışan ve emeğini toplumun hizmetine sunan kişi, eğer önceden belirli bir süre prim ödemesinde bulunmamış ise, sağlık yardımlarından yararlanamayacaktır. Üstelik bu, işe ilk başlama ile ilgili bir düzenleme de değildir. Keyfi işten çıkarmaların hâlâ yasal bir düzenlemeye kavuşturulmadığı, sigorta primlerinin zamanında ve tam olarak yatırılmasının sağlanamadığı bir ülkede, çalışanların bile bu durumda hakkettiği sağlık yardımını alması olanaksız hale gelecektir.

Sağlığa ilişkin bu sınırlamaları

Anayasa'nın 65. maddesindeki "sosyal ve ekonomik hakların sınırı" mazeretine sığdırma olanağı da yoktur.

Çünkü, "Devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda 'yaşama hakkı' nı ortadan kaldıran düzenlemeler yapamaz (An. Mah. 1991/2)

Çünkü, "yaşama hakkı", yani "sağlık", "ekonomik" değil, "temel hak"tır.

Anayasa Mahkemesi, daha önce, devletin hasta sigortalıyı iyileştirme görevini süreyle sınırlayan yasa hükmünü, sağlık hakkını, yaşama hakkını ön plana alarak iptal etmiştir.

Devlet, sağlık ve yaşam gibi konularda Sosyal Sigortalar Kurumunun akçalı sorunlarını ileri sürerek birtakım sınırlar getiremez. Kişinin canı ve sağlığı kutsaldır. Bu konuda kurumun yetersiz kalması halinde yardımcı olmak, akçalı kaynak sağlamak Devletin kaçınılmazı mümkün olmayan başlıca görevidir. Anayasa Mahkemesi'nin de belirttiği gibi (1973/4), sosyal nitelikli devlet, "elbette yurttaşlarının yaşam hakkını sağlıklı biçimde sürdürmesini sağlamakla yükümlü"dür.

Diğer yandan, bu hükümlerin bir takım hileli ve kötü niyetli davranışları önlemek için getirildiği iddiası da geçerli olamaz. Devletin varlık nedenlerinden belki de en önemlisi çalışanların yaşam ve sağlığını korumaktır. Birkaç kişinin hileli davranışını önleyecek önlemler almak yerine, dürüst kişilerin sağlığını tehlikeye sokan, kısıtlayan düzenlemeleri tercih etmek, başta Anayasanın Başlangıç bölümünde ve Cumhuriyetin değişmez niteliklerine ilişkin 2. Maddesinde yer alan "sosyal devlet" ilkesine aykırıdır: ama Anayasa'da "sosyal devlet" ilkesi hiç yer almasa bile, her şeyden önce "devlet" in varlık nedenine aykırıdır.

4447 sayılı Kanunla sigortalılara ve hak sahiplerine getirilen ikinci önemli ve ağır yük, verilen yaşlılık, sakatlık, ölüm gibi aylıklara ilişkindir. Aylıklara hak kazanma koşulları ve aylıkların hesaplanma yöntemleri değiştirilmiştir.

Getirilen düzenleme ile emeklilik

yaşı, çalışma süresi, prim ödeme gün sayısı artırılmış ve bunların hepsi aynı anda yapılmıştır. Sigortaya ödenen prim tutarı, sigortalı ve hak sahibinin aylığa esas ortalama kazancı, aylık bağlama oranlarında değişikliğe gidilmiş ve bunların tümü sigortalıların aleyhine ağırlaştırılmıştır.

Yasanın adı olarak gösterilen "İşsizlik Sigortası" dışında, çalışanların, emeklilerin, onların dul ve yetimlerinin hak kaybına neden olan bir yasa, bu bölümü dışında tümüyle Anayasa'ya aykırıdır ve iptali gerekmektedir.

- Ülkemizdeki nüfusun yaklaşık yüzde 20'sinin hiçbir sosyal güvence si bulunmamaktadır.

- Sosyal koruma harcamaları gayri safi yurtiçi hasılanın ancak yüzde 7'sine yaklaşmaktadır. Bu oran gelişmiş ülkelerde GSYİH'nın beşte biri ile üçte biri arasındadır.

Sosyal sigorta kuruluşlarına sosyal korumada egemen bir rol verilmesine karşılık, bu programlar etkin bir koruma sağlayamamıştır. Sosyal koruma sisteminin güvenilirliği ve yaşayabilirliği, olumsuz ekonomik koşullar ve yanlış siyasi kararların etkisiyle temelinden sarsılmıştır. Kurumların finansal temelleri, yardım ve yatırım programları ile yönetimleri amaçlarına ve mevzuatlarına uygun olmayan biçimde, sürekli siyasi müdahalelere konu olmuştur.

Sosyal güvenlik kurumlarının programlarını gerçekleştiremediği bir gerçektir; ancak bu başarısızlık, büyük ölçüde kurum dışı nedenlerden kaynaklanmıştır. Kurumların idari ve mali özerkliğe sahip olmamaları, onları siyasi otoritenin uzun vadeli sosyal koruma stratejilerinden uzak, kısa vadeli çıkarlara dayalı kararlarına uyum durumunda bırakmıştır.

Ancak, bu durum, sosyal güvenlik

kapsamında olanların haklarının kısıtlanmasını gerektirmez. Çünkü, "sosyal sigorta kuruluşlarının güçlü mali yapıda tutulmasından sorumlu olan devlet"tir (1990/28). Anayasa Mahkemesi, daha önceki kararlarında, "siyasal iktidarların, sosyal sigorta kuruluşlarının yönetiminde, sosyal sigortacılığın teknik gereklerine uyarak hareket etmek zorunda olduklarını" belirtmiş ve "kuruluşların aktüeryal dengesini bozacak davranışlardan ve düzenlemelerden kaçınması" için uyarılmış ve "tersi durumda kuruluşların mali gereksinimlerinin, aktüeryal dengeyi bozan yasaları çıkaran devletçe karşılanması gerektiğini" de belirtmiştir.

Sosyal sigorta kurumlarını, bugünkü mali yapıya getirenler, sosyal güvenlik kapsamında olanlar değil, sosyal güvenlik kurumlarını yönetenler, kaynaklarını iyi değerlendirmeyenlerdir. Bu durumda, sosyal güvenliklikten yararlananların, sağlık yardımlarının azaltılması,

emekli maaşlarının düşürülmesi ve çalışma sürelerinin artırılması Anayasa'ya aykırıdır.

4 - Sosyal Güvenlik Hakkı Açısından Anayasa'ya Aykırılık:

Sosyal güvenlik, yaşamı boyunca gelir eksilmesi, gelir kaybı ya da ek harcama artışları gerektiren durumlarla karşılaşabilecek olan bireyin; bu olası tehlikelere karşı ekonomik güvence arayışının bir ürünüdür. Ekonomik ve sosyal gelişmelerin yarattığı güvensizlik

ortamına bireyin tek başına karşı koyamayacak olması, ortak risklere karşı dayanışmayı gerekli kılmıştır. Sosyal güvenlik, insanları karşılaşılabilecekleri olası ekonomik ve sosyal sorunlar karşısında yalnız bırakmama amacını güder. Toplum içinde her bireyin potansiyel bir yardım alıcı olarak kabul edilmesi ve her sınıfa mensup bireyin sosyal risklerle karşılaşma olasılığının bulunması, sosyal güvenliğin, devlet gözetimi altında bütün topluma yayılmasını gerektirmiştir.

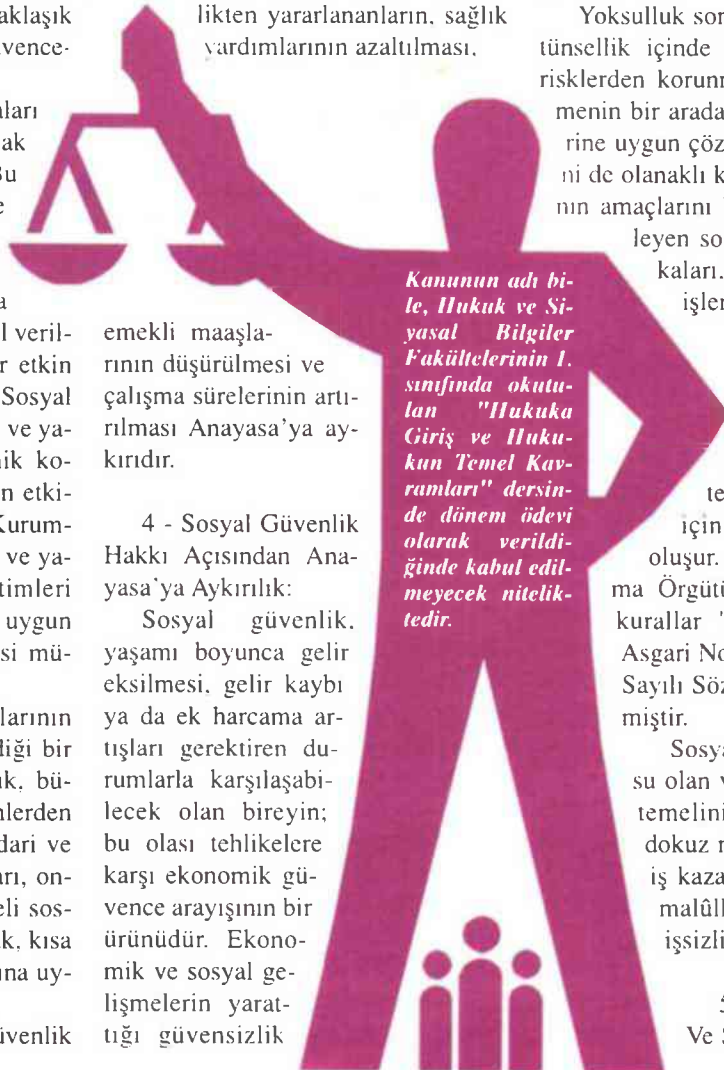
Sosyal güvenlikte temel amaç; hastalık, işsizlik, yaşlılık gibi bireysel sorunları çözmeye yönelik kısmî yaklaşımlar yerine, ekonomik sistemin yol açacağı risklere karşı tüm nüfusu kapsayacak, geniş kapsamlı bir sosyal korumanın sağlanmasıdır. Çünkü, yalnızca sosyal risklerin zararlarını karşılayacak bir sosyal koruma yeterli olmamakta, bu riskleri önleyecek önlemlerin de alınması gerekmektedir.

Yoksulluk sorununa belirli bir bütünsellik içinde yaklaşarak, sosyal risklerden korunma ile riskleri önlemenin bir arada düşünülmesi, birbirine uygun çözümler geliştirilmesini de olanaklı kılar. Sosyal korumanın amaçlarını bu doğrultuda belirleyen sosyal güvenlik politikaları, kurumsal yapılarla işlerlik kazanır.

Ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyine bağlı olarak farklılaşsa da, sosyal güvenlik sistemleri bütün ülkeler için ortak kurallardan oluşur. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün belirlediği bu kurallar "Sosyal Güvenliğin Asgari Normlarına İlişkin 102 Sayılı Sözleşme"de düzenlenmiştir.

Sosyal güvenliğin konusu olan ve sosyal güvenliğin temelini oluşturan başlıca dokuz risk; hastalık, analık, iş kazası, meslek hastalığı, malûllük, yaşlılık, ölüm, işsizlik ve aile yardımdır.

5- Hastalık Sigortası Ve Sağlık Hakları Bakı-

Kanunun adı bile, Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakültelerinin 1. sınıfında okutulmuş "Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları" dersinde dönem ödevi olarak verildiğinde kabul edilmeyecek niteliktedir.

mindan Anayasa'ya Aykırılık:

- Katkı Payı

Hastalık Sigortası Kapsamında ; 4447 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile (506 sayılı Kanunun 32 inci) 4 üncü maddesi ile (506 sayılı Kanunun 36 ncı) , 15 inci maddesi ile (506 sayılı Kanunun Ek 32 inci) 25 inci maddesi ile (5434 sayılı Kanunun 139 uncu) 36 ncı maddesi ile (1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü) maddelerinde değişiklik yapılarak , sigortalı , eş ve çocuklarının orteç, proteç, araç ve gereç yardımlarından faydalanmaları halinde %20 katkı payı , emekli, eş ve çocuklarının orteç, proteç, araç ve gereç yardımlarından faydalanmaları halinde %10 katkı payı alınması zorunluluğu getirilmiştir.

Anayasanın gerek 17 ve gerekse 56 ncı maddesinden doğan devlet görevini Anayasanın "Ekonomik ve Sosyal Hakların sınırı "başlıklı 65 inci maddesi ile bağdaştırmakta söz konusu değildir. Çünkü Anayasanın 17 inci maddesi "Sosyal Haklar ve Ödevler "bölümünde yer almadığı için bu maddenin Devlete yüklediğı görevler 65 inci madde sınırlamasına tabi olmaması gerekir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 33/C maddesi orteç, proteç , araç ve gerek yardımları iyileştirme vasıtası olarak tanımlamış ve "Sağlık Yardımları Kapsamı içinde düzenlemiştir. Ayrıca 72 inci maddesi ise "İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık , analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının gerektirdiğı her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere Kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınır." esası içinde mali kaynak sorununu düzenlemiş ve Hastalık Sigortası ile ilgili olarak 73/B-b maddesi "Hastalık sigortası primi , sigortalının kazancının %11'idir. Bunun %5'i sigortalı hissesi, %6'sı işveren hissesidir." şeklinde prim oranlarını belirlemiştir.

Bu çerçevede 4447 sayılı Kanunla sigortalılar , emekliler ve bunların hak sahibi eş ve çocuklarının tıbbi zorunluluktan doğan "orteç, proteç , araç ve gerek yardımları için Hastalık Sigortası primleri dışında "%10 ve %20 oranlarında KATKI PAYI "alınmasına

ait yasal değişiklik yapılması kişilerin "beden sağlığını "zedeleyici bir hüküm olması dolayısıyla Anayasanın 10 uncu , 17 inci ve 56 ncı maddesi hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

- Hastalık Sigortasında Staj Süresi

4447 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile 506 sayılı Kanununun 32 nci maddesine fıkra eklenerek , sigortalılara sağlanan sağlık yardımı kapsamında "Sağlık yardımı yapılması" "Proteç araç ve gereçlerinin standartlara uygun olarak sağlanması , takıl-

**Sosyal koruma harcamaları
gayri safi yurtiçi hasılanın
ancak yüzde 7'sine yaklaşmaktadır.
Bu oran gelişmiş ülkelerde
GSYİH'nın beşte biri ile
üçte biri arasındadır.**

ması, onarılması ve yenilenmesi "ve "Gerekli hallerde muayene ve tedavi için yurt içinde başka bir yere gönderilmesi," sağlık yardımlardan yararlanabilmeleri için sigortalının 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şartını getirmiştir.

Yapılan bu düzenleme çalışan , çalıştırılan ilişkisi içinde Memur statüsünde çalışanlar bakımından bir düzenleme yapılmaz iken yalnız hizmet

ilişisine dayanan işçi kesimi sigortalıları için getirilmesi Anayasanın 10 uncu maddesine aykırılık oluşturmuştur.

Öyle ki , bu staj süresi içinde , acil durum dahi olsa kişinin yaşamı ile ilgili bir hastalık , kaza ve benzeri durumda , sigortalı en tabi hakkı olan tedavi hakkından yoksun kalacaktır. Aynı durumda çeşitli personel kanunlarında düzenlenmeyen bu hususun yalnız 506 sayılı Kanuna eklenmesi Anayasanın 10 uncu maddesi içeriğı içinde aykırılık oluşturmaktadır.

6- Malullük , Yaşlılık Ve Ölüm Aylığı Hesaplaması Yönünden Teknik Sistem Değişikliği , Asgari Aylık Tanımı Yönlerinden Anayasaya Aykırılık :

4447 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile "506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi değiştirilmiş ve Malullük Aylığının Hesaplanması "sistemi değiştirilmiştir. 7 inci maddesi ile "506 sayılı Kanunun 61 inci maddesi değiştirilmiş ve Yaşlılık Aylığının Hesaplanması "sistemi değiştirilmiştir. 5 inci maddesi ile "506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi değiştirilmiş ve Malullük Aylığının Hesaplanması "sistemi değiştirilmiştir.

4447 sayılı Kanunun 17 inci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 inci madde ile geçiş döneminde aylık bağlama sistemi düzenlenmiştir. Ayrıca Kanunun 62 inci maddesi ile 97 inci maddesi ile Ek 20 .21.22.,34 ve 35 inci maddeler yürürlükten kaldırılmıştır.

506 sayılı Kanunun 20 inci maddesi işkaza veya meslek hastalığı dolayısıyla bağlanacak olan sürekli iş göremezlik gelirinin hesaplanmasını "yıllık kazancının %70 ine eşit gelir bağlanacağını "belirlenmesine karşılık , iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücünün %60 ını kaybedenlerinde malül sayıldığı (506 s. Kn. M. 53/c) Malullük Sigortasından aylık bağlanması sisteminde değişiklik yapan 4447 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile malullük aylığının hesaplanması "yıllık kazancının %60 ının "aylık olarak bağlanacağı düzenlenmiştir.

Aynı şekilde iş kazası veya mes-

lek hastalığı nedeniyle ölen sigortalılara 506 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre "günlük kazancının 360 katının %70 ine eşit gelir bağlanacağını" belirtilmiştir. Buna karşılık 4447 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile ölüm aylığının hesaplanması "yıllık kazancının %60 ının "dul ve yetimlere aylık olarak bağlanacağı düzenlenmiştir.

Bu durumda iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla malül olan bir sigortalıya %70 aylık bağlama oranında , diğer nedenle malül olan bir sigortalıya %60 aylık bağlama oranında gelir veya aylık bağlanması , aynı şekilde iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla ölen bir sigortalının dul ve yetimine %70 aylık bağlama oranında , diğer nedenle ölen bir sigortalının dul ve yetimine %60 aylık bağlama oranında aylık bağlanması aynı riskleri taşımış olan ve aynı sonuçlarla mağdur duruma düşen sigortalılar arasında ayırım yapılması Anayasanın 10 uncu maddesine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Bu nedenlerle 4447 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi Anayasanın 2 inci ve 60 ıncı maddelerine aykırılık oluşturmaktadır.

7- Yaşlılık Sigortasında Getirilen Yaş Unsurunun Anayasa Aykırılığı

İlk bakışta Yaşlılık Sigortası bakımından aylığa hak kazanmada getirilen yaş unsurunda müktesep hakların korunması hususu gerçekleştirilmiş gibi görünmesine rağmen, madde düzenlemelerinde Anayasaya aykırılık oluşturacak hususlar bulunmaktadır.

Bilindiği gibi temelde asli bir yetkiye dayanarak yürürlüğe konulan mevzuat düzenlemeleri işlemlerini içeren kural işlemler olarak , nesnel ve genel hukuksal durumlar yaratırken düzenledikleri konularda statü

oluştururlar. Kişilerin bu statülere alınmaları özel ve kişisel bir işlemle (şart işlemle) olanaklıdır Nesnel ve genel hukuksal durumun bu şart işlemle özel hukuksal duruma dönüşmesi kazanılmış hak yönünden yeterli değildir. Nitekim bir kişinin memur ya da emeklilik statüsüne sokulması , bu statünün hiçbir halde değişiklik yapılmayacağı anlamına gelmez. Kural işlemin değişmesi ya da ortadan kaldırılması ona bağlı kişi ile ilgili şart işlemi de etkilemesi doğaldır. Ancak burada ki kazanılmış hak kavramı yanında beklenen hak kavramının yasal olarak değiştirilmesinde temel oldu bu yasal düzenlemenin anayasanın maddeleri yanında ruhuna da uygun olmasını Anayasa zorunlu kılmaktadır.

Türk Anayasal Sisteminin temel ilkelerinden diğer bir de "Devlet güven" ilkesinin Anayasa içinde düzenleniş olmasıdır. Her ne kadar özel işlemlerle , ortadan kalkan statüye dayanılarak ileriye yönelik hak elde edilemeyeceği açık bir olgu olmakla birlikte , bu olduğu "Devlet güvencesi" içinde yorumladığımızda , Devletin toplumun refah , huzur ve mutluluğunu sağlamak Anayasanın 5 inci maddesi gereği temek amaç ve görevleri içinde yer aldığını görmekteyiz. 4447 sayılı Kanunun Yürütme Organında hazırlanması ve Yasama Organında görüşülmesi sırasında çalışan kesimin ve emekli toplumunun gösterdiği yasal tepkiye karşı

Yürütme Organı ve Yasama Organının duyarsız kalması , Devletin Anayasanın 5 inci maddesinde belirtilen temel amaç ve görevlerinin ihlali anlamını taşımaktadır. Bu nedenledir ki 4447 sayılı Kanununu yukarıda numara ve değişiklik yaptığı ilgili Kanun sayılarını belirtilen hükümleri Anayasanın 5 inci maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Anayasanın 60 ıncı maddesi herkesin Anayasal hak olarak sosyal güvenlik hakkı bulunduğunu düzenlemektedir. Sosyal güvenlik hakkı , Türkiye tarafından da onaylanan İLO 'nun 102 sayılı Sözleşmesi kapsamında iş kazası , meslek hastalığı , hastalık , analık , malullük , yaşlılık ve ölüm sigortaları ile işsizlik sigortası ve aile yardımlarını kapsamaktadır. Bu dokuz sigorta kolu içinde en yaygın uygulama alanı bulunan YAŞLI-LIK SIGORTASI "çalışanın uzun vadeli sosyal risklerine karşı kişilere ve dolayısıyla aile bireylerine geçim güvence veren bir sosyal sigorta sistemidir. Konuyu bu teknik bazda değerlendirdiğimizde , 4447 sayılı Kanun yukarıda numara ve değişiklik yaptığı ilgili Kanun sayılarını belirtilen hükümleri ile çalışanların ve aile bireylerinin gelecek garantisi beklentilerini ve sosyal güvence sistemini zedelemiştir.

Türkiye'de sosyal güvenlik sisteminin sorunları içinde, nüfusun yaşlanmış olma olgusu bulunmamaktadır. 1985 nüfus sayımı sonuçlarına dayanarak yapılan hesaplamalar, varolan yaş demografisi içinde, 1 emekliye 9 aktif çalışan ve prim ödeyen sigortalı düşmesi gerektiğini göstermektedir. Ancak mevcut durum, 1 emekliye karşı 1,9 aktif çalışan sigortalı oranını vermekte ve bu ülkemizin demografik özelliklerinin, pasif aktif sigortalı oranının bozulmasında etkili olmadığını göstermektedir. Sorunun kaynağı aktif nüfusun işgücü piyasalarına katılım biçiminden kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de sosyal güvenlik sisteminin sorunları içinde, nüfusun yaşlanmış olma olgusu bulunmamaktadır. 1985 nüfus sayımı sonuçlarına dayanarak yapılan hesaplamalar, varolan yaş demografisi içinde, 1 emekliye 9 aktif çalışan ve prim ödeyen sigortalı düşmesi gerektiğini göstermektedir. Ancak mevcut durum, 1 emekliye karşı 1,9 aktif çalışan sigortalı oranını vermekte ve bu ülkemizin demografik özelliklerinin, pasif aktif sigortalı oranının bozulmasında etkili olmadığını göstermektedir. Sorunun kaynağı aktif nüfusun işgücü piyasalarına katılım biçiminden kaynaklanmaktadır.

lan yaş demografisi içinde, 1 emekliye 9 aktif çalışan ve prim ödeyen sigortalı düşmesi gerektiğini göstermektedir. Ancak mevcut durum, 1 emekliye karşı 1.9 aktif çalışan sigortalı oranını vermekte ve bu ülkemizin demografik özelliklerinin, pasif aktif sigortalı oranının bozulmasında etkili olmadığını göstermektedir. Sorunun kaynağı aktif nüfusun işgücü piyasalarına katılım biçiminden kaynaklanmaktadır.

1996 yılı verilerine göre, 12 yaş ve üzerindeki ekonomik olarak aktif nüfus 22.9 milyon kişidir. Bu rakamdan 1.4 milyon işsiz çıkarıldığında 21.5 milyon olan çalışan nüfusun, 10.7 milyonunun aktif çalışan sigortalı olduğu saptanmaktadır. Ne var ki, çalışanların yüzde 49.8'i kayıt dışıdır. Sisteme hiç dahil olmamış sigortasız çalışanların büyüklüğü, işgücü piyasasındaki yapısal çarpıklığın bir göstergesidir. Mal ve hizmet piyasalarında önemli bir konuma sahip olan enformel sektör, formel kesimle haksız rekabet oluşturmaktadır. Bu durum formel sektörün endüstriyel ilişkilerini de marjinalleştirmekte; işgücü piyasalarında kayıt dışı işgücü kullanımının yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Sosyal güvenlik sistemlerinin bozulan emekli/çalışan sigortalı dengesini kurabilmek için, emeklilik yaş sınırlarının yükseltilmesi çare olarak gösterilmiş, 4447 sayılı yasa da, bu düşünceyle emeklilik hakkını kazanmayı çok ağır koşullara bağlamış; yeni işe başlayacaklar için emeklilik yaşını, kadınlarda 58, erkeklerde 60 yaşın doldurulması; yaşın yanı sıra, 7000 gün veya 25 yıl sigortalı ve en az 4500 gün prim ödeme şartı getirmiştir.

Özellikle son dönemde, ülkemizde çok genç yaşlarda emekli olduğu iddiaları, istatistiki bilgiler çarpıtılarak kullanılmış, kamuoyu büyük ölçüde yanıltılmıştır.

40 yaşın altında emekli olanların toplam emekliler içindeki payının yüzde 8 civarında olduğu bilinmektedir. Ortalama emeklilik yaşı kadınlarda 49, erkeklerde 51 olup; SSK emek-

40 yaşın altında emekli olanların toplam emekliler içindeki payının yüzde 8 civarında olduğu bilinmektedir. Ortalama emeklilik yaşı kadınlarda 49, erkeklerde 51 olup; SSK emeklileri için bu yaşlar kadınlarda 47, erkeklerde 49 olarak saptanmaktadır. Ülkemizde, çalışanları emekliliğe yönelten en önemli unsur ücretlerin yetersizliğidir.

lileri için bu yaşlar kadınlarda 47, erkeklerde 49 olarak saptanmaktadır. Ülkemizde, çalışanları emekliliğe yönelten en önemli unsur ücretlerin yetersizliğidir.

Ücretlilerin GSYİH'dan aldığı pay azalmaktadır. Ülke ekonomisinde yaşanan yüksek enflasyon, yatırımlardaki daralma, iç borçlanma ile finanse edilen yüksek bütçe açıkları; gelir dağılımının ücretliler aleyhine değişmesi sonucunu doğurmuştur. Bu durum, çalışanları emekli olmaya, emekli olduktan sonra da yeni iş arayışlarına itmektedir.

Ücretlerin payının daraltılmasının bir diğer etkisi de, sosyal güvenlik kuruluşlarının finansmanında ortaya çıkmaktadır. Sosyal güvenlik programlarının gelirini oluşturan işçi ve işveren katkılarının, temel olarak GSYİH'nın ücretlerden oluşan bölümü ile finanse edildiği kabul edildiğinde, ücretlerdeki daralmanın sosyal güvenlik sisteminin finansmanını da olumsuz etkileyeceği açıktır.

Anayasa'ya aykırı yasayla getirilen yaş sınırları Türkiye işgücü piyasasının önemli bir gerçeğini gözardı etmektedir. Türkiye'de çalışma yaşamına ilk katılım yaşı gelişmiş ülkedekilerden çok daha erkendir. Çocuk yaştaki çalışanların toplam istihdam içindeki payı önemli boyutlardadır. 19 yaşın altındaki çocuklar toplam çalışanların yüzde 18'ini oluşturmaktadır. Dolayısıyla, onlar için 60 yaşında emeklilik, çok uzun ve yıpratıcı bir çalışma dönemi demektir. İş kazası ve

meslek hastalıklarıyla çocuk yaşlarda karşılaşma olasılığı bulunan, düşük yaşam kalitesine sahip, çocuk çalışanlarının yaygın olduğu bir ülkede, emeklilik yaşı belirlenirken bu hususta dikkate alınması gerekmektedir.

İstihdam güvencesinin bulunmadığı bir ülkede, çalışanların emeklilik hakkını kazanmak için asgari prim ödeme sürelerini doldurmada zorluklarla karşılaşacakları açıktır. Sosyal güvenlik sistemine yönelik bir reform, öncelikle istihdam güvencesini sağlamak zorundadır. Aksi takdirde, sadece yaş sınırının yükseltilmesi, nihai olarak prim ödeyen aktif sigortalı sayısında reel bir artış getirmeyecek, emekli olma koşulları da kolay kolay elde edilemeyecektir.

Prime esas kazanç tavanının yüksek belirlenmesi işçi ücretlerinde önemli azalmalara neden olabilecektir. Öte yandan emekli aylığı bağlama oranlarının düşürülmesi önemli hak kayıplarına yol açacaktır. Önceki dönemde normal gösterge için 5000 gün prim için yüzde 60, üst gösterge için 50-59, 9 arasında değişen aylık bağlama oranları, her 240 gün için ek prim ödenmesi durumunda birer puan artmaktaydı. Yeni sistem ile, katsayı ve gösterge tablosu kaldırılmış, prim artışlarının aylıklara yansımaları uygulamasına son verilmiş, ödenecek aylıkların artışı TÜFE'ye endekslenmiştir. Yeni sistemde 58/60 yaşını doldurmuş ve asgari 7000 gün prim ödeme koşulunu yerine getirmiş bir sigortalıya

bağlanacak aylık oranı yüzde 54'tür. 25 yıl (9000 gün) kesintisiz çalışan sigortalıya bağlanacak aylık oranı yüzde 65'dir. Bu durumda ancak, 18 yaşında işe girmiş, 60 yaşını doldurmuş, 42 yıl (15. 120 gün) kesintisiz prim ödemiş bir erkek sigortalıya yüzde 90 oranında emekli aylığı bağlanabilmektedir.

Sosyal güvenlik Anayasal bir hak olması nedeniyle Yasa koyucunun, Anayasanın temel düzenlemelerini ve haklarını hiçe sayarak kanun düzenlemesi yapması Anayasaya aykırılık oluşturmuştur. Bu nedenle de 4447 sayılı Kanunun Yaşlılık Sigortası yaş unsurlarını belirleyen hükümleri Anayasanın 60. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Yukarıda gerekçeleri ile açıklanan ve kaynak gösterilen bazı Anayasa Mahkemesi Kararlarında belirtilen gerekçelere göre de açıkça aykırılık oluşturan 4447 sayılı Kanun bütünü ve bütünlüğü içinde ihtiva ettiği bir çok madde hükümleri bakımından Anayasaya aykırıdır.

8- İşsizlik Sigortasının Kurulması - Zorunlu Tasarruf Fonunun İşsizlik Sigortasına Aktarılması

Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul olunan 4164 sayılı Çalışanlardan Yapılmakta Olan Tasarruf Kesin-

tilerine Son Verilmesine Hakkında Kanun 11.09.1996 tarihinde Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel tarafından bir daha görüşülmek üzere iade edilmiş bulunmaktadır. İade sebepleri sayılırken aynen:

"1-Bilindiği gibi, gerek kamu personelinin, gerekse on kişiden fazla işçi istihdam eden işyerlerinde çalışan işçilerin zorunlu tasarrufa teşvik edilmeleri amacıyla 01. Nisan 1998 tarihinde yürürlüğe konulan 3417 sayılı kanun hükümleri uyarınca, çalışanlardan %2 nisbetinde tasarruf kesintisi kesilmekte, Devlet veya işveren bu tasarrufa %3 oranında katkıda bulunmaktadır.

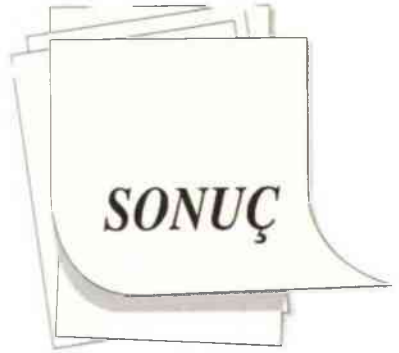
2-Devlet veya işveren katkılarının çalışanların ücretlerinde belli oranda dolaylı bir artış ve "müktesep hak" oluşturduğu nazara alındığında; "zorunlu tasarruf" uygulamasına son verilirken, söz konusu katkı paylarının çalışanların aylık veya ücretlerinde bırakılmasının gerekli olduğu, böyle bir düzenlemenin "müktesep hak" kavramına ve hukukun genel ilkelerine daha uygun olacağı düşünülmektedir.

3-Her ne kadar, "zorunlu tasarruf" uygulamasına son verilirken 3417 sayılı Kanun "ödemeler"e ve diğer konulara ilişkin hükümleri yürürlükte bırakılmış ise de, çalışanlar lehine getirilmiş bulunan bu sistemin bir bütünlük içinde mütalaa edilerek, 428 Trilyon lirayı bulduğu ifade edilen tasarruf kesintilerinin ne suretle tasfiye edileceği hususunda yapılacak plan ve programın da bu Kanunda yer almasının uygun olacağı düşünülmektedir.

4-Diğer taraftan, Kanunun sevinde temel amacı oluşturan "ana mü-

essesen" ortadan kaldırılıp, o müessesenin işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenleyen hükümlerin yürürlükte bırakılması, uygulamada bir takım mahzurlar doğurabilecektir."

İfadeleri kullanılarak Anayasanın 89. Maddesi gereğince bir daha görüşülmek üzere iade edilmiştir. İptali talep edilen 4447 sayılı kanunun 62/3 maddesi uyarınca 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi Ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3.maddelerinin yürürlükten kaldırıldığı belirtilmektedir. Yukarıda Sayın Cumhurbaşkanının belirtmekte olduğu yasal sakıncalar bu düzenlemede de ortadan kaldırılmış değildir. 4 maddede özetlenen bu hususlar aynen devam etmektedir ve fonda biriken katrilyonlarca liralık paranın akibeti belli değildir. Yasanın bu sebeple de iptali gerekmektedir.

Bu kavramlardan hareket edildiğinde 4447 sayılı Kanunla getirilen düzenlemeden çıkan genel sonuçların ilki, bu düzenlemenin çalışanlar ve sosyal rizikoya maruz kalanlar için çok ağır yükler getirdiğidir. Getirilen kayıtlara tek tek değil, bir bütün olarak bakıldığında ortaya çıkan durum-

İstihdam güvencesinin bulunmadığı bir ülkede, çalışanların emeklilik hakkını kazanmak için asgari prim ödeme sürelerini doldurmada zorluklarla karşılaşacakları açıktır. Sosyal güvenlik sistemine yönelik bir reform, öncelikle istihdam güvencesini sağlamak zorundadır. Aksi takdirde, sadece yaş sınırının yükseltilmesi, nihai olarak prim ödeyen aktif sigortalı sayısında reel bir artış getirmeyecek, emekli olma koşulları da kolay kolay elde edilemeyecektir.

da, sigortalıların sosyal güvenlik haklarının elinden alındığı ya da sosyal güvenlik ümitlerinin anlamsız kılınacak derecede sınırlandırıldığı görülmektedir. Sigortacılık sisteminin ana unsuru olan külfet-nimet dengesi bozulmuştur. 15 yaşında bedensel olarak çalışmaya başlayan bir kimsenin, işsizliğin yaşandığı ağır iş piyasası şartlarında aynı verimle uzunca yıllar çalışabilmesi, özellikle 50 yaşından sonra iş bulabilmesi ve her şeye rağmen emekli olabilmesi mümkün olduğunda, bu emeklilikten yararlanma süresi sadece birkaç yıl olabilecektir. Bu denge her türlü insaf ve hakkaniyet ölçüsünün dışında kalmaktadır. Emeklilik, emeğini özverili biçimde ülke yolunda tüketen kişilerin en doğal hakkıdır. Bu hakkı ağır bir şekilde sınırlayan düzenlemelerin yasalarda yeri bulunmaması gerekir.

Bütün bu sayılanların yanında, sosyal sigorta kuruluşlarının birer özel sigorta kuruluşu olmadığı da unutulmamalıdır. Dolayısıyla, sigorta kurumu lehine, sigortalıların aleyhine bir denge kurmak mümkün değildir. Sosyal sigorta örgütlerinin kazanç amacı güder biçimde çalışması, sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmaz. Yargıtay tarafından da dile getirildiği üzere, "Herhalde, gereğinden çok Kurumun paraca güçsüzlüğünden endişe duymak ve sosyal güvenlik alanını daraltmak, böylece asıl olanın sanki sosyal güvenlik değilmiş de kurumu paraca güçlendirmek anlayışına saplanmak ve aslında sosyal güvenliğin aracı olan kurumu doğrudan doğruya amaç durumuna getirmek düşüncesi reddolunmalıdır."

Zaten sigortalılar aleyhine getirilen bu düzenlemenin sosyal sigorta kuruluşlarının lehine olduğundan da kolaylıkla bahsedilemeyecektir. Sosyal tarafların oluru alınmadan, kamuoyunun genel düşüncesine uygun olmayan bir zorunlu sigorta sistemi, sigortadan kaçış, sigorta kaçaklarında artış ve çalışan -çalıştıran arasında gizli anlaşma sonuçlarını doğuracak-

tır. Böylece genel olarak sosyal sigortalar sistemi büyük zarar göreceği gibi, sisteme bağlı dürüst işverenlerle sistemden kaçan kötü niyetli işverenler arasında haksız bir rekabet de söz konusu olacaktır. Bu haksız rekabetin de sigortadan kaçış eğilimini artırması kaçınılmazdır.

Bu anlamda sosyal güvenlik alanında getirilen düzenlemelerin, sosyal tarafların beklentilerine uygun, bireylerin çıkarlarını gözeten ve onları sosyal güvenlik haklarına sahip çıkar biçimde, kendi kişisel yararlarını sistem içinde gördükleri, bir başka deyişle, gönül rızalarına uygun ya da en azından reddedemeyecekleri düzenlemeler olması gereklidir.

Sosyal güvenlik gibi bir konuya getirilen acele yaklaşımların ve sorunları bir bütün halinde görmeden varılan acele hükümlerin fazla bir yararı olması beklenemez. Sorunların yerinde ve isabetli bir saptamasını yapmadan konuya çözüm getirmeye çalışmak anlamsız bir çabadan öteye bir sonuç vermeyecek, bir süre sonra başka bir takım bozukluklarla sistem iyice tıkanma noktasına itilecektir. Öyle ki, örneğin işsizlik sigortası için öngörülen fon yönetiminde dört kişiden biri işçi, biri işveren temsilcisi olup, kalan iki kişi bakanlıklarca atanmaktadır. Başkanlıklarını bakanlık temsilcilerinin yaptıkları bu Fonun yönetilmesi nedeniyle bir süre sonra mali sorunlar çıktığında "çözüm(!)" yine çalışanlarda aranacak ve onların sisteme daha fazla katılmaları istenecektir. Bu arada belirtmek gerekir ki, çalışanlardan kesilen zorunlu tasarruf kesintisinin işsizlik sigortasına aktarılması ayrı bir hak kaybı oluşturmuş ve biriken fonların hak sahiplerine ödenmesi konusunda yaratılan belirsizlik yeni bir hukuka aykırılık tartışmasını başlatmıştır.

Sonuç olarak 4447 sayılı yasa, Anayasa'nın, sosyal hukuk devletini düzenleyen 2. maddesine, devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen

5. maddesine ve Başlangıç bölümüne, sosyal güvenlik hakkını düzenleyen 60. ve 61. maddelerine ve sağlık hakkını koruyan 56. maddesine aykırı olup kanunun iptali ile ilerde telafisi imkansız zararların doğması ihtimalinin yüksek olması sebebiyle karar verilinceye kadar YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI' nın talebi gerekmiştir.

'Siyaset Etiği',

Siyasetteki ahlaki davranışlar Konfederasyonumuzun ev sahipliğinde yapılan tartışmalı toplantıda, enine boyuna tartışıldı. siyasetçileri, sivil toplum örgütleri, yazar ve bilim adamlarının geniş bir katılımının gözlendiği toplantıda, Türkiye'deki demokrasi ve siyasi kurumlar masaya yatırıldı. Toplantıya katılan National Democratic Institute for International Affairs Organizasyonu temsilcilerinden İngiliz Dale Compbell Savours ve Amerikalı Elliot Levitas'ın ülkelerindeki siyasal etik davranışları ile ilgili açıklamalar da bulundular.

Beyin fırtınası şeklinde geçen toplantıda, demokrasi ile yolsuzluk arasındaki ilişkiye değinen Levitas, dah çok yolsuzluğun daha az demokrasi anlamına geleceğini söyledi. Levitas ayrıca, yolsuzluğun sebep olduğu en büyük problemin, toplumun demokrasiye olan inancı azaltması ve kamu güvenini zedelemesi olduğunu söyledi.

Katılımcılar: Siyaset Etiği" konulu tartışmalı toplantıya ülkemizden şu isimler katıldı; Konfederasyonumuz Genel Başkan Yardımcısı ve Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, DİSK Genel Başkanı Vahdettin Karabay, Genel Eği-

tim Sekreterimiz ve Öz İplik-İş Sendikası Genel Başkanı Yusuf Engin, Öz Ağaç-İş Sendikası Genel Başkanı Eyüp Karadereli, Öz Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı Şerif Ak-yol, Memur Sen Genel Başkan Yardımcısı Kamil Aydoğan, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Işın Çelebi, DYP Genel Başkan Yardımcısı Rıza Akçalı, DYP İstanbul Milletve-

HAK-İŞ'te Tartışıldı

Mr. Dale Compbell, dünyada artık "iyi yönetim" in gündemede olduğunu belirtti. Savours, İngiliz parlamento-sundaki milletvekillerinin, bakanların ve kamu görevlilerin uymakla zorunlu oldukları yönetmeliklerden örnekler verdi. Savours bu yönetmeliklerin, yolsuzlukları önlemede önemli rolüne dikkat çekti.

Tartışmalı toplantıya başkanlık yapan Konfederasyonu-

muz Genel Başkanı Salim Uslu, siyasetin kendinden kaynaklanan sorunların olduğu gibi siyaset dışı etkilere kaynaklanan etkiden dolayı yaşanan sorunlara dikkat çekti. Siyasete dışarıdan yapılan müdahalelerden kaynaklanan sorunların zaman zaman demokrasiyi zayıflatığına dikkat çeken Uslu, yaşanan sorunları; liyakat, kalite ve etik şeklinde özetledi.

kili Meral Akşener, BBP Genel Başkan Yardımcısı Ökkeş Şendiller, CHP Genel Başkan Yardımcısı Yaşar Seyman, DYP Grup Başkan Vekili Saffet Arıkan Bedük, DSP Afyon Milletvekili Gaffar Yakın, DSP İstanbul Milletvekili Masmum Türker, Eski Parlamenter Ertuğrul Günay, ANAP Kırıkkale Eski Milletvekili Recep Mızrak, Prof. Dr. Ali Şafak,

Prof. Dr. Naci Bostancı, Prof. Dr. Hamdi Mollamahmutoğlu, Doç. Dr. Vedat Bilgin, Doç. Dr. Erdiç Yazıcı, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Atilla Maraş, Mazlum-Der Genel Başkanı Yılmaz Ensarioğlu, Türkiye Günlüğü Dergisi'nden Mustafa Çalık, Yeni Şafak Gazetesi Yazarı Ömer Çelik, Avukat Şükrü Karaca.

Türkiye Günlüğü Dergisi temsilcisi Mustafa Çalık, Türk iş dünyası ile ticari evlilik yapan uluslararası ticari şirketlerle ilişkilerde hemen hiçbir sorun yaşanmadığını ifade ederken, bu iki sermaye gruplarının menfaatlerinin ortak olduğunu ileri sürdü.

Çalık bu konuda şunları söyledi, "Peki bu yabancı sermaye grupları, Türk sermayesine, demokrasiyi sekteye uğratan 28 Şubat sürecine neden destek verdiniz de demokratik işleyişin sekteye uğramasına ses çıkarmadınız mı diye sormazlar".

Eski parlamenter Ertuğrul Günay, Türk siyasetinin daha önce münferit yolsuzluğu çözdüğünü, ancak günümüzde organize ve köklü yolsuzlukların olduğuna dikkat çekti. 12 Eylül yönetiminde 5 generalin parlamentoda söz sahibi olduğunu ileri süren Günay, aradan geçen

15 yıl sonra parlamentoyu 5 siyasi parti genel başkanının yönlendirdiğini iddia etti. Günay ayrıca seçimlerde milletvekillerini merkezden atayan, önseçim gibi bir yolu denemeyen partilerin bekleninenin aksine daha çok oy aldıklarını savundu.

National Democratic Institute for International Affairs Organizasyonu temsilcisi Elliot Levitas, Beyin fırtınası şeklinde geçen toplantıda, demokrasi ile yolsuzluk arasındaki ilişkiye değinen Levitas, dah çok yolsuzluğun daha az demokrasi anlamına geleceğini söyledi. Levitas ayrıca, yolsuzluğun sebep olduğu en büyük problemin, toplumun demokrasiye olan inancı azaltması ve kamu güvenini zedelemesi olduğunu söyledi.

DYP Genel Başkan Yardımcısı Rıza Akçalı, yabancı konuklara yönelttiği soruda bu kadar yolsuzluğun olduğu ortamda siyasal sistemi nasıl değiştirme konusunda bir değerlendirme yapmalarını istedi.

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Işın Çelebi, ülkemizdeki siyaset geleneğinde depremin milat olduğunu, deprem sonrasında sivil toplum örgütlerinin devletten daha organize gözüktüğünü söyledi. Türkiye'de 1983'den başlayarak büyük bir değişimin yaşandığını ifade eden Çelebi, değişime karşı çıkanlar, değişim taraftarlarını yolsuzlukla suçladığını ileri sürdü. Yolsuzlukların tartışılmasının statükocuların işine geldiğini savundu.

Kırıkkale eski milletvekili Recep Mızrak, parlamentomuzdaki 550 milletvekilinin aslında 5 parti genel başkanı tarafından yönlendirildiğini, bu beş parti genel başkanlarını da sınırötesinden hakim olan güçlerin yönlendirdiği şeklinde

düşündüğünü söyledi. Türkiye'nin AB'ne girmemacerasının 1963'den beri devam ettiğini söyleyen Mızrak, AB'li diplomatların Türk siyasetçilerini suçlaması yerine ülkemizde eksiksiz demokrasiye geçilmesi konusunda telkinlerde bulunmalarının faydalı olacağını söyledi.

Prof. Dr. Ali Şafak da konuşmacılara yönelttiği açıklamalı sorusunda uluslararası siyaset etik tartışmalarının arkasında güçlü devletlerin yeraldığını savundu. Bu konuda Malezya ve Tayland'ı örnek olarak gösteren Şafak, "Uluslararası

sermaye bu anılan gelişmekte olan ülkelerdeki ticari ihalelere müdahale ederler, bu şirketler, gelişmekte olan ülkelere yaptıkları bu müdahaleleri acaba kendi ülkelerinde de yapıyorlar mı?" dedi.

Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu

toplantının kapanışında yaptığı konuşmada Anayasa'nın 82. maddesinde milletvekiliği ile bağdaşmayan görev sıralamasında vakıf ve sendikalar gibi sivil toplum örgütleri başkanlarının bulunmasına dikkat çekti. Uslu, holdinglerde görev yapanların bu sınırlamanın dışında tutulmasını da eleştirdi.

Türkiye'de kayıtdışı ekonominin olduğu kadar kayıtdışı siyasetin de varolduğuna dikkat çeken Uslu, "Yolsuzluklar, aslında politikacıların bindikleri dalı kesmesi gibidir. Ne zaman yolsuzlukların üzerine gider ve çözersek, demokrasiye geçişimiz o kadar kolay olacaktır. Siyaset ile yolsuzluklar arasına ciddi mesafeler koymalıyız" dedi. Uslu ayrıca, bu şekildeki tartışma toplantılarının sık sık yapılacağını söyledi.

Panel

“SANAYİDE DEPREMİN

Konfederasyonumuzun, 1999 Temmuz-Aralık Eğitim projesi çerçevesinde planlanan, "Sanayide Çalışan Çocuklar Paneli", 17 Ağustos Depremi nedeniyle, "Sanayide Çalışan Çocuklar ve Deprem Psikolojik Etkileri" olarak değiştirilerek, çalışan çocuk sayısının da önemli boyutlarda olduğu deprem bölgesi olan Yalova ilinde gerçekleştirildi.

13 Kasım 1999 tarihinde Yalova Termal Otel'de gerçekleştirilen panelde, sanayide çalışan çocuklarımızın sorunları ve depremin bu çocuklar üzerindeki etkileri uzmanlar tarafından masaya yatırıldı. Panelde, sendikacılar, Yalova ve çevre ilçelerden mülki amirler, Yalova Çıraklık Eğitim Merkezi'nden yönetici, öğretmen ve çok sayıda öğrenci katıldı.

USLU; "Sosyal Devlet Gençlerinin Geleceğini Hazırlar"

Panel, Konfederasyonumuz Genel Eğitim Sekreteri Yusuf Engin'in takdimi sonrasında Genel Başkanımız Salim USLU'nun açış konuşmasıyla başladı. Deprem ile yaşamamız gerektiğini ifade eden Uslu, depremin hemen ardından bu panel programının aksatılmadan yapılmasını depremle yaşa-

maya güzel bir örnek olduğunu söyledi. Ülkemizde ekonomik ve teknolojik gelişme yaşanırken sosyal gelişmenin hep ihmal edildiğini ifade etti. Uslu konuşmasında özetle şu noktalara dikkat çekti; "Aldığı ücretle geçinemeyen baba, çocuğunu okutmak istemesine rağmen, ev ekonomisine katkı sağlaması için sanayide çalıştırmak zorunda kalıyor. Eğitim politikamızın sağlıklı işleyebilmesi için evdeki babanın çocuk emeğinin kazancına muhtaç bırakılmaması lazımdır. Ülke kaynaklarımız her ne kadar bizlere miras kalmışsa, aynı zamanda geleceğin de emanetidir. Sosyal devletimiz gençlerimizin geleceğini de kurmakla mükelleftir. Toplum olarak 17 Ağustos ve 12 Kasım depreminde dayanışmanın en güzel örneğini gösterdik. Deprem psikolojik zararlarının

giderilmesi için de aynı duyarlılıkta olmamız gerekmektedir. Sevgi ve şefkatlerimizi paylaşarak artırabiliriz."

Panelimize, ILO Türkiye Temsilcisi Gülay ASLANTEPE, Yalova Valisi Nihat ÖZGÖL, Termal Kaymakamı Kasım ESEN, İl Milli Eğitim Müdürü Ruhi PEHLİVAN, Yalova ÇEM Müdürü Ahmet ÖDEMİŞ, Milli Eğitim Şube Müdürü Mehmet ŞENOCAK ve Yalova Elyaf Sanayii A.Ş. Genel Müdürü Necati SAYGILI da katılarak birer konuşma yaptı.

ÇALIŞAN ÇOCUKLAR VE PSİKOLOJİK ETKİLERİ PANELİ

ENGİN; "Çocuklar bizim geleceğimiz"

Konfederasyonumuz Genel Eğitim Sekreteri Yusuf Engin, oturum başkanlığı yaptığı panelde bir konuşma yaparak depremin en çok çocuklar üzerinde etki yaptığını söyledi. Konfederasyon olarak klasik ücret sendikacılığı yerine, çalışanların olduğu kadar içinde yaşadığı toplumun sorunlarına duyarlı, ilkeli, kararlı ve gelişen bir sendikacılık anlayışını benimsediklerini söyledi.

Konfederasyon olarak eğitime büyük önem verdiklerini ifade eden Engin, "Çocuklarımızın eğitimi bizim için hayati önem taşımaktadır. Çocuklarımız yarınlarımızın teminatıdır. Onlara verilen eğitimin istikbalde aydınlık Türkiye olacağını biliyoruz" dedi.

Çocuk işçilerin % 90'nın kayıtdışı sektörlerde çalıştığına dikkat çeken Engin, "Ülkemizde her dört çocuktan birisi hiçbir sosyal güvenceden yoksun olarak çalışmaktadır. Deprem nedeniyle yaşanacak işsizlik, doğru dü-

rüst eğitim alamayan ve çoğunun çalışmaktan başka hiçbir sosyal aktivitesi olmayan çocukların kontrolünü daha da zorlaştırmaktadır." dedi.

Türkiye'de çocuk işçiliği sorununun genel ekonomik ve sosyal sorunlardan bağımsız olarak ele alınamayacağını ifade eden Engin, "Türkiye'nin 1997 resmi nüfus sayımına göre nüfusu 62.5 milyondur. Bu rakam içinde 0-14 yaş grubunu oluşturan nüfus oranı % 35.3'tür. 6-14 yaş arasındaki çocukların % 32'sinin emeği, değişik işlerde sömürülmektedir." dedi.

Çocuklarımızı ve gençlerimizi Türkiye'nin geleceği olarak gördüklerini yineleyen Engin, Hak-İş Konfederasyonu olarak ILO ve Çalışma Bakanlığı ile işbirliği içerisinde olduklarını, çocuk işçiliğine son verilmesi konusunda eğitici çalışmaların artarak devam edeceğini sözlerine ekledi.

Termal Kaymakamı Kasım ESEN, panel öncesinde yaptığı konuşmada, ülkemizdeki sanayi tesisle-

rinin ve yerleşim yerlerinin depreme dayanıklı olmayan yerlere kurulduğuna dikkat çekti. 17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinden toplum olarak ders almamızın gereğine işaret eden Kaymakam Esen, bu paneli ilçelerinde düzenlemesinden dolayı Konfederasyonumuza teşekkürlerini sundu.

Yalova Elyaf İşletmesi Genel Müdürü Necati SAYGILI da konuşmasında depremin ve diğer afetlerin bir realite olduğunu, bundan korkmak yerine hayatta kalmak için önlemlerin alınması gereğine işaret etti. Depremin en yoğun yaşandığı Yalova'da bu şekilde bir panelin düzenlenmesinden dolayı memnuniyetini ifade eden Saygılı, bu konuda Hak-İş ve emeği geçenlere teşekkür etti.

Panel

ILO Türkiye Temsilcisi Gülay ASLANTEPE, panel öncesindeki konuşmasında ILO'nun kısa bir tanımını yaparak Türkiye'deki çalışmaları hakkında bilgi verdi. Aslantepe, Sanayide çalışan çocukları işçi olarak değil de Çıraklık Eğitim Merkezi öğrencileri olarak görmek istediklerini söyledi.

Yalova Valisi Nihat ÖZGÖL, çocuk istihdamının bir az gelişmişlik ölçütü olarak kullanıldığına dikkat çekti. Çocukların ancak yaş ve bünyelerine uygun işlerde çalıştırılabileceğinin anayasal bir koruma olduğunu ifade eden Vali Özgöl, dünyanın ve ülkemizin bir gerçeği olan depremin acılarının ancak dayanışma ve hoşgörü ile aşılabileceğini söyledi.

Daha sonra panele geçildi. Oturum Başkanlığını Genel Eğitim Sekreterimiz Yusuf ENGİN'in yaptığı "Sanayide Çalışan Çocuklar ve Deprem Psikolojik Etkileri" panelimizde, şu isimler görüşlerini aktardılar.

Filiz ANIK; 'Deprem Sonrası İşyerleri Risklerini Azaltmalıyız'

Çalışma Bakanlığı'nın tespitlerine göre ülkemizde çalışan çocukların çalışma alanlarını dört ana başlıkta topladıklarını ifade eden Çalışma Genel Müdürlüğü Çalışan Çocuklar Bölümü Başkanı Filiz Anık, bunları şöyle sıraladı;

lad;

1- Tarımda çalışan çocuklar, 2- Sanayide çalışan çocuklar, 3- Sokakta çalışan çocuklar, 4- İnformal çalışan çocuklar.

Ülkemizin kırsal kesiminde ailelerinin yanında tarım sektöründe yoğun bir şekilde çocuk işçiliğinin gözlemlendiğini belirten Anık, "Kırsal kesimden kente göç, beraberinde çocuk işçiliğinin sanayiye taşınmasına neden oluyor. Sanayide yüksek risk ortamında ve ağır çalışma şartlarında çocuklar aile bütçesine katkı sağlamak için çalışmak zorunda bırakılıyorlar. Bir de bundan daha kötüsü, çocuklarımız sokaklarda çalışıyorlar. Otoriteye boyun eğmeme şeklinde bir davranış geliştiren bu çocuklarımızın tekrar formal çalışma hayatına çekmemiz oldukça güç oluyor" Anık, sanayide çalışan çocukların işverenlerinin de daha çok küçük işletmelerde geri teknoloji kul-

landıklarına dikkat çekti.

Anık, "Deprem sonrasında; çocuk işçilerin dağılan dikkatleri gözönünde bulundurularak iş şartları daha az riskli hale getirilmelidir" dedi.

Salahattin ÖĞÜLMÜŞ; "İçimize Attığımız Sıkıntılar Bizi Yönetir"

Hayatımızda ölümle burun buruna geldiğimiz anların olduğunu ifade eden A.Ü. EBF Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selahiddin Öğülmüş, bu anlardan birisinin de deprem olduğunu söyledi. Öğülmüş, bu gibi durumlarda insanların duygularından arınarak, ani kararlar verebileceğini ifade etti. Doç. Dr. Öğülmüş, deprem sonrasında yaşanan belirsizlik ve sosyal destek kaybının yokedilmesi için yapılacak çalışmaların insanları normal hayata döndürmede etkili olacağını söyledi.

Öğülmüş özetle şunları söyledi;

“Depremde insan en çok GÜVEN KAYBI nedeniyle etkilenmektedir. Depremın hemen sonrasında neden birşeyler yapamadım şeklindeki vicdan azabı yersizdir. Deprem sonrasında bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal rahatsızlıkların olması normaldir. Bunlar da içimizden ne geçiyorsa, başkalarıyla paylaşmakla, sosyal dayanışmayla, ilgi ve güven tazeleyici yöntemlerle aşılabılır.

Üzüntülerimizi içimize atarsak, onlar bizi kontrol altına alır. Üzüntüleri dışa vurup paylaşmaya bakalım. Sanayide çalışan çocuklar deprem sonrasında daha asabi, daha sabırsız, daha dalgın olurlar, onları anlayışla karşılayalım”.

Turgut ÇAVUŞOĞLU; “Yazılı Deprem Kültürümüz Oluşturulmalı”

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu temsilcisi Turgut Çavuşoğlu, kurum olarak çocuklara, yetişkinlere ve yaşlılara yönelik hizmetleri hakkında açıklamalarda bulundu. Depremde kendi görev alanlarının dışında toplumsal sorumluluklarının bilincine vararak artı çalışmalarda bulunduklarını söyleyen Çavuşoğlu, 30 ayrı çadır kentte çocuklara yönelik eğitici çalışmalar yaptıklarını ifade etti.

Depremden sonra yapılması gerekenleri sıralayan Çavuşoğlu şunları söyledi,

“Basına büyük görev düşmektedir. Psikolojik durumu bozacak yanlış yayın yapmayalım. Yazılı deprem kültürü oluşturmamız lazımdır.

- Herkes deprem sonrasında hissettiklerini ve ilk günlerde ne yaptık-

larını yazmalı, ileride yazılı ve basılı dokümanlar oluşturulmalıdır.

- Kızılay, Türk Hava Kurumu ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi kuruluşları yıpratmak yerine onların iyi yönetilmesini kontrol etmeliyiz.

Bundan sonraki çocuk yayınlarında deprem öncesi, sonrası ve sonrasında yaşananlara yönelik konulara ağırlık verilmesi gerektiğini ifade etti. Çavuşoğlu, çadırkentlerdeki çocuklarla hafta sonları olsun gidilip ilgilenilmesi gereğine işaret etti.

Sami ERDOĞAN; “Çocuklarınızı Başka Bölgelere Göndermeyin”

Psikolog Sami Erdoğan da insanların çocukluktan itibaren güven ve daha sonra özgüven duygusunu kazandığını, insanı sosyal hayata bağlayan duygunun da bu olduğunu söyledi. Erdoğan, “İnsanlar ister çocuk olsun, ister yetişkin olsun depremde güven ve özgüven duyguları zarar görür. Bu zarar yetişkinlere nazaran çocuklarda iki kat daha fazladır” dedi.

Deprem sonrası yetişkinlerin yapması gerekenleri sıralayan Erdoğan özetle şunları sıraladı;

- Hayatınızda vereceğiniz önemli kararları depremin hemen sonrasında psikolojik ortamda vermeyin bu kararları erteleyin.

- Çocuklarınızı başka yerlere ve yakınlarınızın yanına göndermeyin, bu durum, daha sonra başka psikolojik sıkıntıları doğurur.

- Kendiniz için kendinizden vazgeçme hakkına sahipsiniz, ancak çocuklarınız için kendinizden vazgeçme hakkına sahip değilsiniz.

- Deprem sonrasında çocuklarınızı şımartacak hareketlerden sakınmayın, aksine bunun dozajını artırabilirsiniz.

- Özgürce sıkıntıları dışa vurmaları engellemeyin.

- Çocuklara oyun düzeni sağlayın, oyun ortamlarında çocukların sıkıntılarını deşarj etmesine imkan tanıyın.

Ahmet ÖDEMİŞ; “Çalışan Çocukların 1/4’ünü Eğitebiliyoruz”

Yalova Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürü Ahmet ÖDEMİŞ, depremle beraber merkezlerindeki öğrenci sayısında önemli oranda azalma olduğunu ifade etti. Depremle birlikte işyerlerinin de zarara uğradığını ya da tamamen kapanmak durumunda kaldığını dikkat çeken Ödemiş, “Çocukları-

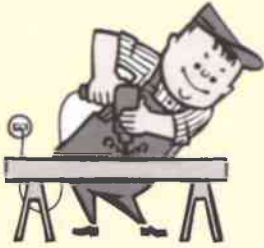

Panel

Konuşmaların ardından, sorulara geçildi. Panel sonrasında, Konfederasyonumuz, Yalova Çıraklık Eğitim Merkezi'nde eğitim gören ve aynı zamanda çalışan 121 öğrenciye, giyecek yardımı bulundu. Hediyelemimizi, Genel Başkanımız Salim Uslu, ILO Türkiye Temsilcisi Gülay Aslanteppe, protokoldeki misafirlerimiz ve sendikalarımızın genel merkez yöneticileri, şube başkanları ve işyeri temsilcileri dağıttılar.

PSİKOLOJİK ATELYE ÇALIŞMASINA KATILANLAR

Ahmet ÖDEMİŞ (Yalova ÇEM Müdürü), Hikmet ASLANYÜREK (Yalova ÇEM Müdür Yrd.), Turgut PEKEL (Tesviye Öğretmeni), A. Çetin GÜRLEK (Metal Öğretmeni), İlhan DENİZ (Matematik Öğretmeni), Göksel ARAZ (Giyim Öğretmeni), Nagihan BİTİRİM (Giyim Öğretmeni), Hatice AKYOL (Giyim Öğretmeni), Leyla ACAR (Giyim Öğretmeni), Gül KOÇYAN (Giyim Öğretmeni), Esra CEYLAN (Öğrenci), Mithat ALTINTAŞ (Öğrenci).

mız bu durumda daha da zor durumda kaldılar" dedi.

Eğitim merkezlerinde rehberlik uzmanlarına ihtiyaçları olduğunu belirten Yalova Ç.E.M. Müdürü Ahmet Ödemiş, ülkemizde yaşanan iş kazalarının % 98'inin insani nedenlerden kaynaklandığını, % 2'sini ancak makinalardan olduğunu söyledi. Deprem sonrasında çocukların daha dikkatsiz ve dalgın olduğunu ifade eden

Ödemiş, işyerlerinin bu konuda araç ve gereçlerdeki risk ve tehlike arzeden unsurların kaldırılmasını istedi.

Eğitimde ilkenin 'devamlılık' olduğunu söyleyen Ödemiş, Hak-İş'in bu etkinliğinin devam etmesini istediklerini söyledi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan panele katılacağı

nı bildirmişti ancak 12 Kasım'da Düce'de meydana gelen deprem nedeniyle daha sonra katılamayacağını ilettiler. Panele, Konfederasyonumuza bağlı sendikaların Bursa Şube Başkanları, işyeri temsilcileri ve işçiler de yoğun ilgi gösterdiler.

Katılımcılarla yenilen öğle yemeği sonrasında da bir atelye çalışması gerçekleştirildi. Doç. Dr. Selahaddin

Öğülmüş tarafından yapılan psikolojik eğitim çalışmasına Yalova Çıraklık Eğitim Merkezi yöneticileri ve öğretmenleri ile sendikalarımızın deprem bölgesindeki şube başkanları ve işçileri ile bazı öğrenciler katıldılar.

Panelimize katılan Yalova ÇEM yöneticisi ve öğretmenleri ile öğrencileri şu isimlerden oluşuyordu.

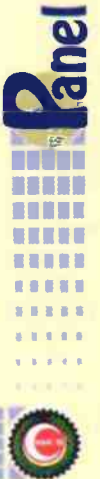

- 1- Erdem YEĞİT
- 2- Emrullah AKAR
- 3- Türker BEKTAŞ
- 4- Ersin TOK
- 5- Adem ŞAHİN
- 6- Mustafa NUH
- 7- Murat EVREN
- 8- Soner ERDİNÇ
- 9- Hasan KÖSEOĞLU
- 10- Burhan ERDOĞAN
- 11- Mehmet AKIL
- 12- Mithat ALTUNTAŞ
- 13- Kadir BAHADIR
- 14- Gürsoy ÖRENLER
- 15- Serdar MISIR
- 16- Abdülislam GÜRBÜZ
- 17- İlhan NURKAN
- 18- Gökhan EŞSİZ
- 19- Taner ÖZHAN
- 20- Galip KOÇ
- 21- İbrahim TEMİZ
- 22- Erdem AKIN
- 23- Orhan ERDOĞAN
- 24- Mehmet YÖRGENÇ
- 25- Ferhat ÖZAYDIN
- 26- İsmail ÇEVİŞ
- 27- Abdullah AKŞİT
- 28- Erdal DALLI
- 29- Aydın TUTAR
- 30- Yücel DOĞRU
- 31- Ahmet TOPAL

- 32- Oktay YAZICI
- 33- Ayhan SARI
- 34- Mustafa POLAT
- 35- Kerim ACAR
- 36- Sinan BALCILAR
- 37- Durali KARA
- 38- Hüseyin ÇEŞMELİ
- 39- Kenan ŞAHAN
- 40- Osman ŞAHAN
- 41- Selçuk AĞTAŞ
- 42- Recep ÜZÜM
- 43- Selçuk YILMAZ
- 44- İbrahim GÖÇEN
- 45- Ümit KOLYİĞİT
- 46- Enver ERDEM
- 47- Fatih YAVAŞ
- 48- Elif CİNGÖZ
- 49- Feride TUT
- 50- Zeynep TEKİNKÖŞ
- 51- Nefize YÜCEL
- 52- Nimet GÜNEY
- 53- Gönül BAHADIR
- 54- Sevim SAĞLAM
- 55- Gurbet AKÇAL
- 56- Gönül AKÇAL
- 57- Neşe AKÇAL
- 58- Emel BOZKURT
- 59- Resmiye KÖSE
- 60- Nevriye AYDEĞER
- 61- Öznur ŞEN
- 62- Emel KÜSKÜN

- 63- Yasemin ÇAĞLAR
- 64- İlknur NALBANTOĞLU
- 65- Lütfiye ALACAHAN
- 66- Vildan BALKAN
- 67- Meral ŞAHİN
- 68- Esme ŞİMŞEK
- 69- Melek DEMİREL
- 70- Hayriye AYDEĞER
- 71- Nejla KOCAMAN
- 72- Sema BAŞAR
- 73- Esra ATEŞ
- 74- Betül KARAKAŞ
- 75- Kalbiye KOÇTÜRK
- 76- Hatice BAKIŞ
- 77- Elif YÖRGENÇ
- 78- Arzu AVCI
- 79- Feride DEMİR
- 80- Sevdâ SÜNER
- 81- Nergis SAYAR
- 82- Fatma DİKİCİ
- 83- Nusar DİKİCİ
- 84- Zehra SÖNMEZ
- 85- Yasemin KARAKAŞ
- 86- Zehra AYDOĞAN
- 87- Güler TOPÇU
- 88- Esra CEYHAN
- 89- Özlem Havva SAĞLAM
- 90- Olcay SARI
- 91- Şükran ACAR
- 92- İlkey ÖKTEM
- 93- Elif KAVAS

- 94- Özlem SARAÇ
- 95- Öznur SARAÇ
- 96- Özlem AKTAŞ
- 97- Nuray YİĞİT
- 98- Sibel CANSEVER
- 99- Birsan BAKIŞ
- 100- Fatma BORA
- 101- Medine KANTAS
- 102- Leyla YILMAZ
- 103- Fatma EMEÇ
- 104- Şükran BOZYIL
- 105- Gülşen TEZCAN
- 106- Serpil KIRBAŞ
- 107- Nilüfer GÜL
- 108- Esma YAŞAR
- 109- Melike BİNİCİLER
- 110- Türkan ACAR
- 111- Sibel DELİ
- 112- Selma GÜNDÜZ
- 113- Nazife AYDIN
- 114- Mesude SEVİM
- 115- Işıl KOYUNCU
- 116- Nagehan ÖZDEMİR
- 117- Fatma KILIÇ
- 118- Havva ALÇOK
- 119- Bahar APAK
- 120- Nigar BÖZKURT
- 121- Fatma BİRİNCİ

USLU, Danimarka İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Kuruluna Katıldı

Genel Başkan Salim USLU, Genel Başkan Danışmanı Osman YILDIZ ile Danimarka İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO)'nun 25-29 Ekim 1999 tarihlerinde Kopenhag'ta yapılan 34. Genel Kurulu'na katıldı.

Kongrede, Avrupa Birliği'nin geleceği ile Refah Devletinin geleceğine ilişkin konular ağırlıklı olarak tartışıldı ve kongre kararları alındı.

Kongreye Danimarka Başbakanı Rasmussen ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı katıldı. Genel Başkan Uslu, Başbakan Rasmussen ile görüştü. Rasmussen görüşme de USLU'ya çok yakın ilgi gösterdi ve özetle şunları söyledi.

"Türkiye'nin Avrupa Birliği yolu açıktır. Bu işi sonuçlandıracağız ve hem de hızlı olması için uğraşıyoruz. Türkiye biliyoruz. Türkiye'de demokrasi gibi birçok alanda daha da gelişmeye ve girişimlere ihtiyaç vardır. Türkiye'de sendikalar gibi demokratik sivil toplum güçlerinin çalış-

malarını takdirle izliyoruz ve bundan böyle de bu öncü demokratik güçlerin çalışmalarına daha da ihtiyaç vardır. Bu güçlerin varlığını bilmek bize güven veriyor.

Uslu da Başbakan'a şunları söyledi: "Türkiye'yi Avrupa Birliği'nden ayrı bir kategoride düşünmüyoruz. Türkiye demokratik ülkedir ancak demokratikleşmesini tam tamamlamamıştır. Türkiye'deki gayret bu yöndedir. Mücadelemiz tam demokrasi içindir. Türkiye'nin demokratikleşme hedefi bellidir. Bu hedefe doğru bir rota da gitmek için gayretlerimizi sürdüreceğiz. Avrupa Birliği'nin gerçekçi ve doğru tutumu da Türkiye'nin tutumu kadar önemlidir. Avrupa Birliği'nin de gerçekçi tutumunu ortaya koyacağını umuyoruz."

Kongre boyunca heyetimiz, LO'ya bağlı günlük gazetenin çıkarıldığı medya evi ile Lenin'in de ziyaret edip bazı çalışmalar yaptığı ve 1. Sosyalist enternasyonele katıldığı yer olan Uluslararası Çalışma Evi'ni de ziyaret etti.

3-6 Kasım 1999

5. AB AKDENİZ EKONOMİK ve SOSYAL KONSEYLER ZİRVESİ YAPILDI

5. AB-Akdeniz Ekonomik ve Sosyal Konseyler ve Benzeri Kurumlar Zirvesi 3-6 Kasım 1999 tarihleri arasında Antalya'da yapıldı.

Zirveye 30'a yakın ülkeden 150'den fazla Ekonomik ve Sosyal Konsey üyesi katılırken, Hak-İş'i Genel Başkan Salim Uslu ve Dış İlişkiler Uzmanı Numan Özcan temsil etti.

Zirvenin açılışını Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel yaptı. Açılıшта ayrıca TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut, Devlet Bakanı M. Ali İrtemçelik, AB Türkiye Büyükelçisi Karen Fogg, birer konuşma yaparak zirvenin önemine dikkat çektiler.

Zirvenin bu seneki konuları arasında, Delegasyon Başkanlarının ve Avrupalı sosyo-profesyonel kurumların AB-Akdeniz İşbirliği ile ilgili sunuşları, Kadının ekonomik ve sosyal yaşamdaki rolü ve emek piyasasına entegrasyonu, Milli Ekonomik ve Sosyal Konsey oluşturma tecrübeleri ve Türkiye örneği, Akdeniz ülkeleri için sürdürülebilir kalkınma belgesi konulu raporun görüşülmesi gibi konular yer aldı.

Zirve, 5 Kasım 1999'da Nihai Deklarasyon'un kabul edilmesiyle son buldu.

Nihai deklarasyonda, geniş bir Avrupa-Akdeniz Sosyal programına ihtiyaç olduğu vurgulandı ve Avrupa-Akdeniz alanının kurulmasının sadece serbest ticaretin sağlanmasını değil, sosyal önlemlerin alınmasını da kapsaması gerektiği vurgulandı. Deklarasyonda ayrıca Akdeniz Bölgesi'nde kontrol ve sürdürülebilir bir kalkınma için işbirliği ve koordinasyon yapılması gereği üzerinde durulurken, bu konuda hükümetlerin dikkatinin çekilmesi istendi.

Nihai deklarasyonun en önemli bölümünü "Eko-

nomik ve Sosyal Hayatta Kadının Rolü ve Emek Piyasasına Katılımı" kısmı oluşturdu. Ekonomik ve sosyal hayatta kadının rolünün ve emek piyasasına katılımının artırılması için ayrımcı kural ve politikaların ortadan kaldırılarak, her alanda fırsat eşitliği sağlanması gereği vurgulandı.

Nihai deklarasyonun bu bölümünün görüşülmesi sırasında söz alan Genel Başkan Salim Uslu, birçok Akdeniz ülkesinde olduğu gibi, Türkiye'de de kadınların eğitim, öğretim, çalışma ve sosyal güvenlik haklarının sınırlandığını, cinsiyet ayrımcılığı olarak kabul edilebilecek bu düzenlemelerin bir an önce ortadan kaldırılması gerektiğini belirtti. Hak-İş, Nihai Deklarasyonun ilgili bölümünde bir değişiklik önererek, bir madde eklenmesini istedi. Zirveye katılan bütün kuruluşların oybirliği ile Hak-İş'in şu önerisi Nihai Deklarasyonun ilgili bölümüne bir madde olarak eklendi:

"Objektiflik ve bilimsel kriterlerden uzak, ayrımcı yaklaşımların ürünü olan, kadınların eğitim, çalışma ve sosyal güvenlik hak ve özgürlüklerini kısıtlayan ya da engelleyen kural ve düzenlemeler kaldırılmalıdır."

Böylece, Türkiye'de kadınların özellikle eğitim-öğretim haklarını sınırlandıran ve engelleyen düzenlemelerin kaldırılması uluslararası bir deklarasyonla, tüm Avrupa ve Akdeniz ülkeleri ekonomik ve sosyal konseyler üyelerine tavsiye edilmiş oldu. Deklarasyonla ayrıca, gelecek yılki zirvenin Roma'da yapılması da benimsendi.

USLU: "SSK'nın Özelleştirilmesi Hukuk Dışı Olur"

Sağlık Bakanı Osman Durmuş'un 3 Ekim 1999 tarihinde açıkladığı, sağlık sandığı kurumu yasa tasarısı taslağını, sağlığın özelleştirilmesi ve ticarileştirilmesi planının bir parçası olarak değerlendiren Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, konuyla ilgili şunları söyledi: "Geçmişte Genel Sağlık Sigortası konusunda gerek merhum Mehmet Aydın gerekse Halil Şıvgın döneminden beri çok çalışma yapılmıştır. Ama bu çalışmaların Türkiye'ye uygunluğu tartışmalıdır. Nitekim ANAP'ın en güçlü olduğu dö-

nemde bile yasalaşmamış kimi düzenlemeleri bugün alalecele Meclis'e getirmenin pratik faydaları olamaz. Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, öncelikle Türkiye sosyal devlet niteliğine uygun olarak sağlık ve sosyal güvenlik kapsamı dışındakileri önce sosyal güvenlik şemsiyesi altına alması gerektiğini vurgulayarak, ancak bundan sonra kurumların reorganizasyonunun söz konusu olabileceğini belirtti. Uslu, "Türkiye'de sağlıkta bir reorganizasyona, ciddi bir reforma ihtiyaç olduğu da gerçektir. Bunun ilgili taraf-

larca, meslek kuruluşlarının da katılımıyla tartışılmasının, bir konsensus sağlanmasının iyi olacağını düşünüyorum." dedi.

Ayrıca SSK hastaneleri ve kurum varlıklarının devletin olmadığını kaydeden Uslu, kurumların varlığını ortadan kaldırmaya yönelik, devletin sosyal niteliklerini zaafa uğratacak, Anayasa'nın 2 ve 60. madde hükümlerini ihlal edecek yaklaşımları doğru bulmadığını söyledi.

14-17 Ekim 1999

USLU: "Finansman Terörü Var"

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği'nin CNR Dünya Ticaret Merkezi'nde düzenlediği 7. MÜSİAD Uluslararası Fuarı'na katıldı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ali Müfit Görtuna, MÜSİAD Başkanı Ali Bayramoğlu, İTO Başkanı Mehmet Yıldırım ve FP Başkan Yardımcısı Cevat Ayhan. Fuarın açılışında birer konuşma yaptılar. Konuşmaların ardından, bu yıl deprem felaketi ve kriz nedeniyle katılımın azaldığı 7. MÜSİAD Uluslararası Fuarı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ali Müfit Görtuna, MÜSİAD Başkanı Ali Bayramoğlu ve MÜSİAD eski Başkanı Erol Yazar tarafından açıldı.

Fuara katılan Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu, geçen yıllara göre Fuara katılımın az olduğunu belirterek, bunun siyasi iktidarın, işletmeleri finansman terörüne kurban etmesinden kaynaklandığını söyledi. "Erozyon" diye niteleyen ekonomik durgunluğun çalışanlarada yansıdığını ifade eden Uslu, "Siyasi ve ekonomik istikrarsızlık üretimin ye-

nilenmemesine neden olmaktadır. Bu noktada Türkiye'de 500 büyük firmanın %50-60'nın ikinci 500 büyük firmanın %70'nin faiz müptelası olduğunu görüyoruz" dedi. Uslu, sadece MÜSİAD Fuarı'nın değil Türkiye'de gezdiği diğer fuarlarda da katılımın düşük olduğuna dikkat çekerek şöyle devam etti: "Türkiye'de müteşebbisin yatırım konusunda cesaretinin kırıldı-

ğı ortaya çıkıyor, işletmelerin rotası yanlış. Rota istediğin hedefe götürmüyor. Tüketici de üreticide de yılgınlık var. İktidarın ise bu yılgınlığı kırmak için hiç bir projesi yok."

Genel Başkanımız Salim Uslu'nun yanı sıra Fuara, Çalışma eski Bakanı Necati Çelik, Konya Büyükşehir eski Belediye Başkanı Halil Ürün ve Sektör temsilcileri katıldı.

16 Ekim 1999

HAK-İŞ'ten Vergi İadesinin Kaldırılması Düşüncesine Tepki

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, Yüksek Planlama Kurulu'nun (YPK) geçtiğimiz günlerde Başbakan Bülent Ecevit başkanlığında yapılan toplantısında ağırlık kazanan "ücretlilere vergi iadesi uygulamasından vazgeçilmesi fikri'ne ilişkin konuyla ilgili bir açıklama yaparak tepkisini dile getirdi. Genel Başkan Salim Uslu, açıklamasında, bu sistemin yıllardır sağlıklı bir şekilde işlerken, ülkemizdeki vergi iadesi düzenlemesinin bu kadar başarısız, bu kadar keyfi yürütülmesi ve ardından kaldırılmaya çalışılmasına bir anlam veremediğini ve haklı bulunduğunu ifade etti. Uslu, "işadamlarına gösterilen kolaylıklar çalışanlara da gösterilmelidir" dedi.

Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Tanrıverdi de yaptığı yazılı açıklamada vergi iadelerinin kapsamının genişletilmesini beklerken, bunu kaldırmanın, çalışanlara ve halka büyük bir haksızlık olacağını bildirdi. Vergi iadelerinin kaldırılmasının, vergi gelirlerinde de büyük bir düşüşe yol açacağını belirten Tanrıverdi, fiş alma alışkanlığının ortadan kalkacağını, dolayısıyla kayıtdışı ekonominin körukleneyeceğini ve haksız kazançların artacağını kaydetti.

Kısa adı MESS olan Metal Sanayicileri Sendikası 40. Kuruluş yıldönümünü çeşitli etkinliklerle kutladı.

Kuruluş yıldönümü sebebiyle İstanbul, Ankara ve İzmir'de çeşitli törenler tertip edildi. Bu törenlere Özçelik-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu üyeleri de katıldılar.

Kuruluş yıldönümü sebebiyle 14 Ekim 1999 günü İstanbul'da düzenlenen törede MESS Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, işadamları ve Özçelik-İş Sendikası Genel Başkanı ve Hak-İş Genel Sekreteri Recai Başkan'a çalışma yaşamına katkılarından dolayı ödül verdi.

Genel Başkanımız Recai Başkan MESS'in kuruluşunun 40. yıldönümü sebebiyle MESS Yönetim Kurulu Başkanı Erdoğan Karakoyunlu'ya göndermiş olduğu tebrik mesajında, "Laik Cumhuriyete ve demokrasiye olan bağlılığımız, olmasını çok arzuladığımız, olmasını çok arzuladığımız hukukun üstünlüğüne olan saygımız

ve ülkemize duyduğumuz sevgide aynı çizgide olmaktan mutluluk duyuyoruz.

Temsil ettiğimiz üyelerin konumu ve buna bağlı duruşumuz nedeniyle farklılıklarımızın olması işin doğası gereğidir. Bu bağlamda MESS üyelerinin hak ve çıkarlarını en iyi şekilde korurken bizlerle ilişkilerini de toplu iş sözleşmesi yapmanın ötesine taşımakta, eğitim çalışmalarlarıyla, panellerle, seminerlerle ve işbirliği toplantılarıyla örnek bir davranış sergilemektedir.

Kısacası MESS ülkemiz endüstriyel ilişkiler sistemindeki saygın yerini her geçen gün güçlendirmektedir. MESS'i bu günlere taşıyanları, Saygıdeğer Başkanı Sayın Erdoğan Karakoyunlu ve kıymetli yönetim kurulu üyelerini Sevgili Genel Sekreteri sayın İsmet Sipahi ve görevlerini içtenlikle ve sevekle yapan tüm MESS çalışanlarını yürekten kutluyorum." dedi.

Hak-İş Şehit Ailelerini Misafir Etti

Konfederasyonumuz, ülkenin dört bir yanından Ankara'ya gelen şehit ailelerini genel merkezinde misafir etti. Terörist başı Abdullah Öcalan hakkında Yargıtay'ın vereceği kararı yerinde izlemek üzere Türkiye'nin dört bir yanından başkente gelen şehit yakınları gün boyunca Ankara'da davanın seyrini takip etti. Konfederasyonumuz da Ankara'ya gelen şehit yakınlarını öğle yemeğinde misafir ederek, onların sıkıntılarını paylaştı.

Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu ve Genel Eğitim Sekreterimiz Yusuf Engin, konfederasyonumuz toplantı salonunda şehit yakınlarına hitap ederken, onların soru, dilek ve temennilerini tespit ettiler.

Genel Başkanımız Salim USLU, şehit yakınları ile yaptığı sohbette konfederasyonumuz hukuk bürosunun her zaman şehit yakınlarına hizmet verebileceğini ifade etti.

USLU: "Hükümet Asgari Ücret Tespit Komisyonunda Bulunmamalı"

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın katıldığı, Çalışma Genel Müdürü Ömer Benokan'ın başkanlığında 5 hükümet, 5 işçi ve 5 işveren temsilcisinden oluşan, Konfederasyonumuz Hak-İş'in de katıldığı Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren geçerli olacak yeni asgari ücreti belirlemek üzere 18 Ekim 1999 tarihinde toplanmasının ardından bir açıklama yapan Genel Başkanımız Salim Uslu, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda 5 hükümet, 5 işçi ve 5 işveren temsilcisinin bulunmasının yanlış olduğunu be-

lirtirerek, "Zaten en büyük işveren devlettir. Asgari ücret belirlenirken hükümet genelde işverenle birlikte hareket etmektedir" dedi.

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, Asgari Ücret tespitine ilişkin bugüne kadar ortaya konmuş performansın yeterli olmadığını ifade ederek, daha fazla fonksiyonel hale getirilmesi lazım. Bunun için de sosyal ve demokratik devlet ilkelerinin göz önünde bulundurulması gerekir." şeklinde konuştu. Hükümetlerin tüm ekonomik politikalarını IMF'nin belirlediği gibi

Asgari Ücret'in de IMF istekleri doğrultusunda tespit edildiğini vurgulayan Uslu, devletin asgari ücretin artmaması için sürekli cimri davrandığını söyledi.

Uslu, Asgari Ücret'in Türkiye'de 155 dolar civarlarında olduğuna dikkat çekerek, "Yunanistan'da bile bu oran 540 dolar civarındadır" diye konuştu. Asgari Ücret belirlenirken, gelir dağılımı fonksiyonunun dikkate alınması gerektiğine işaret eden Uslu, bunun için adaletli bir düzenleme yapılarak, bırakılmasını istedi.

20 Ekim 1999

USLU:

"Cumhurbaşkanlığı Seçiminin Demokratik Altyapısı Oluşturulmalı"

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, kamuoyunun gündemini bir süredir meşgul eden Cumhurbaşkanlığı seçimi ile ilgili bir değerlendirmede bulunarak, cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesine destek verdi, fakat bu konudan önce demokrasi üzerindeki ayıpların giderilmesi ve Anayasa'nın sivilleştirilmesi gerektiğini ifade etti.

Genel Başkan Salim Uslu, Türkiye'de kimin cumhurbaşkanı olacağından çok, nasıl bir cumhurbaşkanı sorusunun daha önemli olduğunu belirterek, Türkiye'yi 2000'li yıllara taşıyacak vizyonu, misyonu olan bir cumhurbaşkanına Türkiye'nin ihtiyacı var" dedi. Cumhurbaşkanını prensip olarak halkın seçmesinin yerinde olacağını ancak, demokrasinin eksikliklerinin, ayıplarının ve defolarının mutlaka giderilmesi gerektiğinin altını çizerek, en az cumhurbaşkanlığı se-

çimleri kadar önemli olduğuna dikkat çekti. Uslu, gerekli değişiklikler yapılmadan bugünkü Anayasa ile cumhurbaşkanı seçilemeyeceğini sadece bir kral yaratılabileceğini bildirerek, bu Anayasa ile Cumhurbaşkanını halk ya da Meclis tarafından seçilmesinin hiç bir anlamı olmayacağını söyledi.

Uslu, "Bu bütçe borç bütçesidir"

Hak-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Salim Uslu, bütçe tasarısının vergi ve zam bütçesi olduğunu belirterek, bunun borç faizlerine teslim olmuş bir ülkenin iflas belgesi olduğunu söyledi. 2000 yılı bütçe tasarısını değerlendiren Salim Uslu, bütçenin IMF buyruğuyla hazırlanmış küçük Türkiye'nin aynası olduğuna dikkat çekerek "Bu aynada ne yazık ki Türkiye'yi kötü yönetenlerin yüzlerini görüyorum. 46 katrilyonluk bütçe daha başından 32.5 katrilyon açık veren bir iflas belgesidir" dedi.

Bütçe tasarısının, hiçbir projesi olmayan bir ülkenin bütçesi olduğunu kaydeden Uslu, şöyle devam etti: "Bütçenin yarısından fazlası, hazine-

22 Ekim 1999

Konfederasyonumuzun 24. Kuruluş Yıldönümünü 22 Ekim 1999 Cuma günü Genel Merkezimiz Konferans Salonu'nda kutladık. Sabah saat 09.30'da kahvaltı

basın toplantısına Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu'nun yanı sıra, Genel Başkan Yardımcısı ve Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, Genel Sekreterimiz ve Öz Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Genel Eğitim Sekreterimiz ve Öz İplik-İş Sendikası Genel Başkanı Yusuf Engin, Öz Ağaç-İş Sendikası Genel Başkanı Eyüp Karadereli, Öz Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı Şerif Akyol ile birlikte Hak-İş'e bağlı sendika ve şube yönetim kurulu üyeleri, çok sayıda davetli ve üyelerimiz hazır bulundular.

24. Kuruluş Yıldönümü programı çerçevesinde düzenlenen basın toplantı-

ye ya da borç faizlerine ayrılmış, kalan önemli bir bölümü ise savunma harcamalarına tahsis edilmiş ve IMF ile makyajlandırılmış bir bütçedir. Bu bütçenin Türkiye'yi 2000 yılında 1. lige taşıması mümkün değildir. Maaş ödeyebilmek için dahi deprem fonlarına bile muhtaç olan bir bütçe anlayışının yaratacağı sosyal sorunların faturasının çok daha ağır olacağından kaygı duyuyoruz."

20 Ekim 1999

HAK-İŞ: "Düşünceye Yönelik Her Türlü Saldırıları Kınıyoruz"

Gazeteci-Yazar, Kültür eski Bakanı, Akademisyen ve ADD ikinci Başkanı Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı'nın Ankara'da bir saldırı sonucu katledilmesiyle ilgili bir açıklama yapan Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu, 21. Yüzyıl'a çok kısa bir süre kala, düşünceye yönelik saldırıların son bulmamış olmasının, Türkiye ve Demokrasimiz adına utanç vesilesi olduğunu belirtti.

Açıklamasında, Türkiye'nin zor

günler geçirdiği, depremle toplumca yıkıldığımız, sosyal hukuk devleti adına hassas bir dönemden geçtiğimiz şu günlerde Sayın Kışlalı'nın hedef olarak seçilmesinin, toplumdaki kutuplaşmaları artırmak ve sosyal barışa ve demokrasimize darbe vurmaktan başka amaç taşımadığını ifade eden Genel Başkan Salim Uslu, güvenlik güçlerinden, bu olayın ve benzeri önceki olayların faillerinin bir an önce bulunmasını istedi.

Ayrıca, demokrasiye en çok ihtiyaç duyduğumuz bir anda bu tür feci bir olayın gerçekleşmesinin, Türkiye'de refahın ve huzurun yerleşmesini arzu etmeyen eli kanlı odakların işbaşında olduğu kanısını bir kez daha ispat ettiğini kaydeden Genel Başkan Salim Uslu, sözlerine toplumumuzu, tüm bireyleri, devletimizden hukukun üstünlüğü ilkesini hayata geçirmesini beklediklerini dile getirdi.

24. Kuruluş Yıldönümümüzü Kutladık

'sında konuşan Genel Başkanımız Salim Uslu, Hak-İş'in 24 yıllık mazisinde ilkelerinden, çalışma azminden, bildiği doğrulardan asla sapmadan yoluna devam ettiğini söyledi.

Konuşmasında, hükümetin hazırladığı 2000 yılı bütçesini de eleştiren Genel Başkan Uslu, bütçenin borç ve borç-faizlerinin ödenmesine ayrılan, toplumsal kalkınma kaygılarından uzak bir borç bütçesi olduğunu savundu.

Türkiye'de bir yönetim zaafı yaşadığını ifade eden Genel Başkan Uslu, ülkemizdeki yönetim anlayışının depremden önce ve depremden sonra gibi ayırım yapılabilecek kadar bariz bir şekilde değiştiğine de dikkat çekti.

Çalışanları yakından ilgilendiren Sosyal Güvenlik Yasası'nın, IMF tavsiyeleri doğrultusunda, depremden ya- sa kaçırıcasına yasalaştığını belirten

Uslu, "Konfederasyonumuz hukukçuları ve uzmanlarımızın hazırlamakta oldukları çalışma ile yasanın Anayasa Mahkemesi'ne taşınması konusunda gayretlerimiz devam etmektedir. Bu konuda siyasi partilerimizden destek alacağımıza inanıyoruz" dedi.

Uslu, Konfederasyonumuzun 24. yılında aynı zamanda 9. Olağan Genel

Kurulu'nu yapacağını ifade etti.

Basın toplantısının ardından Hak-İş Başkanları Kurulu Toplantısı yapıldı. Toplantıda konfederasyonun 9. Olağan Genel Kurulu için yapılan hazırlıklar değerlendirilirken, Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve toplumsal gündeminin yanı sıra, Hak-İş'in 21. Yüzyıl Projeksiyonları ve Değişim konuları ele alındı.

2-11 Kasım 1999

HAK-İŞ'TEN Memur Eylemine Destek

Hak-İş Genel Başkanı Salim USLU ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Türkiye Kamu-Sen'in Ankara'da Sakarya Caddesi'nde, Hükümetin hazırladığı 2000 yılı bütçesi ile kamu çalışanları maaşlarına verilecek yüzde 15'lik zammı protesto amacıyla düzenledikleri eyleme destek verdi.

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, Genel Başkan Yardımcısı ve Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi 02 Kasım 1999 tarihinde Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay'ı sendika genel merkezinde ziyaret ederek, 11 Kasım 1999 saat 12.30'da, Ulus/Heykel Meydanı'nda gerçekleştirecekleri 'IMF' bütçesine hayır' mitingine katılacaklarını ve destek vereceklerini açıkladı. Akay'ı ziyaretinde konuşan Genel Başkan Salim Uslu, "Hükümet sulandırdığı vergi sistemiyle rantıyeye çıkarması gereken faturayı öncelikle kamu çalış-

şanlarından ve emeklilerden çıkarıyor" dedi.

Hükümetin IMF'yi tatmin etmeye çalıştığını, IMF reçetesinin aslında çözüm olmadığını kaydeden Uslu, IMF ve 2000 yılı bütçelerinin sosyal kaygı taşımadığını, hükümetin de toplumsal değerlerin bir türlü gözetmediğini vurguladı. Bütçenin tam bir borç ödeme bütçesi olduğunu belirten Uslu, 2020 yılında borçların 17-18 haneli olacağını, rantiyeden borç alınmaya devam edilmesi halinde de egemenliğin kayıtsız şartsız rantiyenin eline geçeceğini ifade etti. Kamu-Sen'in mücadelesinde kendilerine Hak-İş olarak yanlarında olacaklarını dile getiren Salim Uslu, hükümete çağrıda bulundu ve şunları söyledi: "Yapay tartışmalarla toplumu meşgul etmek-

ten vazgeçin. Bütün bunları bilerek yaptığının farkındayız. Türkiye neden bu kadar borç altına giriyor? Bunun hesabını verecekler."

Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay ise hükümetin memurun sıkıntılarına kulak vermediğini belirterek, "hükümet bizi sokağa davet etti. Biz de bu davete icabet ederek 3 Kasım'dan itibaren sokağa iniyoruz. Hükümet adım atmazsa eylemlere devam edeceğiz. Hükümet yine bizi dik-kate almazsa çok büyük sorunlar çıkacak." dedi.

Sivil Toplum Örgütlerinin Deklarasyonu; 'Hukuk Sistemimiz, Uluslararası Normlara Ulaşmalı'

Bolu'da farklı kesimlerden siyasetçi, aydın ve sivil toplum örgütleri temsilcileri ortaklaşa "Demokratikleşme İçin Girişim" toplantısı düzenledi. Toplantının ardından 9 maddelik bir deklarasyon yayınlandı.

Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu'nun da katıldığı "Demokrasi İçin Girişim" toplantısı, siyasetçi, aydın ve sivil toplum örgütleri temsilcilerinden oluşan 72 kişinin katılımıyla 6-7 Kasım 1999 tarihlerinde Bolu Kuru Motel'de gerçekleştirildi. Kürt Sorunu ve Demokratikleşme, Seçim Sistemi ve RTÜK gibi konularda görüşlerini dile getiren katılımcılar, sözkonusu toplantının ardından bir deklarasyon yayınladı. Türkiye'nin tüm temel sorunlarının çözümünün eksiksiz bir demokrasiden geçtiği

biltilen deklarasyonda, "Demokrasi talebi bugün toplumun çok farklı kesimleri tarafından dile getirilmektedir" denildi.

Deklarasyonda, "Bizler ülkemizde demokratikleşmenin temel koşulunun evrensel hukuk normlarının benimsenmesi ve hayata geçirilmesi olduğu inancıyla ve Cumhurbaşkanı'nın "Türkiye Kopenhag kriterlerine bütünüyle uyacaktır" beyanını taahhüt sayıyoruz" denildi.

Yürürlükteki anayasadaki özgürlükleri kısıtlayan, uluslararası insan hakları belgeleri ile çelişen hükümlerinin değiştirilmesi gerektiği vurgulanan deklarasyonda, ayrımcılığa son verilmesi ifade ve örgütlenme özgürlüğü ile siyasi temsilin önündeki engellerin kaldırılmasının demokratik-

leşmenin vazgeçilmez koşulu olduğu belirtildi. Deklarasyonda, yurttaşların kamusal alanlarda, kılık ve kıyafet dahil olmak üzere, özgür biçimde yer almalarını engelleyen yasa ve uygulamalar ile üniversiteler üzerinde YÖK'ün, radyo ve televizyonlar üzerinde de RTÜK'ün baskılarının kaldırılması istendi.

Demokratikleşmenin önemli bir boyutunun da siyasetin demokratikleşmesi olduğu vurgulanan deklarasyonda, "Siyasetin demokratikleşmesi için; Sivil ve askeri otorite ilişkileri demokrasi esasına uygun hale getirilmelidir. Milletvekili dokunulmazlığı, yalnızca yasama göreviyle sınırlı olmalıdır" denildi.

11 Kasım 1999

Emekliler Derneği'nden Ortak Hareket Teklifi

Tüm Emekliler Sendikası Genel Başkanı İbrahim Şahin ve Yönetim Kurulu Üyeleri, konfederasyonumuzu ziyaret ederek, sendikal mücadelede ortak hareket etme teklifinde bulundu. Tüm Emekliler Sendikası Genel Başkanı İbrahim Şahin, ziyarette yaptığı konuşmada ülkemizde 6 milyonu aşkın emeklilinin ve 3 milyon kadar da yakın bir zamanda emekli olacak çalışanın bulunduğunu söyledi. Sendikalarının 1995 yılında kurulduğunu ifade etti.

Sendikalarının hukuku zemini konusunda bir sorun yaşamadıklarını ifade eden Şahin, emeklileri de ilgilendiren yasal düzenlemelerin hazırlık aşamasında, tartışılmasında ve yasalaşma sürecinde sosyal taraf olarak dikkate alınmalarının gerektiğini söyledi. Tüm Emekliler Sendikası, bu konuda talep ettikleri gelişmelere imkan tanıyacak kanun tasarılarını başta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ya-

şar Okuyan olmak üzere tüm kesimlere ilettiklerini söyledi. Şahin sendikal mücadelelerinde Hak-İş'i de yanlarında görmeyi istediklerini ifade etti.

Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu da ülkemizde hazırlanan bütçelerin, çalışanları ilgilendiren yasal düzenlemelerin özünde insan ve emekçinin yatmadığını ifade etti. İki bin yılı bütçesinin bir borç bütçesi ol-

duğuna dikkat çeken Uslu, işçi, memur, emekli ve tüm emek örgütlerinin, ülkede yaşanan kötü gidişe dur demelerinin gerektiğini söyledi. Uslu konuşmasında tüm sendikal mücadelelerinde her kesimden çalışanlarla işbirliği halinde olmak istediklerini, bu konuda Hak-İş'e düşün sorumluluk ve serinkanlı yaklaşımları sergileyeceklerini söyledi.

USLU, MEMUR-SEN Genel Kurulu'nda

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu ve Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Tanrıverdi, Memur Sendikaları Konfederasyonu (Memur-Sen)'nin Türki-

ye Sağlık-İş Sendikası Konferans Salonu'nda gerçekleştirdiği 2. Olağan Genel Kurulu'na katıldılar.

Divan başkanlığını Çevre Bakanlığı eski müsteşarı Ali İhsan Genç'in yaptığı Kurul'da bir konuşma yapan Genel Başkanımız Salim Uslu, yönetenlerin günü kurtarmaya çalıştıklarını, devleti değil, halkı değiştirmeyi düşündüklerini ileri sürdü. Hükümete "Memura en fazla yüzde 15 zam yap" diyen IMF, yoksulluk sınırının 300 milyonu aştığı ve memurların mutfak giderlerini bile karşılayamaz durumda olmasına rağmen hükümete bu sözü nü tutturduğunu ifade eden Uslu, IMF'nin direktifleriyle memuruf sefalet ücretine mahkum eden hükümet, şimdi de asgari ücreti de IMF'nin isteği doğrultusunda belirleyeceğini söyledi.

Memur-Sen Genel Başkanı Akif İnan'ın açılış konuşmasını yaptığı genel kurulda, Genel Başkanımız Salim Uslu şöyle konuştu: "IMF, Türkiye'de bozulan gelir dağılımını, üretim ve kapasite sorununu düzeltmek için hiçbir çözüm getirmiyor. Aksine gelirlerin aşağıya çekilmesini, ülkenin ve

toplumun ydaha çok yoksullaşmasını öngören koşullar öne sürüyor. IMF'nin önerileri doğrultusunda hareket eden ülkelerin hiçbirini durumunu düzeltememiş, aksine durumları daha da ağırlaştırmıştır. IMF'nin öngördüğü çözüm reçeteleri başarılı olsaydı, Güney Amerika ülkeleri ve Uzakdoğu ülkeleri ekonomik buhranda olmazdı. Türkiye şu ana kadar IMF ile 16 stand-by anlaşması imzalamış fakat hiçbirinde de ekonomiyi düzlüğe çıkaramamıştır. Uslu ayrıca, "Türkiye, IMF yerine kendi içerisinde, parlamentoda sorunlarını çözmelidir" dedi.

Genel Başkanımız Salim Uslu'nun yanı sıra Memur-Sen Kurulu'na, FP Genel Sekreteri Turhan Alçelik, DYP Genel Başkanvekili Saffet Arıkan Bedük, BBP Genel Başkanvekili Mehmet Seyid Şen ve Sağlık-İş Genel Başkanı Mustafa Başoğlu katıldılar. Tek listenin çıktığı Genel Kurul'da Akif İnan yeniden başkan seçilirken, Yönetim Kurulu Üyeliklerine şu isimler getirildi: Zübeyir Yitik, Kamil Aydoğan, M. Fatih Uğurlu, Mevlüt Doğan, Hüsamettin Şanal, Ekrem Bağcı, Dr. Ahmet Aksu.

İmam-Sen Yönetimi Uslu'yu Ziyaret Etti

15 Kasım 1999

Din Görevlileri Sendikası Genel Başkanı Ahmet Yıldız ve sendika yönetim kurulu üyelere Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu'yu ziyaret ettiler. Sendika Genel Başkanı Ahmet Yıldız, ziyarette yaptığı konuşmada, imamların da devlet memuru olduklarını, diğer memurlar gibi din görevlilerinin de sendikalı olup hak arama mücadelesine girdiklerini ifade etti. İmamların toplumun önderi olduklarını ifade eden Yıldız, 'Hak aramada, insanları işçi-memur ve emekli ayrımı yapılamaz. Çalışan insan emeğini ve özlük haklarını aramak durumundadır. Bizler de bu düşünceden hareketle sendikamızı kurdur. Genel Kurulu'muza katılan Sayın

Uslu'ya bir nezaket ziyaretinde bulunmak isterim" dedi.

Konfederasyonumuz Genel Başkanı Salim Uslu, İmam Sen yöneticilerinin ziyaretinden çok memnun kaldıklarını ifade etti. Çalışanların örgütlenip örgütlenmemesinin devletin değil, o sektördeki kişileri ilgilendirdiğini söyledi. Uslu konuşmasında özetle şunları söyledi; "Din görevlileri toplumsal dokuyukoruma sorumluluğu ve onuruna sahip-

tir. Örgütlenme hiçbir meslekle sınırlı değildir. Değişik kesimlerin ülkenin temel sorunlarına ilişkin temel sorunlarının bilinmesine çoğu zaman ihtiyaç vardır. İmam-Sen de bu açıdan önemli bir fonksiyon üstlenecektir".

GENEL KURUL KİTAPLARIMIZ

*Hak-İş 9. Olağan Genel Kurul'u için hazırlanan
faaliyet raporu iki ciltten oluşuyor:
Faaliyetler ve Görüşler*

1- FAALİYETLER

Faaliyetler adlı birinci ciltte, Konfederasyonumuzun bu faaliyet döneminde gerçekleştirdiği faaliyetlerin bir dökümü yer alıyor. Temsil Faaliyetleri, Dış İlişkiler, Eğitim, Bilimsel Etkinlikler, İşbirlikleri, Basınla İlişkiler ve Yayın Faaliyetleri bölümlerinden oluşan kitapta, yapılan faaliyetlerin tarihleri, kısa içerikleri, yapıldığı yerler ve faaliyeti gerçekleştiren yöneticinin ve uzmanın ismi yer alıyor.

2- GÖRÜŞLER

Faaliyet Raporu'nun ikinci cildini oluşturan Görüşler bölümünde ise Hak-İş'in bu faaliyet döneminde dünyada ve Türkiye'deki, ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmelere ilişkin görüşleri yer alıyor. Ayrıca bu gelişmeler karşısında Hak-İş'in yaptığı çalışmalar, temsil faaliyetleri, basın açıklamaları, raporlar, toplantılar gibi etkinlikler de özetle yer alıyor.

Görüşler cildi, 5 ana bölümden oluşuyor: Dünya Gündemi, Türkiye Gündemi, Türkiye Ekonomisi, Endüstriyel İlişkiler ve Çalışma Hayatı ve Diğer Konular.

Kitabın Dünya Gündemi bölümünde, öncelikle Türkiye'nin Dış Politikası ile dünyada meydana gelen önemli olaylar, Küreselleşme, Avrupa Birliği, Dünyada Sendikal Hareketler işleniyor ve daha sonra bu gelişmeler karşısında Hak-İş'in görüş ve etkinliklerine değiniliyor. Ayrıca bu bölümde Hak-İş'in uluslararası üyelikleri ve etkinlikleri de yer alıyor.

Türkiye Gündemi bölümü ise Terör, İnsan Hakları, Demokratikleşme, Anayasa, Deprem, Sivil Toplum Örgütleri, Eğitim, Medya, İnternet alt bölümlerini içeriyor.

3. bölümde ise Türkiye Ekonomisine ilişkin bilgiler ve değerlendirmelerle Hak-İş'in bu konulardaki çalışmalarına yer veriliyor. Enflasyon, Bütçe, Vergi, Asgari Ücret, Zorunlu Tasarruf, Özelleştirme, MAİ bu bölümdeki başlıklardan bazıları.

4. bölümde Çalışma Hayatına ilişkin değerlendirmeler ve sorunlarla Hak-İş'in bu konulardaki faaliyetleri ele alınmış. Bu bölümün alt başlıklarından bazıları şöyle; Diyalog, ESK'lar, Ortak Hareketler, Sosyal Güvenlik, Çocuk-Kadın-Özürlü sorunları, Esnek Çalışma, Kamu görevlileri sendikaları.

Raporun son bölümünde ise Tüketici Hakları, Çevre, Hukuk, Üyele sendikalarla ilişkiler ve sendikal hareketin acı kayıplarına yer verilmiş.

23. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ ETKİNLİKLERİ

Hak-İş Genel Kurulu için hazırlanan diğer bir kitap ise, Hak-İş'in 22 Ekim 1998'de gerçekleştirdiği 23. Kuruluş Yıldönümü etkinliklerin bant çözümlerinden oluşuyor.

İki önemli toplantının gerçekleştirildiği bu etkinlik, bu kitapla kalıcı hale getirilmiş oluyor.

Kitabın ilk bölümünde, etkinliklerin açış konuşmaları yer alıyor. Genel Başkan Salim Uslu'nun konuşmasından sonra, Başbakan Bülent Ecevit ve dönemin siyasi liderleri, bakanları, milletvekilleri ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin konuşmaları sıralanıyor.

İkinci Bölümde ise, Yıldönümü kutlamalarımıza katılan yabancı konukların katılımıyla gerçekleşmiş, "Globalleşme Sürecinde Uluslararası Sendikal Hareket ve Bölgesel Sendikal İşbirliğinin Geliştirilmesi" konulu Uluslararası Toplantı yeralıyor. Bu toplantının açış konuşmalarını yapan Genel Başkanımız Salim Uslu, ILO

Türkiye Temsilcisi Gülay Aslantepe ve Dişşileri Bakanı İsmail Cem'in konuşma bant çözümleri de bu bölümün başlangıcına konulmuş. Daha sonra ise, toplantıda yapılan konuşmalar verilmiş.

Kitabın son bölümünde, "Yarınki Türkiye" Konferansları adı altında gerçekleştiren iki konferansın bant çözümü bulunuyor.

Birinci konferansın konuşmacısı ise Dr. Erdal Atabek'in "21. Yüzyıl'da Etkin İnsan Yetiştirmek" konulu konferansı da yine soru ve cevaplarla birlikte kitabın sonunda yeralıyor.

Türkiye ve Dünya Gündemi ile uluslararası sendikal hareket üzerine oldukça yoğun ve entellektüel düzeyde yapılan konuşma ve tartışmaları içeren kitap, özenli dizaynı ve ayrıntıları gözden kaçırmayan içeriğiyle, ilgililer için önemli bir başvuru kaynağı olma özelliği taşıyor.

ÇALIŞMA HAYATINDA DİYALOG VE İŞBİRLİĞİ

Hak-İş 9. Olağan Genel Kurulu için hazırlanan diğer bir kitap da "Çalışma Hayatında Diyalog ve İşbirliği" ismini taşıyor. Emek Zirvesi, Emek Platformu ve Ortak Bildiriler bölümlerinden oluşan bu eser, Türkiye'de işçi ve kamu çalışanları sendikalarının ortak hareketlerinin geçişini görebilmek açısından da bir kaynak özelliğini taşıyor.

Emek Zirvesi bölümünde, 27 Ocak'ta Hak-İş Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen ve işçi-memur kanfederasyonlarının katıldığı toplantının tutanakları ile yayınlanan bildiri yer alıyor.

Emek Platformu Bölümünde ise 1999 yılının ortalarında oluşan ve başta Sosyal Güvenlik Yasası olmak üzere çalışanları yakından ilgilendiren konularda ortak eylemler yapan, 15 örgütün oluşturduğu sivil toplum örgütü anlatılıyor. Ayrıca Platformun faaliyetlerinin de bir kronolojisi sunuluyor.

Kitabın üçüncü bölümünde, 1987'den başlamak üzere işçi ve memur kanfederasyonlarının ortak bildirileri yeralmış. Değişik tarihlerde yayınlanan ve değişik içeriklere sahip bu bildiriler, alınan ortak kararların da somutlaştırılması amacıyla kitapta kalıcılaştırılmış.

YEREL YÖNETİMLERDE YENİDEN YAPILANMA (SENDİKAL PERSPEKTİFTEN ÖNERİLER)

Konfederasyonumuza bağlı Hizmet-İş Sendikası Eğitim Yayınlarına bir yenisini daha ekledi. "Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma" Kitap, Yerel Yönetimlerin yetkilerini genişletecek bir reform önerisi niteliği taşıyor.

Hizmet-İş Sendikası Araştırma Uzmanı İdris Demirel tarafından yürütülen "Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma" adlı araştırmada, Türkiye'deki yerel yönetimler ile belediyeçiliğin yapısı incelenerek bu konuda bir reform önerisi ortaya konuldu. Öneride, merkezi idare ile mahalli idare arasındaki görev bölüşümü ve hizmetinin yeniden düzenlenmesi ile merkeziyetçiliğin azaltılması gerektiği belirtilirken, yerel yönetimlere mali özerklik verilmesi istendi. Kitabın yazarı İdris Demirel'e göre, bu çalışma, "Hizmet-İş Sendikası'nın Türkiye'nin belediyeleri dahil olmak üzere yönetim müesseseleri ve toplumu ile mutlu, müreffeh, kökleriyle barışık ve huzurlu bir ülke olabilmesi yolunda attığı adımların somut yansımalarından biri.

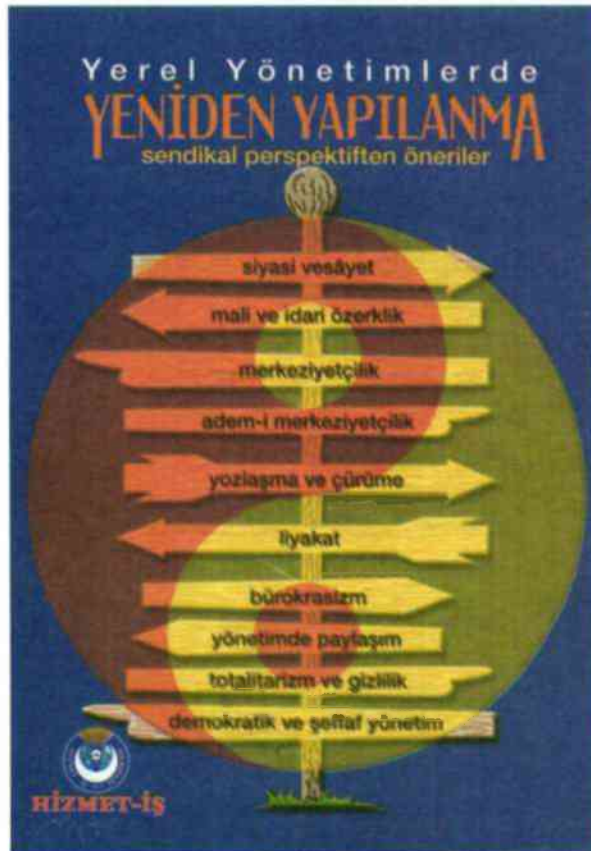
Yine bu çalışma, Türk insanının bilgi hazinesine küçük bir zenginlik katıp, başta belediye yöneticileri ve belediyelerle muhatap olan insanlarımız olmak üzere, ilgili kitlelerce dikkate alındığı takdirde yazılış amacına ulaşmış olacak."

Kitabın, ilk bölümünde, merkezi ve yerel yönetimin tarihsel süreci inceleniyor. İkinci bölümde, örgütlenme yapısının ele alındığı araştırmanın 3. bölümünde ise Avrupa'daki belediyeçilik yapısı değerlendiriliyor. Yedi bölümden oluşan kitabın diğer bölümlerinde ise "Çeşitli ülkelerde yerel yönetimler ve belediyeler, Yerel yönetimlerde yaşanan sorunlar, Reform önerileri, başlıklı konular yer alıyor. Ayrıca, kitabın son bölümünde, Genel bir değerlendirme yapılıyor ve Yerel Yönetimlerle ilgili çeşitli istatiki tablolar da ek olarak sunuluyor.

Merkezi yönetimde, halktan gelecek yönetime katılma taleplerini bir tehlike olarak görme çabasının ortaya çıktığı belirtilen "Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma" adlı araştırmada şöyle deniliyor: "Türk kamu yönetim sisteminin bürokrat kadroları, tasarladıkları siyasi ve toplumsal modeli hakim kılabilmek için halkı yönetim mekanizmasının dışında tutmayı uygun görmüşlerdir. Bu nedenle ülkeyi yöneten makamlar ile halk arasında yönetim üstünlüğüne dayanan bir iletişim sistemi geçerlidir. Yöneticiler vatandaşları aslları olarak görmekte ve emir-komuta zinciri mantığı ile muamele yapmaktadır."

Hizmet-İş Sendikası, siyasi vesayet, mali ve idari özerklik, merkeziyetçilik, adem-i merkeziyetçilik, yozlaşma ve çürüme, liyakat, bürokrasizm, yönetimde paylaşım, totalitarizm ve gizlilik, demokratik ve şeffaf yönetim gibi konuların incelendiği kitap, Yerel Yönetimler Yasa Tasarısının gündemde olduğu şu günlerde, Yerel Yönetimlere ilişkin yeni önerilerden oluşuyor. Bu özelliğiyle kitap, merkezi idareyi yeniden tartışmaya açıyor.

"Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma" adlı bu çalışmayı şu adresten temin edebilirsiniz. Hizmet-İş Sendikası GMK Bulvarı No: 86 Maltepe/Ankara Tel: (0312) 231 87 10 (4 Hat)

01 Ekim 1999

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, TBMM'in Açılış toplantısına katıldı.

03 Ekim 1999

Genel Başkan Salim Uslu, Kanal 7 Televizyonu'nda Arka Plan adlı haber programına katılarak, 3 Ekim Dünya Çalışma Günü ile ilgili olarak görüşlerini açıkladı.

02-03 Ekim 1999

Öz İplik-İş Sendikası Genel Kurulu Başkent Öğretmenevi'nde yapıldı. Genel Başkan Yusuf Engin ile mevcut yönetim yeniden seçildiler.

04 Ekim 1999

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu ve Genel Başkan Danışmanı Osman Yıldız ISO'nun İstanbul'da düzenlediği demokratik ve sivil Ekonomik ve Sosyal Konsey taslağı hazırlık toplantısına katıldılar.

04 Ekim 1999

Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri ve Öz İplik-İş Sendikası Genel Başkanı Yusuf Engin ve Sendika Yöneticileri, İstanbul'da TEKSİF ve TEKSTİL Sendikalarının Genel Başkanları ile ortak basın toplantısı yaptılar.

04 Ekim 1999

Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri ve Öz Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Recai Başkan, Sendika Yönetimi ile MKEK Genel Müdürü Recai Önder'i ziyaret etti. Ziyarette, MKEK bağlı işyerlerinde çalışanların sorunları ele alındı.

07 Ekim 1999

Kadınlar Kültür ve Dayanışma Birliği Başkanı ve Üyeleri Hak-İş'i ziyaret ederek, Genel Başkanı Salim Uslu ile görüştüler.

09-10 Ekim 1999

Hizmet-İş Sendikası'nın 8. Olağan Genel Kurulu, Ankara'da yapıldı. Kongrede Hüseyin Tanrıverdi, genel başkanlığa yeniden seçilirken yeni yönetim kurulu da Genel Sekreter Mahmut Arslan, Genel Mali Sekreter Metin Eser, Genel Teşkilat Sekreteri Halil Süngü ve Genel Eğitim Sekreteri Harun Arslan'dan oluştu.

10 Ekim 1999

Bağımsız Devletler Topluluğu, Pakistan ve Azerbaycan Belediye Sendikaları Heyeti, Hak-İş'e gelerek Genel Başkan Salim Uslu ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile görüştüler.

10 Ekim 1999

Öz Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Recai Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Sendikanın Çankırı'da örgütlü bulunduğu ÇANSAŞ işçilerini ziyaret ederek, sorunlarını dinlediler.

12 Ekim 1999

Dış İlişkiler Uzmanı Numan Özcan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde oluşturulan 3'lü Danışma Sistemi'nin Teknik Çalışma Grubu toplantısına katıldı.

12-13 Ekim 1999

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, Genel Eğitim Sekreteri Yusuf Engin ve Dış İlişkiler Uzmanı Numan Özcan, geliri Türk ve Yunan depremzedelere bağışlanmak üzere Hak-İş, Türk-İş, DİSK, KESK ve Yunanistan Genel İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından ortaklaşa 12 Ekim 1999'da İstanbul'da, 13 Ekim 1999'da Atina'da düzenlenen "Dostluk Konseri"ne katıldılar.

14 Ekim 1999

Hak-İş ve Öz Gıda-İş Genel Başkanı Salim Uslu, Hamidiye Kaynak Suyu İşletmeciliğini ve orada bulunan işçilerimizi ziyaret etti.

14 Ekim 1999

Hak-İş Araştırma Uzmanı Şahin Serim, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nde organize edilen "Uluslararası Yatırım Kuralları" konulu toplantıya katıldı.

14 Ekim 1999

Hak-İş Genel Sekreteri ve Öz Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Recai Başkan, Metal Sanayicileri Sendikası (MESS)'nin 40. Kuruluş Yıldönümü etkinliklerine katıldı. İstanbul'da yapılan törende, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından Recai Başkan'a çalışma yaşamına katkılarından dolayı bir ödül verildi.

14 -17 Ekim 1999

Hak-İş Genel Başkan Salim Uslu, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği'nin CNR Dünya Ticaret Merkezi'nde düzenlediği 7. Uluslararası Fuarı'na katıldı.

15-18 Ekim 1999

Genel Başkan Salim Uslu, Turizm, Ekonomi, Bilimsel Araştırma, Tanıtma Merkezi (TEBİAT)'nin düzenlediği Ekonomi Zirvesi bünyesinde Çalışma Hayatı, Sorunlar-Taraflar-Çözümler paneline katılarak, bir konuşma yaptı. Panele ayrıca, Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri Yusuf Engin de katıldı.

16 Ekim 1999

Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Tanrıverdi, Kamu Sen'e bağlı Türk Genel Hizmet Sen'in 3. Olağan Genel Kurulu'na katıldı. Kurul'da Tanrıverdi bir konuşma yaptı.

19 Ekim 1999

Liberal Demokrat Parti (LDP) Genel Başkanı Be-sim Tibuk ve Parti Yönetim Kurulu Üyeleri, yeniden seçilen Öz İplik-İş Sendikası Genel Başkanı Yusuf Engin ve Sendika Yönetimi'ne tebrik ziyaretinde bulundular.

19 Ekim 1999

Dış İlişkiler Uzmanı Numan Özcan, demokratik ve sivil Ekonomik ve Sosyal Konsey taslağı hazırlığı uzmanlar toplantısına katıldı.

21 Ekim 1999

Konfederasyonumuz Hak-İş, Şehit Ailelerine yemek verdi.

21-22 Ekim 1999

Hak-İş Konfederasyonu Genel Eğitim Sekreteri Yusuf Engin, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdare Enstitüsü tarafından düzenlenen "Kamu Yönetiminde Kalite 2. Ulusal Kongresi"ne katıldı.

22 Ekim 1999

Hak-İş, 24. Kuruluş Yıldönümünü kutladı. Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu başkanlığında Hak-İş ve bağlı sendikaların yöneticilerinin de katıldığı basın toplantısında, Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve toplumsal gündeminin yanı sıra, Hak-İş'in 21. Yüzyıl projeksiyonları ve Değişim konusu ele alındı. Toplantının ardından, Hak-İş Genişletilmiş Başkanlar Kurulu, gündemdeki konuları görüşmek üzere toplandı.

22 Ekim 1999

Hizmet-İş Sendikası ile Gaziosmanpaşa Belediyesi'ne bağlı GOPAŞ arasında düzenlenen Toplu İş Sözleşmesi sonuçlandı. Düzenlenen imza törenine Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı ve Hizmet-İş Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi Sendika Yöneticileri katıldı.

22 Ekim 1999

Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri Yusuf Engin, Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS)'nin 40. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle düzenlenen balosuna katıldı.

22 Ekim 1999

Genel Başkan Salim Uslu başkanlığında Hak-İş Yönetim Kurulu, Ankara Valisi Yahya Gür'ü ziyaret etti.

22 Ekim 1999

Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri ve Öz İplik-İş Sendikası Genel Başkanı Yusuf Engin, İstanbul'da düzenlenen Tekstil Fuarı'na katıldı.

23 Ekim 1999

Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Tanrıverdi, Kıbrıs Kamu Sen'e bağlı Türk İmar Sen'in 3. Olağan Genel Kurulu'na katılarak bir konuşma yaptı.

25 Ekim 1999

Dış İlişkiler Uzmanı Numan Özcan, Türk Demokrasi Vakfı ve Konrad Adenauer Vakfı tarafından düzenlenen ve TBMM'de açılışı yapılan "21. Yüzyıl'da Türk Gençliğinin Gelecek Şansları" konulu uluslararası konferansa katıldı.

25-29 Ekim 1999

Genel Başkan Salim Uslu ve Genel Başkan Danışmanı Osman Yıldız Danimarka İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO)'nun Kopenhag'ta yapılan 34. Genel Kurulu'na katıldılar.

27 Ekim 1999

Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay ve Yönetim Kurulu Üyeleri, 8. Olağan Genel Kurulu sonrasında yeniden seçilen Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi ile Yönetim Kurulu'nu ve Öz İplik-İş Sendikası Genel Başkanı Yusuf Engin ve Yönetim Kurulu'na tebrik ziyaretinde bulundular.

27 Ekim 1999

Hak-İş Genel Sekreteri ve Öz Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Recai Başkan, Hak-İş Araştırma Uzmanı Şahin Serim ile CHP'nin düzenlediği "2000 Yılı Bütçe Tasarısı"nın tartışıldığı değerlendirme toplantısına katıldılar. Toplantıya, çok sayıda Meslek Odaları, Sendika Temsilcileri ve uzmanlar da katıldılar.

14-21-28 Ekim 1999

Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, Radyo Birlik'in "Gündem" adlı haber programına katılarak, ülkemizde yaşanan son siyasi, ekonomik ve siyasal gelişmeleri değerlendirdi.

01 Kasım 1999

Hak-İş Yönetim Kurulu Genel Merkez'de toplandı.

02 Kasım 1999

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay'ı ziyaret ederek, 11 Kasım'da düzenleyecekleri "IMF Bütçesine Hayır" mitingine destek verdi.

03 Kasım 1999

Konfederasyonumuz, çok sayıda siyasilerin, sivil toplum örgütlerinin, yazar ve bilim adamlarının katıldığı "Siyasette Etik" konulu toplantıya evsahipliği yaptı. Açılış ve kapanış konuşmalarını Genel Başkanımız Salim Uslu'nun yaptığı toplantıda, Türkiye'deki demokrasi ve siyasi kurumlar masaya yatırıldı. Toplantıya katılan National Democratic Institute for International Affairs Organizasyonu temsilcilerinden İngiliz Dale Compbell Savours ve Amerikalı Elliot Levitas ülkelerindeki siyasal etik davranışları ile ilgili açıklamalarda bulundular.

03 Kasım 1999

Emek Platformu'nu oluşturan 15 Sivil Toplum Örgütü'nün Genel Başkanları Hak-İş Genel Merkezinde

biraraya gelerek, "Sosyal Güvenlik Yasası'nın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuru ve IMF'nin direktifleri doğrultusunda hazırlanan 2000 Yılı Bütçesi ile emekli ve memur maaşlarına yapılacak zamlar" konularını görüştüler. Söz konusu toplantıdan önce, Emek Platformu'nu oluşturan örgütlerin Genel Başkanları bir basın toplantısı düzenledi.

03-06 Kasım 1999

5. AB-Akdeniz Ekonomik ve Sosyal Konseyler ve Benzeri Kurumlar Zirvesi, 30'a yakın ülkeden 150'den fazla ESK üyesinin katılımıyla Antalya'da yapıldı. Açılışını Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in yaptığı Zirveye, Genel Başkan Salim Uslu ve Dış İlişkiler Uzmanı Numan Özcan katıldılar.

04 Kasım 1999

BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ve parti yönetimi Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyelerine nezaket ziyaretinde bulundu.

04 Kasım 1999

Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı ve Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, Radyo Birlik'in Gündem programı'na katılarak, "Memur Eylemleri" konusunda görüşlerini açıkladı.

05 Kasım 1999

Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı ve Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, Sendika Yönetimi ile SSK Genel Müdürü Zekai Özcan'ı ziyaret ederek, çalışma hayatına ilişkin sorunlar hakkında görüştü.

05-08 Kasım 1999

Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri ve Öz İplik-İş Sendikası Yusuf Engin Kıbrıs'ta Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nın düzenlediği "Sosyal Güvenlik Reformu Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu Uygulaması" konulu Seminere katıldı.

06-07 Kasım 1999

Genel Başkan Salim Uslu, farklı kesimlerden yaklaşık 73 siyasetçi, aydın vesivil toplum örgütleri temsilcilerinin Bolu'da düzenlediği "Demokrasi İçin Girişim" toplantısına katıldı.

07 Kasım 1999

Hizmet-İş Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, Ülküm İşçiler Derneği'nin 3. Olağan Genel Kurulu'na katıldı.

10 Kasım 1999

Hak-İş Yönetim Kurulu Genel Merkez'de toplandı. Söz konusu toplantı, Genel Başkan Salim Uslu başkanlığında Yönetim Kurulu üyelerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

10 Kasım 1999

Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı ve Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, Sendika Yönetimi ile Altındağ Belediye Başkanı Ziya Kahraman'ı ziyaret etti ve Hizmet-İş Sendikası'nın Genel Kurulu'na katılmasından dolayı Kahraman'a bir plaket verdi.

11 Kasım 1999

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu ve Yönetim, Türkiye Kamu-Sen'in Ulus-Heykel Meydanı'nda düzenlediği "IMF Bütçesine Hayır" mitingine katılarak, destek verdi.

11 Kasım 1999

Tüm Emekliler Sendikası Genel Başkanı İbrahim Şahin ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Konfederasyonumuzu ziyaret ederek, Genel Başkanımız Salim Uslu ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile Sendikal Sorunlar üzerinde görüştüler.

11 Kasım 1999

Hizmet-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi, Sendika'nın Karaman İl Başkanlığı'nın açılış törenine katıldı.

12 Kasım 1999

Öz Gıda-İş Sendikası Başkanlar Kurulu Marmaris'te yapıldı. Konfederasyonumuz ve Öz Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Salim Uslu'nun açılış konuşmasını yaptığı Kurul'da, Sektörün Genel Sorunları, Gıda İşletmelerinde Örgütlenme ve EBK'nın özelleştirilmesi gibi konular ele alındı.

13 Kasım 1999

Konfederasyonumuz, Yalova'da "Sanayide Çalışan Çocuklar ve Deprem Psikolojik Etkileri" konulu bir panel düzenledi. Açılış konuşmasını Genel Başkanımız Salim Uslu'nun yaptığı panelde, ILO Türkiye Temsilcisi Gülay Aslantepe, Yalova Valisi Nihat Özgöl de katılarak birer konuşma yaptı. Panelin oturum başkanlığını Yusuf Engin yaptı. Filiz Anık, Turgay Çavuşoğlu, Doç. Dr. Selahiddin Öğülmüş ve Sami Erdoğan ise panelistler idi. Panel sonrasında, "Deprem Psikolojik Etkileriyle Başetdme" konulu bir atelye çalışması da gerçekleştirildi.

13 Kasım 1999

Konfederasyonumuza bağlı Öz Gıda-İş Sendikası, Türk Endüstri İlişkileri Derneği ile Marmaris'te "Üçüncü Bin Yıla Doğru Sosyal Devlet ve Türk Endüstri İlişkilerinde Dönüşüm" konulu panel düzenlendi.

14 Kasım 1999

Memur Sendikaları Konfederasyonu (Memur-Sen)'nin 2. Olağan Genel Kurulu, Türkiye Sağlık-İş Sendikası Konferans Salonu'nda yapıldı. Kurula, Genel Başkanımız Salim Uslu ve Genel Başkan Yardımcımız Hüseyin Tanrıverdi katıldı. Uslu, kurulda ayrıca bir konuşma yaptı.

14-17 Kasım 1999

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)'nin CNR Dünya Ticaret Merkezi'nde düzenlediği bu yıl 7.'si yapılan Uluslararası MÜSİAD Fuarı'na katıldı.

15 Kasım 1999

Din Görevlileri Sendikası (İmam-Sen) Genel Başkanı Ahmet Yıldız ve Yönetim Kurulu Üyeleri Genel Merkez'imize gelerek, Genel Başkan Salim Uslu ve Yönetim Kurulu üyelerimizle görüştüler.

16 Kasım 1999

Hizmet-İş Sendikası'nın Adana Şubesi açıldı. Açılış törenine Sendika Genel Başkanı Hüseyin Tanrıverdi ve Sendika yöneticileri katıldılar.

"Hak-İş Magazine" is one of the periodicals of the Hak-İş Confederation

A BRIEF LOOK AT THIS ISSUE

Editorial

President Salim Uslu touched upon the vision of Hak-İş both in the past and in future. In this regard, he classified the speculations over "identity" and the influence over "identity". The position of Hak-İş and its performance in the past, clarify its perception of events in historical conjuncture. Uslu emphasized that efforts of Hak-İş was always based on struggle against exploitation of human labor and all kinds of apartheid. Thus, the existing identity of Hak-İş will be transmitted to the 3rd millenium succesfully, he concluded.

Interviews with Hak-İş Member Trade Union Leaders

Interview with Hak-İş President Salim Uslu

Salim USLU has given a brief information on the history of Hak-İş. He indicated the political conditions of the country which were influencial on the efforts establishing Hak-İş. After a short break with 12 September 1980 coup d'etat, he talked about the heavy burdens imposed on the

trade unions in Turkey. Since then, according to Uslu, Strict rules were applied to keep the trade unions under control. The bureaucratic impositions also cripple the utilization of rights and freedoms in the labor life, he added.

At this point, USLU mentioned that they have questioned their own position and the faults of trade unions in the past. As a first step, Hak-İş participated in the celebrations of May 1. Furthermore, measures were taken to get rid of identification with a political party. Moreover, steps were taken to integrate with the society, rather than requesting higher wages and social rights. Final step was to be active in the international arena. After intensive efforts, obstructions were overcome and Hak-İş has become an international institution.

Uslu went on with the developments at the brink of a new millenium. Globalization and technological innovations have changed both society and trade unions, he argued. As all other institutions, trade unions also should adapt themselves according to developments in industry and in labor relations.

He touched upon the political life and state structure in Turkey. He criticized the anti-democratic and irrational practices in our country which create disturbance between the rulers and the ruled.

He claimed that they are aware of the prerequisites of the next century which knowledge, ability, know-how and high-tech is going to shape the society.

Interview with Hizmet-İş President Hüseyin Tanrıverdi

After a short administrative history of human being, Tanrıverdi mentioned that "democracy" was adopted as the most suitable ruling system. It is composed of checks and balances. This is achieved by civil organizations. In this respect, if civil organizations are unable to publicize themselves in a free and independent atmosphere, that system cannot be called a democracy, he claimed.

The main goal of Hak-İş has been more democratic, more independent and more active civil society. Until now, Hak-İş was dealt with only problems of labor, but also problems of all classes in the society.

He also take note that our world is confronted with very fast developments. Willingly or unwillingly, everyone have to accept all these changes. However, most of the sociologists and other scientists has taken year 2000 as a vital milestone. Tanrıverdi indicated that very few things will change in millenium. Starvation, poverty, oppression, exploitation of labor will not come to on end. He menti-

oned that we are living in a world where there is no just division of welfare.

With regard to our country, state is still behind the civil organizations. According to him, civil organizations have a function of steering role. Never the less, the ruling authorities continuously ignore "Human rights Clause", ILO and European Social Acts, he advocated.

In the next century, he continued, industrial relations will be carried out on a flatfom of "age of information". Trade unions are seriously threatened by globalization, part -time jobs, take home jobs, unemployment, political and economic pressures, technological innovations, and exploitation of women and child labor. However, despite desperate crissis and difficulties throughout 200 years history of trade unions, most of them were successfully overcome. Consequently, he indicated, civil organizations should be carry out a rational program for future projects. Tanrıverdi concluded that the main concern of Hak-İş will bein close contact with national and foreign intellectuals to achieve direct information.

Interview with Öz Çelik-İş President Recai Başkan

According to Recai Başkan, it is relatively more difficult in social sciences than in basic sciences to make an evauation in social events. In this respect, he explained Hak-İş as an institutionalized organization of a social phenomenon. As all other civil orga-

nizations, Hak-İş also has a dynamic of improvement. As a consequence, Hak-İş of 1976, '80s, and today is different from each other. However, enthusiasm for the protection of the interests of labor has not changed. In these days, Hak-İş is going to elect the new board who will transfer our confederation to 21st century. Elected board should rise a policy of the future. 20th century has observed 2 main wars, numerous local wars, rise and fall of Soviet communism, collapse of Berlin wall, and genocide in the Balkans. Our world, Başkan went on, is under globalization. Society of information put its seal everywhere. Under these circumstances, we are unable to follow our habits in the past, he claimed. Our country lack a vision of future. Political anarchy and discontent is wide-scale. Economy is no better. People is hopeless. In developed countries, games are played with a rule. But in Turkey, these is no rule, he advocated. Democratic principles are not institutionalized.

Trade unions are among the basic civil organizations with more mass support, he claimed. Nevertheless, recently, trade unions are under wide-scale erosions. Certain groups claim that improving industrial relations and manufacturing methods totally diminish the trade unions. He objected such an idea and emphasized that after an adaptation process, trade unions are going to function under new circumstances.

Başkan concluded with the targets of Hak-İş for the next millenium.

Interview with Öz İplik-İş President Yusuf Engin

Intersection of a new millenium and general congress of Hak-İş was evaluated by Yusuf Engin. He emphasized that our world is being shaped by new designers for the next millenium. Within this context, each institution should interrogate its own structure and take measures. Because, some of them will disappear, while some others will survive under new formations. However, it is certain that there is no space for artificial ones. Engin also mentioned the coincidence of Hak-İş congress with the new millenium. According to him it is advantageous for Hak-İş to systematize the structure of member trade unions.

Regarding the history of Hak-İş, he indicated that, rather than quantitative development, Hak-İş has brought a different mentality on the perception of labor. This has created a new type of worker. That new type of worker has begun to follow the development in his environment with the counscious of organization. Furthermore, Hak-İş has created a "circle of identity".

Yusuf Engin also evaluated the developments both domestic and international. He named the world as a "global arena". In this world, one has to pass over the rivals for survival. As 19th Century Industrial Revolution has totally changed the social relations and institutions, Revolution of Information in the 21st century will have similar effects, he claimed. As for the

"Hak-İş Magazine" is one of the periodicals of the Hak-İş Confederation

A BRIEF LOOK AT THIS ISSUE

civil organizations, he indicated that there is a big gap between the civil organizations in Turkey and the international one. In Turkey, political authority has not yet achieved civil independence and self initiative.

In the final chapter, Yusuf Engin has given information about the history on the field of activity of Öz İplik-İş.

tinational companies seem to be new authority of the world. In this regard, the new role of trade unions should be to re-activate international labor force to fight with multi-national firms.

Karaderili advocated that multinational companies seem to be new authority of the world. In this regard, the new role of trade unions should be to re-activate international labor force to fight with multinational firms.

Technological innovations also change the labor relations. He emphasized that computers and robot manufacturing fire a worker even after 18-20 years of employment. Riches are getting richer, while poors, are getting poorer. However, the welfare created by computers and high-tech should be evenly shared by the different strata of the society. At this point, he offered more education for labor to adapt themselves in the new labor conditions.

In Turkey, he mentioned, state enterprises are privatized without any measure for labor. Öz Ağaç-İş, he concluded, is sensitive about the education of its workers to find a better place in the new age.

Security Bill. Political parties were also informed about the shortcomings of the law, and Constitutional Court was applied the bill to be cancelled. The full text of application is published in the magazine.

Basic outlines of the application are:

- The necessity of social security policies
- Social security in Turkey and inconsistent policies
- Violation of constitution
- Social security rights and constitution.

Interview with Öz Ağaç-İş President Eyüp Karadereli

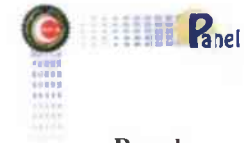
Eyüp Karadereli praised the activities of Hak-İş, based on principles, decisive and sensitive policies. The new millennium with affect the perception of administration so quick that states, companies, trade unions, and institutions are unable to fill the gap. Moreover, hegemonic powers try to impose their own system to other states. This is called "the New World Order"

This order is a new form of elitist western understanding. Especially after the collapse of Soviet bloc, in the '90s, gulf region was selected as an area of practice for this new order, he claimed.

As well as its political implications, the New World Order has also economic structure, he went on. In this respect, as a result of the slogan "there is no space for anarchy", it is implied that here is no pspace for trade unions.

Karadereli advocated that mul-

Political Etique was discussed in a meeting in Hak-İş building. Other than politicians, scientists and editors, Dale Compbell and Elliot Levitas were participated in the meeting.

Panel

"Child Labor and Psychological Effects of Earthquake" panel was achieved in Yalova on 13 November 1999. After an opening address by Yusuf Engin, president Salim Uslu also made a speech. ILO representative, governor of Yalova, and civil and public authorities were also participated in the panel.

Social Security Bill is Before the Constitutional Court

Members of "Labor Platform" constituted 15 organizations came together under the hospitality of Hak-İş and discussed the Social

Mediterranean Economic and Social Councils Zenith

European Union Economic and Social Councils Zenith was convened between 3-6 November 1999 in Antalya. In the Final Declaration, necessity for a European-Mediterranean Social program was emphasized. A sustainable development in the mediterranean region is also among the decisions of the zenith.

Another important aspect of the final declaration was the "Role and Contribution of Women Labor in Social and Economic Life. Hak-İş President Salim Uslu offered the following clause which was included in the declaration:

"All kinds of regulations restricting the social security rights and freedoms of women should be abolished".

Agenda

Agenda of Hak-İş in this issue is 21st century and Labor Life. 20th century has observed major developments in all aspects of human life. 21st century seems to be an age that all

these changes are realized faster and faster.

News from Confederation

04 October 1999

Salim Uslu made an address about the draft bill on health care fund, announced by Minister of Health, Osman Durmuş.

14-17 October 1999

Hak-İş President Salim Uslu has participated in the MÜSİAD International Fair in İstanbul.

16 October 1999

Salim Uslu made a speech on the decision of Higher Planning Board (YPK) to abolish tax reimbursement for waged labor.

18 October 1999

Salim Uslu made a declaration on Minimum Wage Commission's gathering for the new wages to be valid from 1 January 2000 on. Uslu indicated that state representatives, together with employers' representatives impose their own decisions in the commission.

20 October 1999

Salim Uslu evaluated the 2000 budget and claimed that it is a mirror, reflecting the realities of Turkey. He perceived the new budget nothing more than a declaration of bankruptcy.

21 October 1999

Salim Uslu made a declaration on the assassination of Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı and damned the terrorist attack which created a serious discontent among the society.

22 October 1999

24th Anniversary of Hak-İş was celebrated with a great enthusiasm in Ankara. Salim Uslu made an address in the celebration and criticized the irrational administration in Turkey.

3 November 1999

Alınteri

Yusuf Engin summarized the new format for trade unions in the new millenium. He emphasized that after agricultural age, industrial age is almost completed. The new age will be "age of information".

In the new millenium, the rising concepts are human rights, freedoms, protection of individual rights. It is crucially provided by organized societies. Trade unions play a crucial role in such a world. Nevertheless, the ratio of labor organizations are in a continuous depreciation all over the world. In 48 countries, over 92, organization of labor is under 20 %. In Turkey also, trade unions are under heavy problems. Some of them are:

- Lack of employment guarantee.
- Restrictions on trade unions by the constitution.
- High unemployment rate, and fires.
- Political ban on the members of trade unions.

MİLLENİUM'A HANGİ "SENDİKAL FORMATLAR"LA GİRİYORUZ?

Zaman ve tarih içindeki yürüyüşte Tarım'dan sonra Sanayi Çağını da tamamlamak üzereyiz. Kesin sınır ayraçları olmamakla birlikte şimdiden kavram, kuram ve kurumları belirme-ye ve tartışılmaya başlanan Millenium'da yeni bir çağa giriyoruz: "Bilgi Çağı".

Adına ne denilirse denilsin bu çağ; bilginin üretildiği ve paketlenip aktarıldığı, pazara sunulduğu bir çağ. Bu çağda da " taraflar" olacak. Bilgiyi üretip satanlarla bilgiyi satın alıp tüketenler..

Modalaşan deyimle; "Millenium"a doğru İnsanlığın yürüyüşü giderek hızlanıyor. Birim başına daha fazla olay ve eylem düşüyor. Fakat insanlığın siyasal, sosyal ve ekonomik 'refah'ı aynı hızda ilerlemiyor.

Küreselleşme birey; toplum ve devletlerin 'olmazsa olmaz'ı, zorunluluğu..

Kimileri koro halinde; Millenium'un her alanda İnsan Hakları, Demokrasi ve Özgürlükler bin yılı olmasını istiyor.

Yani Yükselen Değerler: İnsan Hakları, Demokrasi Özgürlükler; 'Hak'ların teminat altına alındığı, 'ihlal edilmediği', 'korunup geliştirildiği' bir 'bütün'lükte olmalı..

Tüm ulus-devletler olduğu gibi

Türkiye de Millenium'a hazırlanıyor (mu?). Nasıl?

Türkiye'nin İnsan Hakları, Demokrasi ve Özgürlükler haritası, dünyanın 'gelişmiş' ülkelerinin haritalarıyla örtüşüyor mu? Kesişiyor mu?

Demokrasi, imtiyazlarla değil 'hak'larla.

İnsan Hakları 'yasak ve dayatmalar'ın olmamasıyla.

Özgürlükler ise ancak; 'Sivil Örgütlenmeler'le, sağlanır.

Sivil örgütlenmelerin önünü açacak olan ise 'geniş halk kesimleri'nden 'çalışanlar'ın örgütlülüğü: Sendikalaşma ve Sendikal Haklar..

Ne kadar örgütlenme; o kadar hak..

Sermaye küreselleşiyor, çokuluslu şirketler dolaşım özgürlüğü'nü sağladığı oranda 'sendikal özgürlüğü' kısıtlıyor. Sermaye, emeğin hakkı'nı arayışını engelliyor..

Küreselleşmenin dünyayı kasıp kavuran 'sıcağı' ulusal sınırları, kurumları, yapıları yatağından koparıyor. Bunu en açık bir biçimde endüstriyel alanda görüyoruz. Sendikacılık ve Sendikaların giderek kan kaybının sürmesi Endüstri Çağı-Bilgi Çağı geçişinde doğal olarak 'yapısal uyum süreci'nin bir sonucu olarak ortaya çıkıyor.

Peki dünyanın Sendikal panoraması nasıl?

İşte:

"Son on yılda Sendikalaşma oranı önemli düşüşler kaydediyor. 92 ülkeden 48'inde sendikalaşma oranı % 20'nin altına inmiştir. Araştırma kapsamındaki 92 ülke arasında sendikalaşma oranının % 50'nin üzerinde olduğu ülke sayısının yalnızca 14 olduğu, son on yılda 20 ülke dışındaki bütün ülkelerde sendikalaşma oranının gerilediği de araştırmanın bulguları arasında yer almıştır". (1997-1998 ILO Dünya Çalışma Raporu)

Ya Türkiye'nin?

Kuşkusuz her ülkenin değişik sosyo-ekonomik koşullarına göre düşüşün nedenleri değişiktir. Ancak, global rüzgarın önceleri kendi atmosferine çekerek dolaylı yoldan, sonraları da doğrudan etkilediği Sendikalaşma, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de tarihinin belki de en sıkıntılı günlerini yaşamaktadır.

Sanayi çağı-Bilgi Çağı geçiş sürecinde Sendikal sorunlar:

- İş Güvencesinin sağlanamaması,
- Kayıtdışı İstihdamın giderek büyümesi,
- Anayasanın 12 Eylül rejiminin getirdiği kısıtlamalar ve sınırlandırmalarla dol oluşu ve Anayasa'ya paralel yürürlükteki tüm Sendikal mevzu-

Yusuf ENGİN

atların örgütlenmeyi engelleyici anti-demokratik yapıları,

- Devletin 'sosyal' vasfından giderek uzaklaşması,

- İşverenlerin Sürekli Sendikası- laştırma girişimleri,

- Sendika Yöneticilerinin aynı zamanda siyaset yapamamaları,

- Giderek yaygınlaşan işten çıkar- malar,

- Taşeronluk sisteminin yaygınlaş- tırılması,

- Esnek üretim, kuralsızlaştırma, yüksek işsizlik oranı, kaçak işçilik, yabancı uyruklu işçiler gibi faktörle- rin tehdidi,

- Devlet Teşvik ve kredi sistemi- nin 'istihdamın korunması ve sendi- kalaşmanın gelişmesi'ne endekslen- memesi,

- Çağdaş bir sosyal güvence olan İşsizlik Sigortası'nın gerçek anlamda olmaması,

- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) normlarının iç hukuka yansıtıl- maması,

- Özelleştirme uygulamalarında istihdam ve iş güvencesi koşulunun olmaması,

- Öncelikle Devletin Kurumlarına, kurumların tabanlarına, tabanların da örgütlerine güveninin giderek azalma- sı,

- Çalışan Kitlelerin örgütlülük bi- linçlerinin zenginleşememesi ve ör- gütlerine sahip çıkamaması,

- Sendikaların üretim, verimlilik ve kalite'deki rolü ve etkinliğinin or- taya konamaması veya belirgin olma- ması,

- İşveren-Sendika ilişkilerinde ha- la muhalif ve çatışmacı izlerin devam ediyor olması,

- Sendikaların 'yeni işçi tipi'ne yönelik 'inşa'larının olmaması ve bu yeni işçi tipini kucaklayamayışı,

- Özellikle büyük işletmelerdeki yeni yapılanmalarda 'sendikaların ko- numu'nun neredeyse yok sayılarak netleşememesi,

- 'Endüstriyel Demokrasi' kavra- mının yeni yönetim tarzlarında nasıl olacağına ilişkin muhteva geliştirile- memesi, buna ilişkin bir 'model' su- nulamayışı,

- Sendikalardan beklentileri deği- şen; 'yeni işçi tipi'ne paralel, üyeleri- nin gündelik yaşamının tümüne nüfuz edememesi, hizmet alanları oluşturma- ya yönelememesi,

- Yeni işçi tipine uygun 'yeni ör- gütlenme formatları'nın ortaya konu- lamaması,

Sanayi Çağı-Bilgi Çağı geçişi sağ- lıklı gerçekleştirilmek isteniyorsa ve Özgürlüklerin genişletilmesi yönünde çaba gösterilmek isteniyorsa, en niha- yet özelde Çalışma barışı (geniş an- lamda Sendikal örgütlülük) tesis edil- mek isteniyorsa yukarıdaki sorunlar- dan kurtulucu bir 'arazi ıslahı'na gi- dilmelidir.

Geçiş sürecini 'mevsim hastalıkları'na yakalanmadan gerçekleştirme- nin yolu; 'hastalığın farkına varmak' ve bünyenin hastalığa sebep olucu vi- rüsleri niçin ürettiğini anlayabilmek- tir.

*Modalaşan deyimle;
"Millenium"a doğru
İnsanlığın yürüyüşü
giderek hızlanıyor.*

*Birim başına daha fazla
olay ve eylem düşüyor.
Fakat insanlığın siyasal,
sosyal ve ekonomik
'refah'ı aynı hızda
ilerlemiyor.*

**Özgür Birey
Örgütlü Toplum
Sivil-Demokratik Anayasa**